

Bundel van de vergadering Bestuurscommissie GGD, reguliere vergadering. van 29 maart 2017

- A
A.1 Algemeen
Opening en mededelingen
- Invoering van de subsidieregeling onverzekerdenzorg.
- A.2 Verslag (incl. presentielijst) van de reguliere vergadering BC GGD d.d. 8 februari 2017
*Voorstel:
verslag vaststellen.*
Besluitenlijst reguliere vergadering BC GGD d.d. 8 februari 2017.docx
Presentielijst BC GGD d.d. 8 februari 2017.pdf
- B
B.1 Ter kennisneming/hamerstukken
Rapportage HKZ certificering
*Voorstel:
Kennisnemen van het definitieve auditrapport HKZ opvolgaudit.*
Deknotitie Rapportage HKZ audit.docx
Veiligheidsregio Limburg-Noord-ARM-PA1-HKZ-PG+GHOR-2017-02.pdf
- C
C.1 Ter besluitvorming
Ontslag Directeur Publieke Gezondheid
*Voorstel:
Eervol ontslag te verlenen aan Tijs van Lieshout als directeur publieke gezondheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord met ingang van 15 mei 2017*
Ontslagbesluit DPG.docx
Ontslag DPG.docx
- D
D.1 Ter bespreking
De toekomst ingekleurd; mondelinge toelichting door T. van Lieshout
- D.2 Concept jaarverantwoording 2016
*Voorstel:
Kennis nemen van de jaarverantwoording 2016 en hierover advies uitbrengen aan het Dagelijks Bestuur.*
Deknotitie jaarverantwoording 2016 BCs.docx
Jaarverantwoording 2016 (versie 16-03-2017).pdf
- D.3 Concept begroting 2018
*Voorstel:
1. Het Dagelijks Bestuur te adviseren om de concept ontwerpbegroting voor te leggen aan de gemeenten voor het inwinnen van de zienswijze van de gemeenteraad.
2. Het Dagelijks Bestuur voorstellen om de reactietermijn te bepalen op 17 april t/m 9 juni 2017 (8 weken).*
Gewijzigde versie; in het Programma Gezondheid zijn enkele passages toegevoegd op de onderdelen:
- Statushouders in de regio Limburg-Noord (2.1);
- Extra contactmoment Adolescenten (2.1.1.);
- Overheveling financiering Rijksvaccinatieprogramma (2.1.1);
- Toezicht houden (2.1.4).

Deknotitie Begroting2018 BCs.docx
Begroting 2018 (versie 23-03-2017).pdf
- D.4 Inzet GGD bij Vergunninghouders; presentatie door S. Willems en D. Houben (GGD)

Voorstel:

1. Kennisnemen van het feit dat de PG taak zoals benoemd in het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers een reguliere taak is van de GGD LN in opdracht van haar gemeenten;
2. Kennisnemen van de inhoud van deze taak (reguliere taak) die door de GGD LN namens de gemeenten wordt verleend aan Vergunninghouders en de daarmee geraamde kosten (worst-case).
3. Kennisnemen van het feit dat de geraamde kosten (worst-case) voor uitvoering van deze reguliere taak niet in de begroting 2017 zijn opgenomen en niet zondermeer kunnen worden opgevangen in de exploitatie zonder dat dit ten kosten gaat van de kwaliteit van overige taken en daarmee gepaard gaande risico's voor de publieke gezondheid van de inwoners.
4. Met Instemming kennisnemen van het uitvoeren van de reguliere PG taken conform het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers).
5. Met instemming kennisnemen van de mogelijkheid om vooruitlopend op besluitvorming rondom (financiële) scenario's, lokaal maatwerk door het op verzoek van een gemeente uitvoeren van additionele werkzaamheden rondom PG Vergunninghouders.
6. Met instemming kennisnemen van het voorgestelde proces om samen met gemeenten (financiële) scenario's uit te werken ter besluitvorming in de bestuurscommissie GGD.

Deknotitie Vergunninghouders SW NB.docx

Bijlage 1 VergunninghoudersBijlage Eén.docx

E

Rondvraag en sluiting

Besluitenlijst Bestuurscommissie GGD, reguliere vergadering.

Datum 08-02-2017
Tijd 13:30 – 16:30
Locatie Drie Decembersingel 50, Venlo-Blerick
Voorzitter M. Smitsmans-Burhenne
Omschrijving

Kenmerk	Omschrijving
A	Algemeen
A.1	Opening en mededelingen
	<i>Besluit</i> Vervolgaudit HKZ: Bestuur wordt geïnformeerd over de uitkomst van de audit.
	<i>Toelichting</i> Inzake 'Loverboy'-problematiek en provincie brede discussie hierover: L. Peeters deelt mede dat nog geen sprake van finale standpunten. In maart vindt hierover nader bestuurlijk overleg plaats. Een goed duiding is nodig van de verschillen in inzicht die over de aanpak bestaan. Inzake Voortgangsrapportage verbeterpunten JGZ Inspectierapport: Y. Faas benoemt de aandachtspunten Aansluiting sociaal domein, Overdracht licht verstandelijk beperkten en Extra contactmoment adolescenten.
A.2	Besluitenlijst (incl. presentielijst) van de reguliere vergadering BC GGD d.d. 28-09-2016
	Voorstel Verslag vaststellen.
	<i>Besluit</i> Ongewijzigd vastgesteld
	<i>Toelichting</i> N.a.v. notitie Cyberpesten: M. Smitsmans geeft aan dat de notitie ambtelijk in voorbereiding is. Inmiddels heeft tussen gemeenten afstemming plaatsgevonden over ambtelijke ondersteuning en inzet vanuit gemeenten. V. Tax wil het thema op meer structurele wijze borgen. Afgesproken wordt dat bestuurlijke afstemming hierover plaatsvindt. Overleg wordt gepland tussen M. Smitsmans, V. Tax, L. Peeters en management GGD.
A.3	Verslag van de werkvergadering BC GGD d.d. 28-09-2016
	Voorstel verslag vaststellen.
	<i>Besluit</i> Ongewijzigd vastgesteld.

B Ter kennisneming/hamerstukken

B.1 Kostenverdeelssystematiek JGZ

Ter kennisname

Bekrachtiging schriftelijke besluitvorming november 2016.

Besluit

Vastgesteld conform voorstel.

Toelichting

Afgesproken is dat de GGD in 2017 de inzet van personeel monitored in relatie tot lage SES en hierover rapporteert aan het bestuur.

C Ter besluitvorming

C.1 Inzet GGD-vergunninghouders

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de zorg die door de GGD LN namens de gemeenten wordt geleverd aan vergunninghouders. En de daaraan verbonden geraamde kosten.
2. Vast te stellen dat de kosten voor deze specifieke doelgroep conform de vigerende kostenverdeelsleutel Publieke gezondheidszorg met de gemeenten worden verrekend.
3. Te besluiten tot het maken van nadere afspraken omtrent het delen van relevante gemeentelijke informatie met de GGD LN ten behoeve van de zorgverlening aan vergunninghouders.

Besluit

Aangehouden. Onderwerp komt terug op de agenda van de BC GGD op 29 maart 2017. Bestuur geeft aan dat gemeentebestuurders meegenomen moeten worden in de voorbereiding hierop.

Toelichting

Voorzitter vraagt bestuurders te reageren op voorliggende notitie en voorstellen. Bestuurders zijn unaniem niet akkoord. Opmerkingen hebben vooral te maken met het onvoldoende inzichtelijk maken van de noodzaak om extra middelen te vragen voor de uitvoering van het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers. Er zijn teveel onduidelijkheden rondom de uit te voeren werkzaamheden, de (onderbouwing van de) financiële raming en de eventuele wijze van financiering van extra kosten.

Diverse bestuurders geven aan dat het geen automatisme kan zijn dat de GGD aanspraak maakt op de middelen die gemeenten ontvangen vanuit het Rijk ten behoeve van Vergunninghouders.

D Ter bespreking

D.1 Algemene infectieziektebestrijding GGD (presentatie door arts Infectieziektebestrijding)

N.a.v. plan van aanpak inspectie gezondheidszorg.

Besluit

Bestuurscommissie GGD wordt minimaal eenmaal per jaar bijgepraat over Algemene Infectieziektebestrijding GGD.

D.2 Stand van zaken GGD Beleidsplan (ter bespreking (presentatie door A. van de Kar, strategisch beleidsmedewerker GGD)

Besluit

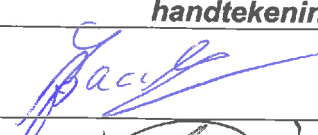

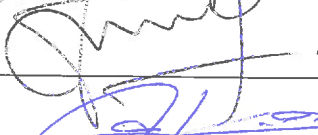

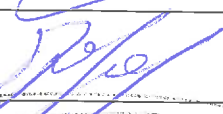

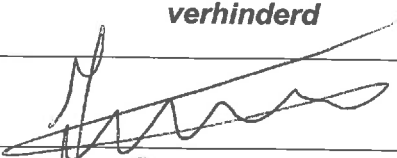
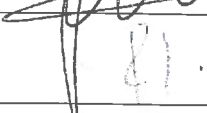

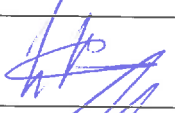
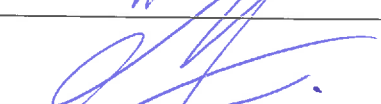
Voor kennisgeving aangenomen.

E Rondvraag en sluiting

Besluit

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag. Vz sluit de vergadering.

Presentielijst Bestuurscommissie GGD Limburg-Noord d.d. 8 februari 2017

	<i>naam:</i>	<i>handtekening:</i>
Beesel	B. Jacobs	
Bergen (L)	L. Roefs	
Echt - Susteren	G. Frische	
Gennep	E. Vandermeulen	
Horst aan de Maas	B. op de Laak	
Leudal	R. Verheul	
Maasgouw	A.C.H. Smeets-Palmen	Verhinderd
Mook en Middelaar	K. Peters	verhinderd
Nederweert	H.W.M. Geraats	
Peel en Maas	R. Janssen	
Roerdalen	E. Cuijpers	verhinderd
Roermond	M. Smitsmans	
Venlo	V. Tax	
Venray	L. Peeters	
Weert	P. Sterk	

Vergadering van	:	Bestuurscommissie GGD en Bestuurscommissie Veiligheid
Datum	:	29 maart 2017 resp. 31 maart 2017
Agendapunt	:	
Auteur	:	N. Boots
Onderwerp	:	Rapportage HKZ certificering
Bijlagen	:	Eén

Inleiding: waarom dit advies?

Op 8 februari jl. vond het evaluatiegesprek plaats in het kader van de HKZ opvolgaudit voor GGD en GHOR.

De kwaliteit van de openbare gezondheidszorg wordt binnen de GGD-en geborgd middels de HKZ certificering. HKZ staat voor Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector, een branchespecifieke norm, gebaseerd op de ISO 9001 norm.

In februari 2016 heeft een initiële audit HKZ plaatsgevonden, met als positief resultaat dat de GGD, GHOR en de afdeling Bedrijfsondersteuning (BO) HKZ-gecertificeerd zijn. Dit certificaat is 3 jaar geldig. Jaarlijks wordt de HKZ audit herhaald (opvolgaudit).

In de eerste week van februari 2017 werd door DNV (externe auditor) de HKZ opvolgaudit uitgevoerd. Naast gesprekken met medewerkers zijn een grote hoeveelheid documenten beoordeeld.

Onlangs hebben wij u reeds geïnformeerd over het behaalde positieve resultaat. Bijgevoegd treft u aan ter kennisname het definitieve auditrapport.

Positieve uitslag

Beslispunten

1. Kennisnemen van het definitieve auditrapport HKZ opvolgaudit.

Argumenten

Dit rapport geeft een samenvatting van de uitkomsten en conclusies die uit de audit naar voren zijn gekomen.

DNV beschrijft een groot aantal sterke punten voor de GGD/GHOR en de afdeling BO. Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd die leiden tot het niet voldoen aan een gestelde norm. Wel zijn een beperkt aantal verbeterpunten aangereikt die inmiddels al worden opgepakt. De verbeterpunten uit vorige audits (2016) zijn allen door de auditors beoordeeld als opgepakt en/of opgelost. Ten aanzien van de GGD constateren de auditors dat medewerkers na een roerige tijd weer vertrouwen uitspreken.

Beoogd effect

Een managementsysteemaudit heeft als belangrijkste doel de conformiteit van het managementsysteem met de betreffende norm vast te stellen. Daarnaast wordt ook de effectiviteit van het managementsysteem geëvalueerd om te verzekeren dat de organisatie in staat is haar doelstellingen te behalen en te voldoen aan de van toepassing zijn wet- en regelgeving en contractuele eisen.

Kanttekeningen

Afgezien van de non-conformities (1 stuks) als opgenomen in het 'Overzicht Auditbevindingen' in de rapportage, is het managementsysteem beoordeeld als zijnde in overeenstemming met de norm.

Personele consequenties

-

Financiën

-

Communicatie

Alle medewerkers VRLN zijn via Intranet geïnformeerd. Berichtgeving aan de bestuurders en contactambtenaren publieke gezondheid van onze gemeenten gebeurt via email en via de reguliere Nieuwsupdate.

Kwaliteit

De kwaliteit van de openbare gezondheidszorg wordt binnen de GGD-en geborgd middels de HKZ certificering.

Externe auditors bekijken allereerst de documentatie van ons kwaliteitssysteem. Vervolgens hebben zij de werking beoordeeld van het kwaliteitssysteem in de praktijk. Op deze wijze wordt het kwaliteitsbeleid en -inspanningen door de externe auditors en materiedeskundigen direct in de praktijk getoetst. Het doel van de periodieke (opvolg)audits en beoordeling van het kwaliteitssysteem in het algemeen is om de organisatie vooruit te helpen en steeds verder te verbeteren.

Uitvoering

De aangereikte verbeterpunten zijn reeds opgepakt. De verbeterpunten uit vorige audits (2016) zijn allen door de auditors beoordeeld als opgepakt en/of opgelost.

Bijlagen

1. Eerste periodieke auditrapport Veiligheidsregio Limburg-Noord

Verdere procedure

In januari 2018 tussen staat een transitieaudit gepland gevolgd door een tweede periodieke audit begin februari 2018.

Venlo, 24 februari 2017

Besluit	Paraaf secretaris:
☐ Akkoord met voorstel	
☐ Akkoord met voorstel met aantekening:	
☐ Niet akkoord voorstel met aantekening:	

EERSTE PERIODIEKE AUDIT RAPPORT

Veiligheidsregio Limburg-Noord

Managementsysteem Certificatie

**HKZ Certificatieschema Publieke Gezondheidszorg: 2011, HKZ
Certificatieschema Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen:
2010, HKZ Norm Publieke Gezondheidszorg: 2015, HKZ Norm
Algemeen Organisedeel rubrieken 4 t/m 9: 2015**

Datum van de Audit: 06-feb-2017 - 08-feb-2017

Projectnummer: PRJC-527056-2015-MSC-NLD

DNV GL Teamleider: Tonny Sponselee

Auditteam: Tonny Sponselee (LA), Jozef van der Maas (A/E
GGD en GHOR)

Inhoudsopgave

Introductie	3
Algemene informatie	4
Resultaat Aandachtsgebied.....	5
Overige resultaten	7
Auditbevindingen en mate van overeenstemming met de norm	10
Conclusie	11
Volgende audit.....	12
Bijlage A - Verklaringen auditor.....	13
Bijlage B - Het opvolgen van non-conformities ..	18

Overige bijlagen:

- ✓ Auditplan
- ✓ Overzicht Auditbevindingen (List of Findings)
- ✓ Transitie checklist normen 2015

Introductie

Dit rapport geeft een samenvatting van de uitkomsten en conclusies die uit de audit naar voren zijn gekomen. Een managementsysteemaudit heeft als belangrijkste doel de conformiteit van het managementsysteem met de betreffende norm vast te stellen. Daarnaast wordt ook de effectiviteit van het managementsysteem geëvalueerd om te verzekeren dat uw organisatie in staat is de door u gespecificeerde doelstellingen te behalen en te voldoen aan de van toepassing zijn wet- en regelgeving en contractuele eisen.

Bij DNV GL vinden we het belangrijk dat onze audits zich niet uitsluitend op naleving van eisen richten maar ook als stimulans dienen voor vooruitgang en verbeteringen. Door toepassing van onze auditmethodiek stemmen we de audit af op de behoeften van uw bedrijf. Doel bij dit alles is u te helpen uw managementsysteem te verbeteren zodat u de beoogde uitkomsten kunt realiseren en gaandeweg een duurzame bedrijfsvoering kunt ontwikkelen.

DNV GL

DNV GL wordt gedreven door de doelstelling leven, eigendommen en het milieu te beschermen (safeguarding life, property and the environment). Vanuit deze doelstelling helpt DNV GL organisaties de veiligheid en duurzaamheid van hun bedrijfsvoering te verbeteren. DNV GL is een toonaangevende leverancier van diensten op het gebied van classificatie, certificering, verificatie en training. Sinds onze oprichting in 1864 hebben we ons ontwikkeld tot een bedrijf van wereldformaat. We zijn actief in meer dan 100 landen en beschikken over 16.000 medewerkers die onze klanten overal ter wereld helpen de wereld veiliger, slimmer en duurzamer (safer, smarter and greener) te maken.

DNV GL is een wereldwijd toonaangevende certificatie-instelling. DNV GL helpt bedrijven de prestaties van hun organisatie, producten, medewerkers, faciliteiten en toeleveringsketen te optimaliseren door middel van certificering, verificatie, assessments en trainingen.

We leveren diepgaande expertise en pragmatische ondersteuning aan grote ondernemingen met als doel de ontwikkeling van effectieve duurzaamheidsstrategieën mogelijk te maken. Samen met onze klanten werken we aan duurzame bedrijfsprestaties en het opbouwen van vertrouwen bij stakeholders.

Algemene informatie

Certificatie Scope

De GGD geeft voorlichting en informatie, treft preventieve maatregelen en grijpt gericht in bij gezondheidsbedreigingen met als doel de gezondheid van de burger te bevorderen en beschermen.

De GHOR adviseert overheden en ketenpartners, coördineert, geeft sturing aan en regisseert de geneeskundige hulpverlening bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Belangrijke wijzigingen sinds de laatste audit, die van invloed zijn op het managementsysteem

- Er zijn geen belangrijke wijzigingen sinds de laatste audit.

Geheimhoudingsverklaring

Dit rapport (inclusief aantekeningen en checklists) is vertrouwelijk. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de klant. Een uitzondering hierop vormt de Accreditatie-instelling, die het recht heeft rapportages in te zien teneinde de werkwijzen te kunnen beoordelen.

Geaccrediteerde certificatie-instelling

Naam	DNV GL Business Assurance B.V.
Adres	ZWOLSEWEG 1, 2994 LB, BARENDRECHT, NETHERLANDS

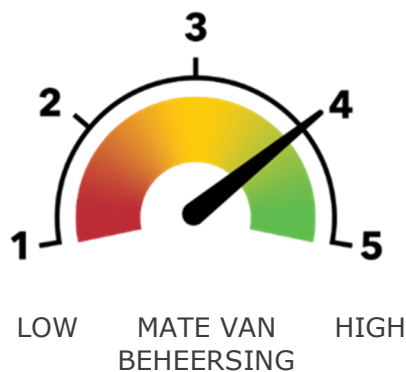
Disclaimer

Een managementsysteem audit is gebaseerd op steekproefsgewijze verificatie van beschikbare informatie, derhalve is in auditresultaten een element van onzekerheid besloten. Ook wanneer geen non-conformities zijn vastgesteld, houdt dit niet in dat tekortkomingen in de beoordeelde en/of andere processen niet bestaan. Voorafgaand aan het toekennen of vernieuwen van een certificaat is dit rapport onderworpen aan een onafhankelijke beoordeling binnen DNV GL, hetgeen invloed kan hebben op inhoud en conclusies.

Resultaat Aandachtsgebied

Aandachtsgebied 1

Communicatie tussen medewerkers en managers in het bijzonder veranderingen in de organisatie of over nieuw beleid (halen en brengen).

Goed onder controle; Doelen worden gehaald; PDCA-cyclus levert verbeteringen

Sterke punten

1. "De toekomst ingekleurd" geeft een sterke uitwerking van de visie en rol in de nieuwe context van de organisatie met zelf organisatie in teams.
2. Bedrijfsvoering heeft focus met trainingen gericht op "professioneel adviseren" en streeft naar herkenbare advieswijze passend in de nieuwe visie en missie. Naast theorie is met praktijk geoefend en wordt in drie groepen intervisie tussen de collega's toegepast (vanuit diverse richtingen).
3. Inkoop heeft ronde langs de teams gedaan om met presentatie de mogelijkheden en kansen te laten zien voor "betere producten voor minder geld". Succes van inkoop is ook om op tijd vast te stellen dat een bepaald product niet voldoet een de eisen en behoeften van de organisatie: GIR is daarom niet aangeschaft.
4. De doorontwikkeling naar resultaatgerichte teams in concept geformuleerd met o.a. de 'nieuwe taal' van de organisatie.
5. Er is tea coaching die medewerkers meenemen in de organisatieontwikkeling;
6. Team IZB/THZ is versterkt met een deskundige infectie preventie (DIP'er) die bijdraagt aan het accent op regie en verbinding.
7. Op 14 februari a.s. is er een GGD dag om medewerkers mee te nemen in de organisatie ontwikkelingen. Deze dag wordt erg visueel ingericht (gefilmde quotes op thema's, ingesproken door medewerkers).
8. Management AGZ prijst de bevoegenheid, passie en bezieling van de medewerkers. Daarmee is de GGD in zware tijden overeind gebleven.

Uitdagingen liggen op het gebied van naar buiten treden, verbinding maken en expliciet zijn naar de omgeving.

9. Management AGZ houdt een 'KEEK op de WEEK': inloopbijeenkomst voor informatie-uitwisseling en persoonlijk contact.
10. MMK medewerkers stellen vast dat, na roerige tijden, de relatieve rust is weergekeerd en dat formeel en informeel overleg bijdragen aan toename van het persoonlijk vertrouwen.
11. CB-team Panningen heeft vorig jaar een ZOT (zelf organiserend team) pilot uitgevoerd.
12. Beroepsgroepen JGZ lossen personele bezettingsproblemen onderling op.

Verbeterpunten

- Aanbeveling ter verbetering
1. Er kan een plan ontwikkeld worden voor het faciliteren van medewerkers die het niet redden in de organisatieontwikkeling (P.O.P, doorgeleiding naar ..., financiële middelen, etc.).

Overige resultaten

Punten van belang zoals vastgesteld in de audit voor het managementsysteem

Sterke punten

1. A3 jaarplan cyclus bedrijfsvoering is verder geïmplementeerd in 2016 met duidelijk agendaplanning en procesdoelen. Men poogt meer resultaatgericht de doelen te formuleren. Planning & Control heeft inhoudelijk overleg met controllers
2. SharePoint "Gemeentelijke Relatie Management" is ingericht om relatiemanagement te borgen en stakeholder management te faciliteren.
3. Implementatie van E-HRM-systeem is uitgewerkt met werkgroepen per kritisch proces en ook met aandacht voor communicatie en verwachtingen management naar de organisatie. De inkoopfase is in samenwerking met inkoop gericht op duidelijk eigen programma van eisen en aanbesteding en Service Level Agreement bij het contract.
4. Informatie veiligheidsbeleid is in ontwikkeling en beveiligingsscan is uitgevoerd en beoogd veiligheid officer is in beeld.
5. Dashboard: Gezondheidsmonitor Jeugd is in ontwikkeling om gemeenten per wijk de mogelijkheid te bieden informatie te verschaffen.

GGD:

6. Gezondheid en veiligheid worden meer en meer verbonden.
7. Gezondheids- en veiligheidsprofielen zijn tot op wijkniveau zichtbaar op de website.
8. Ambitie: toename publiek private samenwerking.
9. Toekomstvisie THZ sluit aan op beleidsvisie GGD, LCHV-doelen en is afgestemd op met IZB-doelen.
10. Een integraal GGD-team maakt een jaarlijkse stakeholders rondgang bij gemeenten (o.a. wethouders).
11. Het kort geleden gerealiseerde Klant Contact Centrum (KCC) biedt, volgens het met SMS uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek, al zeer snel door klanten gewaardeerde service op maat.
12. Door combineren van wijk en gemeente peilingscijfers met onderzoeksgegevens van de GGD zijn risico wijken voor kinderen in beeld gebracht.
13. GGD onderzoekers participeren in de ontwikkeling door de Noord Limburgse gemeenten van een meetmodel voor het duiden van factoren die de gezondheid beïnvloeden.

14. Er wordt toenemend samengewerkt met andere GGD'en (soms noodgedwongen vanwege professionele krapte) en ketenpartners. B.v. op het gebied van antibiotica resistentie en TBC. O.a. met GGD Zuid-Limburg en binnen ZeBraLim (een projectleider TBC wordt geworven). Een IZB arts (voormalig huisarts) verbetert de informatievoorziening met huisartsen.
15. Men onderkent steeds meer afdelings- en eigen organisatie overstijgende aandachtsgebieden, zoals aandacht voor ouderen en dak- en thuislozen (de GGD vult de aansturing van het Centraal Meld- en Actiepunt dak en thuislozen in).
16. WKO ontwikkelde haar eigen planning en monitoring.
17. Er is veel interne samenwerking en consultatie tussen/van MMK en WKO, IGZ, GB, JGZ, etc..
18. MMK maakt een rondgang met een presentatie over het belang van het thema gezondheid in de toekomstige Omgevingswet. Voor adviseren, informeren en vroegtijdige participatie is in Noord Limburg Noord al een afstemmingsoverleg opgezet, in Midden Limburg is dat in oprichting.
19. In het proces PSH zijn de escalatie niveaus en de daarbij behorende interventies beschreven en georganiseerd (zie ook observatie).
20. Problematiek bij jeugdigen kan worden ingebracht bij de gezinscoach en een multidisciplinair team.
21. De dagverpleegkundige JGZ is een servicegerichte functie die inhoudelijke vragen van burgers snel en adequaat beantwoordt. Er is ook een arts als achterwacht beschikbaar.
22. Het focus op positieve gezondheid wordt door gezondheidsbevordering in de regio Noordelijke Maasvallei, in samenwerking met GGD Hart voor Brabant en de Provincie, bevlogen uitgedragen en wordt benut voor andere regio's. De ontwikkeling van een toolbox is in volle gang, bv. de inspiratie sessie.
23. Preventieve ouderenzorg is in ontwikkeling.

GHOR:

24. Het jaarplan is opgebouwd naar onderwerpen waarop GHOR medewerkers gaan verantwoorden aan bestuur/financiers/klanten en partners.
25. Een Veiligheidsinformatiecentrum (VIC) wordt opgezet en ingericht, waarmee men het werken informatie gestuurd opzet.
26. Men werkt aan flexibilisering van GRIP.
27. De evenementenadvisering op basis van risico's, ook dat de hulpdiensten moeten kunnen presteren, heeft bestuurlijk draagvlak.
28. De PDCA OTO methodiek benut men in de Multidisciplinaire trainingen.

Verbeterpunten

- Bevinding Categorie 2:
  1. Van de Sleutelfunctionarissen GHOR is niet aantoonbaar dat zij de vereiste OTO-activiteiten hebben gevolgd.
- Observatie:
  1. Incidenteel is niet versiebeheer toegepast op beleidsdocumenten en procesbeschrijvingen van PSH.
  2. Incidenteel is niet de voortgang van geformuleerde actiepunten inzichtelijk THZ.
  3. Een seksinrichting is in 2013 geïnspecteerd. Bij de inspectie 2014 is er niemand aanwezig en vindt de inspectie niet plaats. Pas in 2017 wordt de volgende inspectie uitgevoerd.
- Aanbeveling ter verbetering
  1. Onderzoek de mogelijkheid om "concurrentie en markt" toe te voegen aan het visie document.
  2. Onderzoek de mogelijkheid om uit de intervisie de kernpunten van de "herkenbare advieswijze" te definiëren en te bepalen welke afwijkingen relevant zijn om te monitoren in de intervisies.
  3. Onderzoek de mogelijkheid om bedrijfsprojecten te koppelen aan missie, visie en strategie en de rol in de keten.
  4. Onderzoek of systeem van de brandweer Veiligheidspaspoort goed geïmplementeerd is en geschikt is voor GGD.
  5. Onderzoek de mogelijkheid om E-HRM of systeem veiligheidspaspoort ook in te richten voor Leer Management Systeem.

GGD

6. De inspecteur THZ, de brandweerinspecteur en de inspecteur van de gemeente hebben ieder hun bevindingen. Het is aan te bevelen deze te combineren tot een totaalbeeld van 'pluis en niet-pluis'.
7. Er liggen mogelijkheden om THZ inspectie-activiteiten op basis van risico-inventarisatie en in overleg met de gemeenten te prioriteren.
8. De personele capaciteit van WKO is structureel ongeveer 0,5 fte te klein. Dat betekent steeds weer werkdruk.
9. PSH benoemt verbetermaatregelen maar brengt die (nog) niet in in het beheersysteem daar daarvoor beschikbaar is.
10. Benut het landelijk beschikbare voorlichtingsmateriaal voor statushouders.

Auditbevindingen en mate van overeenstemming met de norm

Aantal non-conformities	1
Aantal Categorie 1 (Major) non-conformities:	0
Aantal Categorie 2 (Minor) non-conformities:	1
Aantal Observaties	3
Aantal aanbevelingen ter verbetering	11
De status van de corrigerende maatregelen n.a.v. non-conformities van de voorgaande audit is beoordeeld.	
Aantal nog niet afgesloten non-conformities van voorgaande audits	0
Vermeldenswaardige prestaties of Ontwikkelingen	40

Opmerkingen:

- 1) Verdere details van non-conformities en observaties zijn opgenomen in de bijlage Overzicht Auditbevindingen
- 2) Zie definities van bevindingen in bijlage B.

Conclusie

- Het auditplan is zonder essentiële wijzigingen uitgevoerd.
- In de eindbespreking zijn de belangrijkste bevindingen gepresenteerd, besproken en overeengekomen.
- Afgezien van de non-conformities als opgenomen in het 'Overzicht Auditbevindingen', is het managementsysteem beoordeeld als zijnde in overeenstemming met de norm.
- De organisatie dient alle noodzakelijke herstel- en corrigerende maatregelen te nemen als geïndiceerd door de non-conformities. Zie de bijlage 'Definities van bevindingen en opvolging van non-conformities'
- Op non-conformities dient de organisatie te reageren binnen 13 weken na de laatste auditdag: {8 mei 2017 }. Zie ook de bijlage 'Definities van bevindingen en opvolging van non-conformities'. Er wordt aanbevolen om observaties op gelijke wijze te behandelen als non-conformities.
- Het certificaat blijft geldig onder de voorwaarde dat op adequate wijze op geïdentificeerde non-conformities wordt gereageerd.
- Een vervolg audit kan worden uitgevoerd op basis van de beoordeling van de toegestuurde documentatie aan de Lead Auditor.

Volgende audit

Voorgestelde datum: 11 januari 2018 tussen 11.00 u en 15.00 u:
transitieaudit en tweede periodieke audit 5 tot en met 7 februari 2018.

Aandachtsgebied (aanbevolen):

- Nader overeen te komen

Onderwerpen voor de volgende audit:

- Kwalificatie register inclusief gevolgde scholing en deskundigheidsbevordering GGD-audit HRM specifiek
- Contractmanagement bedrijfsvoering
- ICT-informatieveiligheid met veiligheid officer

GGD

- Klanten TBC spreekuur
- Klanten SOA spreekuur
- Infectieziektebestrijding
- Antibioticaresistentie project
- KCC (klant Contact Centrum)
- GROOP (GGD Rampen Opvang Plan)

GHOR

- Veiligheidsinformatiecentrum (VIC)
- Capaciteitsvraagstuk hulpdiensten bij potentiële incidenten
- Handelingsperspectief van burgers (ook jodiumprofylaxe)

Bijlage A - Verklaringen auditor

Beoordeelde normelementen	Bewijs en resultaat
<p>Effectiviteit van processen inzake systeembeoordeling en interne audits.</p>	<p>Gezien: Directiebeoordeling in beeld!! ; Directiebeoordeling GGD 2016 versie 1.0; Directiebeoordeling GHOR 2016 versie 1.0; PDCA-model openstaande verbeterpunten versie 1.0 Programma en Bevindingen interne audits en RIE 2016-2017.docx; Programma Interne Audits en RIE,2017-2018 ; Jaarverslag Fona Mic 2015 (Versie1). In zeer korte tijd zijn de processen gereactiveerd en zijn sterke verbeterlagen gemaakt. Processen van systeembeoordeling en interne audits is voldoende geborgd.</p>
<p>Effectiviteit van het behandelen van klachten van klanten en/of andere belanghebbenden, met inbegrip van de effectiviteit implementatie van corrigerende maatregelen.</p>	<p>Jaarverslag Incidentmeldingen 2015 met analyse; Jaarverslag klachten 2015 met analyse; MT GGD verslag jaarverslag FONA en MIC meldingen 2015 bespreking 2015; Sociaal jaarverslag versie 3; Klachtenregeling (Versie1); Regeling Incidenten en interne klachten (Versie1); ARBO RI&E Definitief rapport RIE GGD Limburg-Noord (v1.1).pdf . Lopende procedures zijn voldoende geborgd. Nieuwe vereenvoudigde werkwijze wordt ontwikkeld en geeft duidelijk kans op verbeteringen.</p> <p>Jaarverslagen 2016 Klachten, fona en mic wordt in april opgesteld. De verslagen die vorig jaar zijn ingezien waren van 2014, Data 2015 blijft dus staan.</p>
<p>De managementsysteemdocumentatie wordt bijgehouden en reflecteert veranderingen in de organisatie.</p>	<p>Gezien: Handleiding Planning & Control 14 december 2015;; Checklist Ontslag ambt. Aanstelling 2014; Checklist Nieuwe medewerker 2015; Introductie gebruik Ernsttaxatiemodel (ETM)21 okt 2016; Veiligheidsregio Limburg-Noord Programmacatalogus Concept versie 2017 inwerken. Maud; Samen Startenokt 201; ETM en registratie kindermishandeling in KIDOS 11-01-2017; 2015-2016 1Gezin1Plan in ML 31-08-2016; GROEP GGD Limburg-Noord 16-11-20165; Salarisadministratie (Versie 1); Processen overzicht met prestatie indicatoren versie dec 2016; Organogram Veiligheidsregio Noord- en Midden Limburg aug 2016; zie voor locaties de website:</p>

	<p>https://www.ggdlimburgnoord.nl/contact . Proces van borgen managementsysteemdocumentatie is sterk verbeterd en voldoende geborgd.</p>
<p>De voortgang van geplande activiteiten en doelstellingen wordt gemonitord door het management teneinde continue verbetering te bewerkstelligen.</p>	<p>Gezien: Visual bestuursconferentie GGD Limburg Noord_28jan16; Directiebeoordeling in beeld!!; Jaarplan 2017 kalenderjaarplan items, GGD, JGZ, KKO, GV, AGZ, presentatie BO GGD jaarplan 2017 Bedrijfsondersteuning 26-1-2016 Jaarplanindicatoren in Excel voor volgen van acties; Jaarverantwoording 2015 versie 8 juli 2016; Projectplan E-HRM voorziening Veiligheidsregio Limburg-Noord versie 20 oktober 2015; Begroting 2017 versie 8 juli 2016; Veiligheidsregio Limburg-Noord Programmacatalogus Concept versie Presentatie spend analyse; jaarplan overzicht normen indicatoren 2017; Jaarverantwoording 2015 eindversie; De GHOR in beeld nov 2016; jaarkalender 2017, Bestuursrapportage 2016, kadernota 2017 ; KPI GHOR 2017; Proces van doelstellingen monitoren en plannen activiteiten is sterk vereenvoudigd met behoud van de oude systematiek naast ontwikkelen van nieuwe methodiek voor lopende en komend jaar. De verantwoording is voldoende geborgd.</p>
<p>Effectiviteit van het managementsysteem inz. het bewerkstelligen dat wordt voldaan aan wet- en regelgeving, alsmede aan contractuele verplichtingen.</p>	<p>150129 Stand van zaken IGZ verbeterpunten 2015-01; 2015-03-11 Brief Inspectie definitieve rapportage gezien; beantwoording is voldoende. Directiebeoordeling GGD 2016 versie 1.0: "Er zijn twee rapporten door de IGZ opgemaakt naar aanleiding van individuele casussen waarbij medewerkers van de GGD zorg verleenden. Bij beide rapporten is t.a.v. het handelen van de GGD medewerkers geconstateerd dat er in de kwaliteit van zorg geen tekorten waren. De adviezen die gegeven zijn t.a.v. het aanvullen van protocollen zijn opgepakt. Er zijn twee rapporten vanuit de IGZ verschenen over organisatieonderdelen van de GGD (Infectieziekten bestrijding en TBC bestrijding en de afdeling JGZ in het kader van Toezichtonderzoek JGZ) De conclusies zijn t.a.v. het eerste rapport dat de Inspectie onder de indruk was van alle activiteiten die ondernomen zijn naar aanleiding van het inspectiebezoek en de rapportage daarover. Om zicht te krijgen op de nieuwe (verbeterde) werkwijze en de mate van implementatie zal de inspectie in de toekomst via het reguliere toezicht op de GGD nogmaals het</p>

	<p>onderwerp infectieziektebestrijding aan de orde stellen. In het tweede rapport is ingegaan op de verbeterplannen op de inhoudelijke normen waarop onvoldoende werd gescoord: via geïmplementeerde plannen van aanpak zijn deze normen op voldoende gezet." In 2015 zijn geen inspectierapporten uitgekomen die invloed hebben op de GHOR.</p> <p>Presentatie IGZ rapportages voor notulen DB Publicatie tussentijds rapportage JGZ periode 1 Vastgesteld verslag van het governance gesprek met DPG GGD Limburg Noord op 22 augustus 2016 Staat van de rampenbestrijding Projectplan verbetering IZB GGD Limburg Noord naar aanleiding van het rapport IGZ september 2016.</p>
<p>Certificatiebeeldmerken worden, indien van toepassing, gebruikt volgens de richtlijnen.</p>	<p>Voldoet aan eisen.</p>
<p>Extra voor multi-site certificatie gebaseerd op een steekproefmethodiek: Effectiviteit van het hoofdkantoor aangaande het vermogen en de bevoegdheid om belangrijke gegevens van alle locaties te verzamelen en analyseren en het nemen van de passende maatregelen wanneer dit nodig is.</p>	<p>Hoofdkantoor heeft met informatiesysteem en kwartaalrapportages en interne audits voldoende zicht op de ontwikkelingen in de locaties en de voortgang van de verbeteracties.</p>

Gezien door auditteam o.a.:

GGD:

- De Toekomst Ingekleurd, met o.a. VRLN Concept: Resultaatgerichte teams, 03-02-2017;
- Toekomstvisie Technische Hygiënezorg VRLN juni 2016 – december 2018;
- Aanpak doorontwikkeling JGZ Limburg Noord, 28-11-2016;
- Programmalijn 4: JGZ biedt ondersteuning op maat, 6-2-2017;
- Kadernota 2018 VRLN met ontwikkelthema's JGZ 0-18 en Besluitenlijst;
- Inventarisatie achterstanden artsen 4-18, peildatum 18-11-2016;
- Uitnodiging GGD dag 14-2-2017, draiboek gezien;

- Verslag leidinggevenden overleg regionalisering TBC bestrijding Zuid Nederland, 19-10-2016;
- Persbericht One Health, interregionaal secretariaat 3-11-2016;
- Jaarstukken AGZ 0.3, 03-02-2017;
- "muurplanning en realisatie" AGZ (zie foto);
- PowerPoint Presentatie: Omgevingswet en Gezondheid, 19-9-2016;
- Landelijke werkgroep ruimtelijke ordening;
- Input van MMK voor Jaarplan en begroting AGZ 2016 (-2017), mail dd. 10-2-2016;
- Doorontwikkeling JGZ, Nieuwsbrief 3, 2-2-2-17
- JGZ/KKO afdelingsnieuws, 10-10-2016
- Presentatie: Werken aan meer zelfvertrouwen en veerkracht, 18-1-2017, symposium Gezonde School;
- Presentatie: Ontwikkelagenda Jeugd 2017 – 2020, Nederweert – Weert;
- Eindevaluatie pilot zelfredzaamheidsacademie, successen, aandachtspunten en advies;
- Project: Valpreventie Horst aan de Maas;
- Lijst van risico inventarisaties van instellingen van 15 gemeenten 2016, bv. de instellingen van de gemeente Venlo;
- Activiteiten overzicht THZ 2016;
- Kwartaalcijfers THZ 2016;
- Checklist inspectie seksinrichtingen (brancherichtlijn LCHV);
- Preventio: bedrijfsprocessysteem van THZ;
- Samenvatting Bestuursconferentie 2016;
- Soft closure (realisatie overzicht JGZ), oktober 2016;
- Inspectie proces WKO: Natureluur: Aanvraag exploitatie buitenschoolse opvang 16-7-2016 en Inspectierapport 16-12-2016, Risicoprofiel 't Rovertje, 15-6-2016;
- Stand van zaken inspecties 2017, actueel elektronisch overzicht;
- Telling uren per inspecteur 2017: door ondersteuners WKO zelf ontwikkeld monitoring & planning instrument;
- MMK dossier: Basisschool de Stenen Brug Roermond;
- Gegevens van gemeenten inzake omgevingswet (CRM systeem: geregistreerd overzicht van contacten per gemeente en uurbesteding), inclusief pilot beschrijving Venlo;
- Casuïstiek ongewenst gedrag en ingrijpende gebeurtenissen 2016;
- Protocol A Ingrijpende gebeurtenissen;
- Proces PSHi ongewenst gedrag en ingrijpende gebeurtenissen;
- Incidentrapport (invulrapport);
- Spreekuur JGZ 7-2-2017 en 5 kind dossiers ingezien;
- Vragenlijst Welzijn 75+, januari 2015;
- Dashboard: Gezondheidsmonitor Jeugd 2015 – 2016;
- Website: www.Seksonderje25e.nl;
- Factsheet JOGG 2016, gemeente Roermond.

GHOR

- A3 Jaarplan GHOR, 02-02-2017;
  - Regionale Overeenkomst Noodhulpteam GHOR VRLN en Rode Kruis, getekend 7-2-2017;
  - Cursusmap Noodhulpteam Rode Kruis, versie 1.0, sept. 2015;
  - Wijzigingen Regionaal integraal beleid Veiligheid en Gezondheid bij evenementen van versie 4.0 naar 5.0;
  - CRM GHOR: Interacties en registraties (actueel elektronisch bestand);
  - Systeemtest Nederlandse Rode Kruis, Noodhulpteam, 20-12-2016;
  - Inzetkaart en GHOR-advies Zomerparkfeest, 25-28 augustus 2016;
  - Evaluatieformulier GHOR inzet (zonder versiebeheer) en het concept gedigitaliseerde opvolger: Servey analyzer;
  - Vakbekwaamheid Operationele GHOR-functionarissen, versie 2017;
  - Competentiescan medewerkers GHOR (in Dir Beo 2015);
  - Regiorapportage competentiemeting Officier van Dienst Geneeskundig, VRLN, 16 en 17 juni 2015;
  - Portfolio 2015 sleutelfunctionarissen;
  - Regionaal en persoonlijk OTO-beleid HIN/HON, 2-4-2015;
  - Overleg interactie (voor het delen van verslaglegging van besprekingen met meerdere partijen tegelijk).
-

Bijlage B - Het opvolgen van non-conformities

Definities van bevindingen

Major non-conformity (Categorie 1):

- Het ontbreken van een doeltreffende implementatie m.b.t. een of meerdere systeemeisen van de norm, of een situatie waarbij niet of niet voldoende is geborgd dat het product of de dienstverlening zal voldoen aan eisen;
- Meerdere categorie 2 non-conformities m.b.t. een norm-eis waarvan is vastgesteld dat een doeltreffende implementatie binnen het managementsysteem ontbreekt
- Een categorie 2 non-conformity waarbij de vereiste corrigerende maatregelen niet hebben geleid tot een doeltreffende implementatie zal worden opgewaardeerd tot een bevinding categorie 1

Minor non-conformity (Categorie 2):

Een gebrek in discipline of beheersing bij de implementatie van systeem- of procedurele eisen, dat geen invloed heeft op het functioneren van het systeem en/of op het voldoen aan de eisen betreffende het product / de dienstverlening.

Observatie

Een observatie is in zichzelf niet een tekortkoming, maar kan wel duiden op een mogelijk toekomstige tekortkoming indien de situatie te weinig aandacht krijgt; een observatie kan ook betrekking hebben op een situatie waarbij geen passend bewijsmateriaal wordt gevonden om de vaststelling van een tekortkoming te ondersteunen

Aanbevelingen ter verbetering

Aanbevelingen ter verbetering hebben betrekking op gebieden en/of processen waar mogelijk wordt voldaan aan - minimum - normeisen, maar waar verbetering mogelijk is.

Het opvolgen van non-conformities

De termijn om te reageren op NC's is maximaal 90 dagen. Binnen deze periode wordt het volgende verwacht van de organisatie:

- Onmiddellijke herstelmaatregel om de tekortkoming als zodanig op te heffen (indien van toepassing bij de NC)
- Het uitvoeren van een oorzaakanalyse om corrigerende maatregelen vast te stellen om het opnieuw optreden van de tekortkoming te voorkomen

- Het implementeren van corrigerende maatregelen en het verifiëren van de doeltreffendheid van deze maatregelen
- Het rapporteren aan DNV GL's Team Leader, middels het daarvoor bestemde onderdeel van de bijlage Overzicht Auditbevindingen, met daarbij gevoegd evt. relevante ondersteunende documentatie (indien van toepassing).

Binnen de gestelde tijd voordat en voordat een certificaat kan worden toegekend, dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

- Major non-conformities: Bewijs van oorzaakanalyse en doeltreffende implementatie van herstel- en corrigerende maatregelen wordt verstrekt.
- Minor non-conformities: De preferente en normale werkwijze is identiek aan die bij Major NC's. DNV GL's Team Leader kan voor zekere NC's besluiten een plan van aanpak te accepteren voor het implementeren vastgestelde corrigerende maatregelen. De feitelijke uitvoering van geplande maatregelen wordt uiterlijk bij de eerstvolgende audit geverifieerd.

De reactietermijn in geval van hercertificatie

Indien het bestaande certificaat expireert binnen de maximale termijn van 90 dagen, wordt een kortere reactietermijn vastgesteld opdat vóór de vervaldatum een geëigende opvolging en certificaatvernieuwing kan plaatsvinden. Met deze werkwijze wordt continuïteit van geldigheid van het certificaat zeker gesteld. Als de vervaldatum wordt overschreden zonder het proces van opvolging is afgerond, mag het bestaande certificaat niet worden verlengd en wordt het certificaat beschouwd als zijnde geschorst tot het moment dat het certificaat wordt vernieuwd. De 'gecertificeerd sinds' datum komt dan te vervallen.

Er is geen verplichting tot het uitvoeren van onderzoek of het formeel reageren op Observaties. Niettemin, in het belang van een doeltreffend en doelmatig audit- en certificatieproces beveelt DNV GL aan ook om Observaties op gelijke wijze te behandelen als NC's.

Normaliter voert DNV GL ter plaatse een follow up-audit indien sprake is van bij Major NC's. Bij Minor NC's vindt follow up in de regel op afstand plaats, in de vorm van een bureauverificatie op aangeleverde documentatie; indien noodzakelijk geacht wordt hiervan afgeweken.

Een onvoldoende reactie op NC's of een onvoldoende uitvoeren van corrigerende maatregelen kunnen aanleiding zijn tot het schorsen of intrekken van een certificaat.

ViewPoint

ViewPoint is ons klantenpanel waarin meer dan 10.000 klanten zijn vertegenwoordigd uit alle delen van de wereld. De leden van dit panel geven ons via enquêtes hun mening en delen met ons hun inzichten over actuele onderwerpen die betrekking hebben op certificering en duurzame bedrijfsvoering in hun sector.

Deelname is gratis en alle leden van het ViewPoint-panel hebben volledige toegang tot de gegevens en rapporten die op deze enquêtes zijn gebaseerd. Daarnaast profiteren leden van netwerkkansen en toegang tot eLearning-modules. Ook ontvangen zij regelmatig uitnodigingen voor webinars, online forums en nog veel meer.

Wilt u lid worden?

Meld u dan hier aan: <http://www.dnvgviewpoint.com/register>

Bekijk ook onze [blog op goingsustainable.com](http://goingsustainable.com)

De Bestuurscommissie GGD van de Veiligheidsregio Limburg-Noord,

Gehoord het verzoek van Tijs van Lieshout om hem ontslag te verlenen als secretaris/algemeen directeur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord wegens aanvaarding van de functie van algemeen directeur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant;

Gelet op de combinatie van de functie van algemeen directeur Veiligheidsregio Limburg-Noord met de functies van regionaal commandant brandweer en directeur publieke gezondheid;

Gelet op het bepaalde in artikel 4 van de Verordening op de bestuurscommissie GGD van de Veiligheidsregio Limburg-Noord;

Gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 22 maart 2017;

BESLUIT:

Eervol ontslag te verlenen aan Tijs van Lieshout als directeur publieke gezondheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord met ingang van 15 mei 2017

Aldus besloten in de openbare vergadering van: 29 maart 2017

De ambtelijk secretaris,

De voorzitter,

VERGADERING BESTUURSCOMMISSIE GGD D.D.	:	31 maart 2017
AGENDAPUNT	:	1
ONDERWERP	:	Ontslag Directeur Publieke Gezondheid
BIJLAGE(N)	:	1

Aan de bestuurscommissie GGD,

Ontslag directeur publieke gezondheid

Tijs van Lieshout heeft gevraagd om hem met ingang van 15 mei 2017 ontslag te verlenen als algemeen directeur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Hij heeft namelijk een soortgelijke functie aanvaard bij de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

De functie van algemeen directeur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord is een gecombineerde functie met regionaal commandant brandweer en met de functie van directeur publieke gezondheid.

Ingevolge het bepaalde in artikel 4 van Verordening op de bestuurscommissie GGD beslist de bestuurscommissie GGD omtrent het ontslag van de directeur publieke gezondheid.

Wij stellen u voor hem het gevraagde ontslag te verlenen met ingang van 15 mei 2017. Gezien de wijze waarop Tijs van Lieshout zijn functie van directeur publieke gezondheid heeft vervuld stellen wij voor het ontslag eervol te verlenen.

Het dagelijks bestuur

Venlo, 22 maart 2017

Vergadering van	:	Bestuurscommissie GGD en Bestuurscommissie Veiligheid
Datum	:	29 maart en 31 maart 2017
Agendapunt	:	
Auteur	:	R. Verwiël
Onderwerp	:	Jaarverantwoording 2016
Bijlagen	:	1

Inleiding: waarom dit advies?

In de Jaarverantwoording 2016 wordt verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2016. De realisatie wordt geconfronteerd met de door het AB vastgestelde begroting 2016. Als gevolg van de gewijzigde werkwijze zijn de bestuurscommissies op het vlak van de beleidsvoorbereiding en evaluatie in de rol getreden van het Algemeen Bestuur. Om die reden wordt de jaarverantwoording 2016 ter advisering voorgelegd aan de Bestuurscommissies. Het Dagelijks Bestuur zendt de Jaarverantwoording na het inwinnen van dit advies voor 15 april door aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De jaarverantwoording is ten tijde van de verzending van de bestuursstukken onderwerp van onderzoek door de accountant. Ten aanzien van de definitieve cijferopstelling dient derhalve een voorbehoud gemaakt te worden.

Beslispunten

1. Kennis nemen van de jaarverantwoording 2016 en hierover advies uitbrengen aan het Dagelijks Bestuur.

Communicatie

Ten aanzien van de hoofdconclusies van de jaarrekening zal een persbericht worden opgesteld.

Bijlagen

1. Jaarverantwoording 2016

Verdere procedure

De jaarverantwoording wordt geagendeerd in het Dagelijks Bestuur van 7 april a.s. Daarna wordt de jaarverantwoording voor 15 april toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Definitieve vaststelling vindt plaats door het Algemeen Bestuur op 7 juli 2017.

Venlo, 14 maart 2017

Besluit	Paraaf secretaris:
☐ Akkoord met voorstel	
☐ Akkoord met voorstel met aantekening:	
☐ Niet akkoord voorstel met aantekening:	

Jaarverantwoording 2016

Voorwoord

Voor VRLN is 2016 weer voorbij gevlogen, het opstellen van een jaarverantwoording is dan een goed moment om terug te kijken en te evalueren. Het goede willen we uiteraard behouden en het minder goede verbeteren. Het is een jaar geweest waarin de veranderingen binnen de organisatie minder hevig waren dan 2015, waarin we bezig zijn geweest met het bestendigen van de ingezette veranderingen. 2016 is ook een jaar geweest waarin vakmanschap en vertrouwen bij medewerkers is teruggekeerd, het plezier en de trots weer bij medewerkers herleeft. Een jaar waarin we met proefprojecten voor resultaat gerichte teams proberen de eigen verantwoordelijkheid van iedereen te versterken en waarin we het ziekteverzuim hebben zien teruglopen.

Zijn we dan alleen met ons zelf bezig geweest? In tegendeel. Door de dialoog met gemeenten over de rol van de GGD, de ontwikkeling van hanteerbare kengetallen met beleidsambtenaren, met de vormgeving van dashboards en een nieuwe website voor de GGD is de rol naar buiten verder versterkt. De beginnende integratie van 0-4 en 5-18 jarige jeugdgezondheidszorg maakt een beter op ouder en kind aangepaste zorg mogelijk. De afronding van de huisvestingsoperatie van consultatiebureaus, brandweerposten en onze hoofdlocaties, de versterking van het leiderschap binnen de brandweer, de opening van de gemeenschappelijke meldkamer met Zuid-Limburg en de uitwerking van ons beleid voor opleiden, trainen en oefenen heeft VRLN een uitgangspositie verschaft om de regionale ontwikkeling bij te blijven verder op te pakken. De bouw van moderne operationele informatiesystemen in al onze brandweervoertuigen en de specifieke monitoring van onze operationele prestaties in het veld bieden handvatten om de verdere ontwikkeling van onze brandweerorganisatie vorm te geven. De doorontwikkeling van ons risicoprofiel en preventieve brandweezorg geven de mogelijkheden om onze maatschappelijke meerwaarde te versterken.

We constateren dat de discussie over fysieke en sociale veiligheid steeds meer het maatschappelijke debat beheerst. Deze constatering vraagt van de VRLN om een adequate reactie. De ingezette veranderingen en verbeteringen maken dat deze uitdaging steeds beter opgepakt kan worden.

We zijn nog steeds aan de bal en de wedstrijd is nog lang niet afgelopen. In 2017 zal de verdere inkleuring van onze organisatie vorm krijgen. Het streven naar 'operational excellence' en maatschappelijke meerwaarde, gezamenlijk met onze partners, zal hierbij het credo zijn. Ik wens u veel plezier toe bij het lezen van deze jaarverantwoording.

Tijs van Lieshout,
Algemeen Directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord		3
Deel A	Algemeen	5
1	Algemeen	5
	1.1 Inleiding	5
	1.2 Missie en strategie	5
	1.3 Doelstellingen	5
	1.4 Financieel resultaat 2016	6
Deel B	Jaarverslag	7
2	Programmaverantwoording	7
	2.1 Programma Gezondheid	7
	2.2 Programma Centraal Meld- en Actiepunt	18
	2.3 Programma Veiligheid: Risicobeheersing	20
	2.4 Programmaveiligheid: incidentbestrijding	25
	2.5 Programma Meldkamer	35
	2.6 Overhead	37
3	Paragrafen	38
	3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	38
	3.2 Bedrijfsvoering	42
	3.3 Kapitaalgoederen	46
	3.4 Financiering	47
Deel C	Jaarrekening	49
4	Balans per 31 December	50
5	Het overzicht van baten en lasten	52
6	Toelichtingen	53
	6.1 Grondslagen en waardering	53
	6.2 Toelichting op de balans	56
	6.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	66
	6.4 Sisa-bijlage op de jaarrekening	74
Controleverklaring		75

Deel A   Algemeen

1   Algemeen

1.1   Inleiding

In 2016 is gewerkt aan het vergroten van de transparantie van onze prestaties en de huishouding van de organisatie. Ook deze jaarverantwoording kent een verbetering ten opzichte van het vorige jaar. 2015 was het eerste jaar van een programmatische opbouw van de verantwoording, eerst in 2016 is het mogelijk de cirkel tussen planning en verantwoording rond te maken. 2016 biedt derhalve een betere aansluiting tussen begroting en jaarrekening.

1.2   Missie en strategie

De Veiligheidsregio is ingericht om belangrijke onderdelen van de openbare veiligheid en zorg bij ongevallen, rampen en crises beter te organiseren. Ook op het vlak van de publieke gezondheid heeft de organisatie belangrijke taken. Onze missie is door veiligheid en gezondheid slim te verbinden meerwaarde te bereiken in de vorm van meer veiligheid en betere gezondheid van de burgers in de regio. In het beleidsplan Veiligheidsregio 2016 – 2019 hebben wij vastgelegd dat wij dat willen bereiken door vraaggericht, risicogericht en informatiegestuurd te werken. Op basis van een nadere uitwerking van de bestuurscommissie Gezondheid is het begrip Positieve Gezondheid omarmd en zal in de komende periode verder uitwerking krijgen.

1.3   Doelstellingen

De burgers in de regio zijn op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun veiligheid en gezondheid. Daarbij staan zij niet alleen. De Veiligheidsregio helpt hen om die verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Daarom zijn preventie en preventieve maatregelen erg belangrijk. Inzet daarbij is dat burgers door verantwoord gedrag problemen op het vlak van veiligheid of gezondheid voorkomen of kunnen verminderen. Als vangnet zorgt de Veiligheidsregio voor brandweezorg, voor coördinatie bij hulpverlening en voor maatregelen en voorzieningen op het vlak van de publieke gezondheid.

De taken en verantwoordelijkheden van de Veiligheidsregio vinden hun basis in de Wet veiligheidsregio's en in de Wet publieke gezondheid. De organisatie voert die taken zo optimaal mogelijk uit.

1.4 Financieel resultaat 2016

Het financieel resultaat over 2016 bedraagt € 65 k voordelig. Op een begroting van bijna € 58 miljoen komt dit neer op een afwijking van 0,11%, hetgeen als verwaarloosbaar beschouwd mag worden. Tussentijds heeft het resultaat zich ontwikkeld van - € 386 k bij de voorjaarsrapportage naar - € 34 k bij de bestuursrapportage over het eerste half jaar, naar het eindresultaat zoals genoemd. Dit resultaat is mede tot stand gekomen door diverse bijstellingen en ontwikkelingen in de verschillende programmaonderdelen waarbij de deelresultaten elkaar compenseren. Het verloop van het resultaat is in onderstaande tabel weergegeven.

Financieel resultaat

(bedragen in duizenden euro's)

	Saldo van baten en lasten (voor mutatie reserves)	Resultaat (na mutatie reserves)
Verwacht resultaat Begroting	10 N	0 -
Mutatie bij voorjaarsrapportage	308 N	386 N
Verwachte resultaat voorjaarsrapportage	318 N	386 N
Mutatie bij bestuursrapportage	1.232 N	352 V
Verwachte resultaat bestuursrapportage	1.550 N	34 N
Mutatie bij jaarrekening	163 V	99 V
Resultaat 2016	1.387 N	65 V

Bij een beschouwing van het resultaat is het goed om het resultaat af te zetten tegen de mutaties in de reserves.

Het eindresultaat is mede tot stand gekomen door per saldo de onttrekking van € 1.452 k uit de reserves. Belangrijk element hierbij is incidentele vorming van een kortlopende schuld in het kader van het per 1 januari 2017 van toepassing zijnde Individuele Keuzebudget (IKB) van € 1.020 K en de geplande onttrekking vanuit de reserve Brandveilig Leven (BVL) van € 427 k.

Deel B Jaarverslag

2 Programmaverantwoording

In dit onderdeel staat de inhoudelijke toelichting op de uitvoering en het verloop van de programmaonderdelen.

Voor een verklaring van de financiële afwijkingen verwijzen wij kortheidshalve en ter voorkoming van doublures naar onderdeel 6.3 waar de cijfermatige toelichting per programma is opgenomen.

2.1 Programma Gezondheid

Gemeenten zijn, naast het Rijk, wettelijk verantwoordelijk voor de publieke gezondheidszorg, waaronder de jeugdgezondheidszorg. Zij moeten de voorwaarden creëren voor een gezonde bevolking en voor een gezonde woon- en leefomgeving. Daarvoor moeten zij voorzieningen in stand houden waarbij zij samenwerken met de GGD. Met de drie decentralisaties zijn de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van de openbare gezondheid (verder) toegenomen. De gemeente zet programma's op waarvan de uitvoering bij professionele organisaties, zoals de GGD, wordt gelegd, maar de regie bij de gemeenten blijft. Veel gemeenten kiezen daarbij voor een wijkgerichte aanpak.

De GGD biedt programmaonderdelen die specifiek gericht zijn op de jeugd, maar biedt ook algemene programma's, die onder andere gericht zijn op het voorkomen en bestrijden van infectieziekten, medische milieukunde en forensische geneeskunde. Ook zorgt de VRLN voor inzet bij calamiteiten en incidenten. Epidemiologisch onderzoek op regionaal en lokaal niveau is onderdeel van het programmaonderdeel Kennis en Innovatie. Tendens is om dit onderzoek steeds meer op wijkniveau te richten om daarmee beter aan te sluiten op de werkwijze van gemeenten.

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Gezondheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	20.479	19.961	15.192	15.492	-300
Baten	5.163	4.456	4.596	4.970	-373
Baten (gemeentelijke bijdragen)	14.999	15.493	10.596	10.596	0
Saldo van baten en lasten	318	12	0	-73	73 V
Stortingen in reserves	220	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	538	12	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	-73	73 V

2.1.1 Preventie

Tot de taak van de GGD behoort het bevorderen van een gezonde leefstijl van alle burgers. Dat doet de GGD onder meer door te signaleren en gemeenten te adviseren op het gebied van (lokaal) gezondheids- en preventiebeleid.

De GGD participeert in het netwerk Positieve Gezondheid Noordelijke Maasvallei. Daarnaast informeert/inspireert de GGD gemeenten en netwerken over dit nieuwe concept en onderzoekt samen de mogelijkheden om dit in de praktijk te brengen. Hiermee is in 2016 een proces van bewustwording over Positieve Gezondheid in gang gezet.

Wat hebben we gedaan?

Vanuit het programmaonderdeel Preventie beoogt de GGD bij te dragen aan een structurele en integrale aanpak voor het behalen van lokale en regionale gezondheidswinst. Samen met de gemeenten investeren we in collectieve preventie door:

Advisering aan gemeenten en partners van de gemeenten bij gezondheidsvraagstukken of gemeentelijk beleid, zoals bij het lokaal gezondheidsbeleid en de gezondheidsmonitor jeugd.

Vraag en aanbod bij elkaar te brengen vanuit netwerkbenadering. De methodiek *De Gezonde School* is op verzoek van gemeenten doorontwikkeld. Voor JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) zijn de gemeenten Venlo, Venray, Horst a/d Maas, Roermond, Weert en Maasgouw ondersteund bij de totstandkoming van het plan van aanpak en de verdere opzet rondom de aanpak preventie overgewicht. Onder voorzitterschap van de GGD hebben afstemmingsoverleggen plaatsgevonden met de gemeenten in Limburg-Noord, Vincent van Gogh en Koninklijk Horeca Nederland waarbij kennis en informatie is gedeeld over preventie en handhaving in relatie tot alcohol en drugs onder jongeren.

Het ontwikkelen en evalueren van nieuwe beleidsinitiatieven en methodieken. In samenwerking met de gemeente Horst aan de Maas en Synthese heeft een onderzoek plaatsgevonden naar (beginnende) kwetsbaarheid bij zelfstandig wonende ouderen. Daarnaast is de weerbaarheidstraining voor kinderen van groep 8 doorontwikkeld, om hen sterker te laten starten aan het middelbaar onderwijs.

Wat heeft het gekost?

Preventie

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	1.983	1.178	1.292	-114
Baten	545	351	427	-76
Baten (gemeentelijke bijdragen)	1.438	827	827	0
Saldo van baten en lasten	0	0	38	-38 N
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	38	-38 N

In de begroting zijn, uit voorzichtigheidsoverwegingen, enkele subsidieinkomsten niet geraamd. In 2016 zijn deze subsidies echter allemaal ontvangen. Daarnaast zijn er minder CJG-gelden ontvangen vanuit de gemeenten en zijn meer rijksmiddelen (publieke gezondheidszorg asielzoekers) ontvangen voor preventieve zorg aan asielzoekers. Per saldo leidt dit tot hogere gerealiseerde baten dan begroot.

Er is veel geïnvesteerd in de begeleiding van scholen, de kosten van deze werkzaamheden waren hoger dan geraamd. De dienstverleningsovereenkomst CJG vanuit de gemeenten is gedeeltelijk opgezegd, de (personeels)kosten die gemoeid gaan met de opgezegde contracten lopen nog wel door.

2.1.2 Standaardzorg jeugd

De GGD bevordert gezond en veilig opgroeien van kinderen in de regio. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeenten om deze dienstverlening beschikbaar te stellen en actief aan te bieden aan alle kinderen en jongeren tot 18 jaar.

Wat hebben we gedaan?

Systematisch volgen van de ontwikkelingen van kinderen en jongeren. De JGZ richt zich in de regio op ongeveer 95.000 kinderen, de opvoeders en de directe leefomgeving van het kind. In 2016 is het gelukt de afspraken rondom de standaardcontactmomenten te behalen. 97% van alle kinderen en jongeren die hier voor in aanmerking kwamen werden door ons gezien. In deze contactmomenten richt de JGZ zich op:

- Voorlichting en advies geven: naast de geplande contacten kwamen ouders ruim 5.100 keer op eigen initiatief naar het inloopsprekruur voor informatie of advies. Daarnaast zijn er in 2016 ongeveer 24.000 telefonische contacten geweest, waarvan 8.000 inhoudelijke consulten en 16.000 contactmoment in het kader van afspraken.
- Uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma: wederom is er sprake van een hoge vaccinatiegraad (Rapport RIVM komt voorjaar 2017). Wel zien we een dalende trend in deelname aan de HPV vaccinatie. Dit is een landelijk fenomeen. In 2016 hebben wij additionele entgelden ontvangen. Hiervoor zijn vaccinatieprogramma's en vaccinatie inhaalprogramma's uitgevoerd bij zowel asielzoekers- als statushouders.
- Problemen signaleren en specifieke stoornissen vroegtijdig opsporen: dit gaat volgens een vastgesteld programma: Periodiek Gezondheidskundig onderzoek. Naar aanleiding van dit onderzoek kan een vervolcontact gewenst zijn of een verwijzing naar het (para)medische veld.

- Ontzorgen en normaliseren: in alle contacten zal de JGZ insteken op het empoweren van de ouder en/of jeugdige. Het goed informeren en makkelijk beschikbaar zijn voor vragen helpt daar bij.

In de zomer van 2016 is op basis van een risicoanalyse besloten om een gedeelte van de uit te voeren zorg te verleggen van de reguliere doelgroep naar statushouders. Doordat de focus van de uitvoering is verlegd, is achterstand opgelopen bij de reguliere doelgroep. Het doel is om deze achterstand per 2017 in te lopen. Hiervoor wordt een separaat voorstel richting bestuur gedaan.

Wat heeft het gekost?

Standaardzorg jeugd		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	9.238	6.523	6.813	-291
Baten	1.155	1.286	1.608	-322
Baten (gemeentelijke bijdragen)	8.083	5.237	5.237	0
Saldo van baten en lasten	0	0	-31	31 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-31	31 V

De toename van de baten wordt met name verklaard door de ontvangst van meer rijksmiddelen gekoppeld aan de verhoogde instroom van asielzoekers. Met behulp van deze middelen zijn onder andere consulten en (extra) vaccinaties uitgevoerd. Dit heeft ook tot een grotere inzet van personeel en middelen geleid, wat een toename van de lasten tot gevolg heeft gehad.

2.1.3 Risicozorg jeugd

Uit de standaard contactmomenten op het consultatiebureau, uit de screenings op scholen en uit signalen van derden komen baby's en kinderen/jeugdigen in beeld die gezondheidsrisico's lopen. In de risicozorg jeugd wordt deze groep verder gescreend, kortdurend begeleid, en indien nodig, toegeleid naar sociale wijkteams, teams gezinscoaches, gebiedsteams en centra voor jeugd en gezin of het (para)medische veld. Ook wordt deelgenomen aan diverse casusoverleggen. Risicozorg Jeugd is daarmee onlosmakelijk verbonden met Standaardzorg Jeugd.

Wat hebben we gedaan?

Wij hebben de kinderen onder de 18 jaar in beeld gebracht die gezondheidsrisico's lopen. Deze groep werd verder gescreend en begeleid. In totaal zijn in 2016 ruim 23.000 extra contactmomenten uitgevoerd. Daar waar nodig, zijn kinderen/jeugdigen verder toegeleid naar sociale wijkteams, teams gezinscoaches, gebiedsteams, centra voor jeugd en gezin of andere zorgverlening.

Naast deze contacten, zijn de volgende activiteiten in 2016 opgepakt:

- **Verdiepingsgesprekken Jeugd:** om gemeenten nog beter te voorzien van informatie over de jeugd in hun gemeenten, hebben er met alle gemeenten verdiepingsgesprekken plaatsgevonden op basis van de verschenen gezondheidsmonitor Jeugd.
- **Uitbreiding dienstverlening gemeenten:** Met diverse gemeenten in de regio heeft de GGD voor 2016 specifieke lokale afspraken gemaakt.
- **Verzuimaanpak:** M@ZL (een integrale aanpak ziekteverzuimbegeleiding voor het VO) werd op tientallen VO scholen in de regio gestart. De eerste resultaten van deze aanpak zijn positief.
- **Communicatie:** De website en (JGZ) adviesteam 'Over de grens' werd gelanceerd, waar scholen terecht kunnen met vraagstukken rondom jongeren die experimenteren op seksueel gebied en vragen hebben als, wanneer gaat gedrag te ver en hoe om te gaan met incidenten.
- **Pilot Jeugdhulp asielzoekers:** Per 1 september is, in opdracht van COA en Menzis, een pilot tussen de AZC's in Midden-Limburg, GGD, CJG en de gemeenten Echt-Susteren, Weert en Leudal gestart, met als doel de jeugdhulp voor asielzoekers zo regulier mogelijk te organiseren.
- **Depressie bij jongeren:** In de regio is op intensieve samenwerking tussen de JGZ en GGZ (Vincent van Gogh) ingezet, met als doel dat depressies beter en sneller worden gesignaleerd en behandeld worden. De doorontwikkeling van dit project vindt plaats in 2017.
- **Meldcode kindermishandeling:** medewerkers zijn bijgeschoold over de nieuwe Meldcode in samenwerking met Veilig Thuis en de politie.

Wat heeft het gekost?

Risicozorg jeugd		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	3.689	2.876	2.847	29
Baten	110	98	147	-49
Baten (gemeentelijke bijdragen)	3.579	2.778	2.778	0
Saldo van baten en lasten	0	0	-78	78 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-78	78 V

In 2016 zijn enkele projectgelden vrijgevallen, deze zorgen voor een hogere realisatie van de baten.

2.1.4 Inspecties kinderopvang

De GGD voert toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang in de regio uit. In opdracht van de gemeenten worden alle locaties elk jaar bezocht. Er is sprake van risico gestuurd toezicht, waarbij de inspectieactiviteit wordt afgestemd op het risicoprofiel van de locatie. De inspecteur heeft de opdracht om een oordeel te geven over het feit of de kwaliteitseisen van de Wet kinderopvang (WKO) worden nageleefd.

Wat hebben we gedaan?

Op basis van het risicogestuurd toezicht zijn in 2016 435 controles uitgevoerd. Dit betreft 97% van alle opvanglocaties.

In 2016 zijn we van start gegaan met de voorbereidingen op Het Nieuwe Toezicht voor inspecties kinderopvang per 1-1-2018. Deze voorbereidingen krijgen een intensiever vervolg in 2017.

Wat heeft het gekost?

Inspecties Kinderopvang		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	643	731	684	47
Baten	617	749	597	151
Baten (gemeentelijke bijdragen)	26	-18	-18	0
Saldo van baten en lasten	0	0	105	-105 N
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	105	-105 N

In 2016 is een aantal processen geoptimaliseerd binnen de WKO. Doordat optimalisatie van de processen pas halverwege het jaar heeft plaatsgevonden is het financieel resultaat achtergebleven. Tevens is de omzet achter gebleven bij de bijgestelde raming. In 2017 zal de raming op basis van een meer reële inschatting bijgesteld worden.

2.1.5 Preventie specialismen

Het programmaonderdeel preventie specialismen richt zich op het voorkómen van infectieziekten door middel van reizigersadvisering, technische hygiënezorg en preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen. De GGD adviseert bij evenementen en bij risicolocaties en voert inspecties op naleving van de gezondheidsvoorschriften uit. Ook verzorgt de GGD vaccinaties en voorlichting van risicogroepen en reizigersvaccinaties als onderdeel van de reizigersadvisering.

Wat hebben we gedaan?

Infectieziektebestrijding: GGD'en in Vlaanderen en Zuid-Nederland zijn gezamenlijk, ondersteund door EU-subsidie, een project gestart ten aanzien van de bestrijding van toenemende antimicrobiële resistentie (AMR). In de tweede helft van 2016 is er veel tijd besteed aan de aanpak AMR, door VWS in het kader van het voorzitterschap van de EU tot speerpunt verheven.

Een eerste oriënterend gesprek met belangrijkste partners heeft eind 2016 plaatsgevonden en subsidie via VWS is toegezegd.

Technische hygiënezorg: De GGD is gestart met de risico-inventarisatie (infectieziektepreventie verpleeg- en verzorgsector) die in 2017 in de hele regio gaat plaatsvinden. Daarnaast is er vervolg gegeven aan gesprekken met gemeenten over de zorg voor inspecties in seksinrichtingen.

Voorlichting risicogroepen: Er is voorlichting gegeven aan sekswerkers via internetveldwerk en is een inloopspreekuur gestart voor MSM (Mannen die Seks hebben met Mannen). In 2016 lag de focus op onderwijs en instructies voor scholen en AZC's met betrekking tot seksuele gezondheid.

Reizigerszorg: Samen met 21 andere GGD'en stellen wij ons ten doel onze burgers zo volledig mogelijk te adviseren over gezondheid op reis. In 2016 is een productiestijging te zien van 7% ten opzichte van de begroting 2016. De toerekening van overhead op dit product heeft plaatsgevonden op historische uitgangspunten. Op dit moment vindt er een analyse plaats van de reële overhead van dit product.

Wat heeft het gekost?

Preventie specialismen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	860	679	668	10
Baten	654	649	696	-47
Baten (gemeentelijke bijdragen)	206	30	30	0
Saldo van baten en lasten	0	0	-57	57 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-57	57 V

Door de aantrekkende economie ondernemen meer mensen een verre reis en hebben daarvoor een vaccinatie nodig. Er zijn meer consults en vaccins verkocht dan begroot.

2.1.6 Standaardzorg specialismen

Standaardzorg specialismen omvat activiteiten op het gebied van de algemene infectieziektebestrijding, medische milieukunde, onderdelen van technische hygiënezorg, forensische geneeskunde (lijkschouw), tuberculosebestrijding en bestrijding van seksueel overdraagbare aandoeningen.

Wat hebben we gedaan?

Infectieziektebestrijding: Er was, mede als gevolg van de instroom asielzoekers, een toename van het aantal gemelde infectieziektes. In 2016 zijn nieuwe verwijsrichtlijnen (Korte Keten) in werking getreden, het is nog te vroeg om hiervan de resultaten te melden.

Medische milieukunde: Naast de reguliere advisering is een aantal specifieke preventieve acties uitgevoerd, zoals ondersteuning naar gemeenten als het gaat om de omgevingswet en samen met het RIVM is een regionale informatiebijeenkomst georganiseerd waar de resultaten van het onderzoek 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden' zijn gepresenteerd.

Technische hygiënezorg: In 2016 zijn inspecties van asielzoekerscentra (4), inspecties van tattoo en piercingzaken (29), huisbezoeken en rapportages ten aanzien van vervuilingen (5) en advisering van Vincent van Gogh uitgevoerd.

Forensische geneeskunde: Als gevolg van een gewijzigde visie bij de politie heeft de afname voor arrestantenzorg zich voortgezet in 2016; dit betekent dat er 13% minder ondersteuning werd gevraagd ten opzichte van de begroting.

Tuberculosebestrijding: In het derde kwartaal van 2016 is het landelijk IMS systeem (Image Management Systeem/digitaal röntgenfotoarchief) geïmplementeerd waardoor röntgenbeelden landelijk onderling uitwisselbaar en te lezen zijn. In 2016 is twee maal voorlichting gegeven over het herkennen van tuberculose en het laagdrempelig doorverwijzen naar de tuberculoseafdeling. Dit krijgt een vervolg in 2017. Screeningen van immigranten en gedetineerden zijn volgens afspraak uitgevoerd. In 2016 zijn alle normen voor voltooide vaccinatie van tuberculose behaald.

Seksuele gezondheid: In 2016 zijn opnieuw de voorwaarden aangescherpt voor mensen die in aanmerking komen voor een kosteloos consult. In 2016 zijn 2.177 soa-consulten uitgevoerd en 177 sense consulten (gesprekken met jongeren over seksualiteit, anticonceptie en (ongewenste) zwangerschap).

Wat heeft het gekost?

Standaardzorg specialisten

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	2.930	2.582	2.639	-57
Baten	1.336	1.443	1.450	-6
Baten (gemeentelijke bijdragen)	1.594	1.139	1.139	0
Saldo van baten en lasten	0	0	50	-50 N
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	50	-50 N

Door het gebrek aan aanbod op de arbeidsmarkt is gebruik gemaakt van de inhuur van een deskundige infectiepreventie. Dit maakt dat de lasten in dit programmaonderdeel zijn gestegen.

2.1.7 Risicozorg specialisten

Risicozorg specialisten omvat de inzet bij dagelijkse incidenten en calamiteiten, het invulling geven aan de taken op het vlak van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, het verlenen van laagdrempelige medische en/of psychische zorg, outbreak management (psychosociale hulpverlening) en forensische taken.

Wat hebben we gedaan?

Er is in 2016 geen beroep gedaan op een opgeschaald Psychosociale Hulpverleningsproces. Het scenarioteam is vijf keer ingezet voor dreigende maatschappelijke onrust bij zedenzaken. Ook heeft in 2016 een grootschalige oefening plaatsgevonden en is het GGD Rampen Opvang Plan (GROP) vastgesteld in de regio Limburg-Noord.

Wat heeft het gekost?

Risicozorg specialisten

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	236	191	162	29
Baten	27	20	12	8
Baten (gemeentelijke bijdragen)	209	171	171	0
Saldo van baten en lasten	0	0	-21	21 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-21	21 V

In 2016 is minder inzet van de Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen gevraagd, waardoor de lasten achterblijven op de begroting.

2.1.8 Kennis & Innovatie

Kennis en innovatie wordt beschikbaar gesteld in de vorm van onderzoeken en onderzoeksrapporten, monitors en (wijk)rapportages met betrekking tot gezondheidsbedreigingen op collectief niveau gericht op jeugd, ouderen en overige specifieke doelgroepen.

Wat hebben we gedaan?

2016 stond in het teken van twee grootschalige monitor onderzoeken: enerzijds de rapportage van de resultaten van de Gezondheidsmonitor Jeugd en anderzijds de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. Bij beide monitoren hebben we succesvol gestuurd op het terugdringen van de doorlooptijd van de oplevering van de rapportage.

Gezondheidsmonitor Jeugd: De resultaten zijn onder de aandacht gebracht van scholen en gemeenten, onder andere via een digitaal dashboard. De resultaten geven een impuls aan het schoolgezondheidsbeleid en het gemeentelijke jeugdgezondheidsbeleid. In 2016 is er een start gemaakt met het verder (daar waar nodig) uitsplitsen van de resultaten op wijkniveau, zodat in 2017 nog verder ingezoomd kan worden op lokale kansen om de gezondheid van jongeren te bevorderen.

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen: In het najaar van 2016 heeft de uitvraag voor de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen plaatsgevonden. In 2016 is veel geïnvesteerd in de voorbereiding, communicatie en roll-out van deze monitor.

Naast de (grootschalige) monitors bij de verschillende doelgroepen, heeft de GGD in opdracht van gemeenten geadviseerd over enkele kleinschalige onderzoeksprojecten en/of deze uitgevoerd. In het najaar van 2016 is het landelijk onderzoek "seks onder je 25e" gestart. De resultaten van dit onderzoek worden in het 3e kwartaal van 2017 verwacht.

Wat heeft het gekost?

Kennis en Innovatie

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	382	434	387	46
Baten	12	0	32	-32
Baten (gemeentelijke bijdragen)	358	434	434	0
Saldo van baten en lasten	12	0	-78	78 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	12	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-78	78 V

In het programmaonderdeel Kennis en Innovatie blijven de lasten achter op de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet inzetten van tijdelijke vacaturer ruimte.

Eind 2016 zijn provinciale projectgelden ontvangen die niet waren geraamd. Dit draagt ertoe bij dat de gerealiseerde baten hoger zijn dan begroot.

2.2 Programma Centraal Meld- en Actiepunt

Het Centraal Meld- en Actiepunt (CMA) bewaakt de toegang van cliënten naar de maatschappelijke opvang (MO), voert regie over de in-, door- en uitstroom naar en vanuit de maatschappelijke opvanginstellingen naar de hoogst haalbare woonsituatie van een individu en het vervult een consultfunctie voor preventie en herstel van cliënten. Het werkgebied van het CMA omvat de regio Limburg-Noord.

Ontwikkelingen in 2016

Vooruitlopend op de uitwerking van de visie en het takenpakket van het CMA, zijn in 2016 de volgende werkzaamheden verricht:

- Ketenregie; verbindingen leggen tussen organisaties in het MO domein;
- Intensieve bijdrage aan het opnieuw vormgeven van proces en inhoud rondom monitoring en aanlevering van data ten behoeve van de monitor MO;
- Voeren van procesregie rondom Multicomplexe casussen waarbij het accent op dak- en thuisloosheid ligt (tussen de 6 en 10 lopende casussen per week);
- Sturen op uitstroom uit crisisopvangen na 12 weken en monitoren trajectplannen in crisisopvangen;
- Tweetal seminars en bestuursconferentie GGD. Het CMA heeft voor vele ketenpartners, collega's en regionale bestuurders presentaties gehouden als onderdeel van het ZVH (Zorg- en Veiligheidshuis), dan wel voor expertise in relatie tot GGD onderwerpen. Ook heeft het CMA een intensieve bijdrage in de coördinatie en voorbereiding geleverd;
- Media en nieuwsbrief. CMA heeft samen met ZVH een stuk opgepakt omtrent profilering ZVH door middel van een gezamenlijke nieuwsbrief.

Wat heeft het gekost?

Programma Centraal Meld- en Actiepunt (CMA)

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	507	550	416	351	65
Baten	0	0	0	0	0
Baten (gemeentelijke bijdragen)	582	573	438	438	0
Saldo van baten en lasten	-76	-23	-22	-86	65 V
Stortingen in reserves	92	23	22	86	-65
Onttrekkingen uit reserves	16	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0 -

In 2016 is de begrote vacatureruimte tijdelijk, niet volledig ingezet, gedurende 2016 is de bezetting weer op volle sterkte gebracht. De storting in de reserve vindt plaats om eventuele frictiekosten in de toekomst op te kunnen vangen.

2.3 Programma Veiligheid: Risicobeheersing

Gemeenten willen een veilige woon- en leefomgeving voor hun inwoners. Sociale veiligheid is daarbij een belangrijk aandachtsveld, maar ook doelen op het vlak van de fysieke veiligheid zoals vermindering van het aantal incidenten en calamiteiten zijn voor gemeenten erg belangrijk. Hierbij werken zij samen met professionals, zoals met de politie en Veiligheidsregio. Ook zetten zij in op versterken van de betrokkenheid en vergroting van het zelf oplossend vermogen van hun inwoners en ondernemers.

De Veiligheidsregio helpt gemeenten hierbij. In het programma Veiligheid-Risicobeheersing

biedt zij gemeenten deskundige hulp bij het voorkomen en beperken van (brand)incidenten en bij het indammen van brandrisico's. Brandveilig Leven is specifiek gericht op het voorkomen van branden en ongevallen door het stimuleren van brandveilig gedrag bij burgers, organisaties en bedrijven. In vergunningstrajecten zorgt de Veiligheidsregio voor deskundige advisering op het gebied van de ruimtelijke, industriële en gebruiksveiligheid en in bouwtrajecten.

Ontwikkelingen in 2016

Over het hele programma van risicobeheersing zien we een verschuiving in de omvang van de deelprogramma's. Een trend die zich in 2015 al aankondigde, heeft zich in 2016 doorgezet. De verschuivingen zijn substantieel en komen mede voort uit de bijstellingen die hebben plaatsgevonden in de uitgangspunten voor de inrichting van de processen.

Daarnaast maakt de beperkte activiteit in het bouwsegment dat er minder adviesaanvragen voor bouwvergunningen binnenkomen dan geraamd. Dat geldt ook voor de industriële sector. Daar tegenover staat een stijging van het aantal middelgrote en grote evenementen in de regio. We hebben dan ook meer capaciteit ingezet op het deelprogramma gebruiksveiligheid, waar evenementenadviesing een onderdeel van is.

Naast de ontwikkelingen in de markt hebben we in toenemende mate te maken met ingrijpende veranderingen in onze omgeving. Afgelopen half jaar heeft de voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet een grote vlucht genomen. Dat betekent dat we significant meer tijd van de specialisten en adviseurs hebben besteed aan overleg en afstemming hierover met gemeenten, de landelijke werkgroep en de interne beleidsvoorbereiding. Dit is terug te

zien in een grotere inzet van onze capaciteit op de deelprogramma's ruimtelijke veiligheid en overige risicobeheersing.

Tot slot hebben we het afgelopen jaar concreet een start kunnen maken met een aantal pilots, die de transitie van regelgericht naar risicogericht werken handen en voeten geven. We hebben ook hier, meer dan voorzien, capaciteit ingezet voor met name afstemming en overleg met gemeenten en maatschappelijke partners.

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Veiligheid: Risicobeheersing

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	5.028	4.314	3.655	3.779	-124
Baten	968	824	623	687	-65
Baten (gemeentelijke bijdragen)	3.910	3.490	2.605	2.605	0
Saldo van baten en lasten	150	0	427	486	-59 N
Stortingen in reserves	39	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	189	0	427	427	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	59	-59 N

Het programma Risicobeheersing sluit op een nadeel van € 59k. Belangrijkste reden hiervoor is de hogere personele lasten als gevolg van inhuur van personeel.

Over het hele programma zien we daarnaast een verschuiving in de omvang van de programmaonderdelen. De verschuivingen zijn substantieel en komen mede voort uit de bijstellingen die hebben plaatsgevonden in de uitgangspunten voor de inrichting van de processen. Daarnaast maakt de beperkte activiteit in het bouwsegment dat er minder adviesaanvragen voor bouwvergunningen binnenkomen dan geraamd. Dat geldt ook voor de industriële sector. Daarentegen stijgt nog steeds het aantal middelgrote en grote evenementen in de regio. We hebben dan ook meer capaciteit ingezet op het programmaonderdeel gebruiksveiligheid, waar evenementenadvisering een onderdeel van is. In de begroting 2018 wordt de personele inzet op de diverse programmaonderdelen herijkt.

2.3.1 Ruimtelijke veiligheid

Wat hebben we gedaan?

De Veiligheidsregio brengt adviezen uit gericht op het beheersen van omgevingsrisico's. De advieswerkzaamheden omvatten: externe veiligheid bestemmingsplannen, omgevings- en trajectbesluiten, routing gevaarlijke stoffen, infrastructurele wijzigingen, realiseren van bluswatervoorzieningen en keurmerk veilig wonen/ondernemen.

In 2016 zijn 89 adviezen externe veiligheid verstrekt, iets meer dan geraamd. Daarnaast zijn 44 formele adviezen gegeven met betrekking tot gemeentelijke trajecten (o.a. omgevings- en trajectbesluiten, routing gevaarlijke stoffen, adviestraject bluswatervoorziening). In dit

deelprogramma wordt veel tijd besteed aan vooroverleg en de informele adviesrol van de brandweer. In totaal is 4.653 uur besteed aan dit deelprogramma. Dat is meer dan geraamd.

2.3.2 Industriële veiligheid

Wat hebben we gedaan?

De Veiligheidsregio voert werkzaamheden uit gericht op het adviseren over, toezien op en eventueel handhaven van de beheersing van industriële risico's. Tot deze werkzaamheden behoren het beoordelen van veiligheidsrapporten, aanwijzing van bedrijfsbrandweren, advies betreffende opslag van vuurwerk en explosieve stoffen, advies externe veiligheid Wet Milieubeheer en inspecties en handhaving BRZO (Besluit risico's zware ongevallen).

Het aantal verstrekte adviezen bedroeg 53, lager dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt door het beperkte aantal aanvragen dat is afgegeven in het kader van WABO-milieu (WABO staat voor Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). Een belangrijke verklaring hiervoor is dat een deel van de aanvragen integraal is opgepakt samen met het advies Externe Veiligheid en niet meer apart wordt geregistreerd. Het aantal BRZO-inspecties is gelijk gebleven aan vorig jaar.

2.3.3 Bouwveiligheid

Wat hebben we gedaan?

De Veiligheidsregio adviseert over brandveiligheidsaspecten in het kader van bouwvergunningtrajecten: bouwkundige maatregelen, technische installaties, bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen op objectniveau. Controle tijdens en na de bouw kunnen van deze werkzaamheden deel uitmaken.

Het aantal verstrekte adviezen (incl. controles) bedroeg 901, vergelijkbaar met de raming. Voor bouwveiligheid zijn wel duidelijk minder uren besteed, ten gunste van het deelprogramma gebruiksveiligheid. Een van de redenen is dat er minder grootschalige ontwikkelingen zijn geweest, waardoor gemiddeld genomen minder capaciteit is ingezet voor per bouwplanadvisering.

2.3.4 Gebruiksveiligheid

Wat hebben we gedaan?

De Veiligheidsregio adviseert over brandveilig gebruik van bouwwerken en bij risicovolle en/of grootschalige evenementen, de zogenaamde evenementenadvisering. Daarnaast wordt binnen dit deelprogramma vorm en inhoud gegevens aan brandveilig leven. Brandveilig Leven staat voor samen met partners werken aan bewustwording en gedragsverandering bij burgers en instellingen om de veiligheid en zelfredzaamheid van mensen te vergroten. Met als uiteindelijk doel minder branden, minder slachtoffers en minder schade tegen lagere kosten voor de maatschappij. Ook in 2016 werd met name ingezet op burgers die weinig of geen invloed hebben op brandrisico's, deze risico's niet of onvoldoende kunnen inschatten of onvoldoende handelingsperspectief hebben.

In 2016 zijn in het kader van gebruiksveiligheid 928 adviezen uitgebracht (228 bouwwerken en 797 evenementen). Er is meer tijd geïnvesteerd in gebruiksveiligheid dan geraamd. We zien een toename in de advisering op evenementen, zowel in aantal als in complexiteit. Gemeenten vragen in toenemende mate ondersteuning van de VRLN bij het proces van vergunningverlening. Het programmaonderdeel “gebruik” dat op objectniveau met gemeenten is afgesproken is uitgevoerd. Dit zijn 1.164 controles in totaal. In het jaar 2016 is de ruimte voor maatwerk veelal ingenomen door extra capaciteit voor evenementen. Controles zijn uitgevoerd voor de categorieën met de hoogste prioriteit (grootste risico) en voor een beperkt deel voor lokaal maatwerk.

Brandveilig leven (BVL)

Binnen brandveilig leven hebben 3.700 mensen deelgenomen aan een van de voorlichtingsactiviteiten. Belangrijke doelgroepen zijn jongeren en senioren. Op 36 scholen in de regio werd het brandpreventieprogramma uitgevoerd, waaraan 1.875 leerlingen hebben deelgenomen. In de focusgemeenten is ingezet op maatwerkactiviteiten, waarbij ruim 350 mensen zijn bereikt. Daarnaast werden 20 seniorenpanels gehouden met 300 deelnemers en zijn in 52 zorginstellingen voorlichtingsactiviteiten opgezet rondom brandveiligheid.

2.3.5 Overig risicobeheersing (onderzoek, beleid en projecten)

Wat hebben we gedaan?

Binnen dit programmaonderdeel zijn onder meer de volgende specifieke activiteiten uitgevoerd:

- De Veiligheidsregio onderhoudt een actueel regionaal risicoprofiel. Dat is wettelijk verplicht. Het profiel vormde de basis voor het Beleidsplan 2016-2019 dat de Veiligheidsregio op basis van de Wet veiligheidsregio's heeft opgesteld. Het nieuwe risicoprofiel en het beleidsplan zijn in 2015 aangeboden aan het algemeen bestuur en begin 2016 vastgesteld. Tevens is er een eerste versie van het dynamisch brandrisicoprofiel gemaakt in 2016.
- Prioriteit heeft ook de samenwerking met de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). In 2015 hebben we geparticipeerd in de gezamenlijke werkgroep Informatievoorziening en Processen. Resultaat hiervan is dat we een gezamenlijke methodiek probleemanalyse voor brandveiligheid hebben vormgegeven. Deze methodiek wordt vanaf 2016 gehanteerd.
- Het project TOOM (terugdringen ongewenste en onechte meldingen) is in 2016 afgerond. Dit project heeft geleid tot een reductie van ongewenste meldingen van 65%: 15% meer dan de landelijke doelstelling.
- Het project bluswatervoorziening heeft in 2016 een concept regionaal modelbeleid 'Bluswater en bereikbaarheid' opgeleverd. De intensieve samenwerking met de WML hierin heeft als bijvangst opgeleverd dat we de digitale brandkraangegevens van WML kunnen gaan ontsluiten voor de bevelvoerders van de brandweer, zodat zij tijdens een uitruk beschikken over alle relevante informatie m.b.t. bluswatervoorzieningen.

- In 2016 is een pilot uitgevoerd met koepelorganisatie De Zorggroep om te komen tot een eenduidige en risicogerichte aanpak brandveiligheid voor alle werklocaties van De Zorggroep. In 2017 wordt deze methodiek verder uitgewerkt en geïntegreerd met de aanpak van “Geen nood bij brand”. Deze integrale aanpak komt in de loop van 2017 of 2018 gefaseerd beschikbaar voor alle zorginstellingen in de regio.
- In het kader van duurzame gedragsverandering is het onderzoek naar brandveiligheidsgedrag bij senioren in 2016 afgerond.

2.4 Programma Veiligheid: Incidentbestrijding

Het programma Veiligheid-incidentbestrijding heeft tot doel adequate hulp en bijstand te verlenen bij brand en andere noodsituaties door brandbestrijding, hulpverlening en coördinatie van de inzet van hulpdiensten. De Veiligheidsregio zorgt voor (de inzet van) een geoefende, parate en professionele hulpverleningsorganisatie (brandweer) die adequaat en effectief optreedt bij ongevallen en rampen van uiteenlopende aard. Zij coördineert multidisciplinair optreden van hulpdiensten en onderhoudt en actualiseert de daarbij geldende (opschaling)procedures en afspraken. Ook de coördinatie van de geneeskundige hulpverlening (de GHOR) valt hierbinnen.

Het programma kent de volgende 5 programmaonderdelen: basisbrandweezorg, brandweerspecialismen en grootschalig/bijzonder optreden, GHOR, gemeentelijke processen en crisisbeheersing/multidisciplinaire samenwerking.

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Veiligheid: Incidentbestrijding

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	32.239	31.608	25.241	25.007	234
Baten	7.354	7.229	5.139	5.186	-47
Baten (gemeentelijke bijdragen)	24.052	24.358	20.081	20.081	0
Saldo van baten en lasten	833	21	21	-260	281 V
Stortingen in reserves	284	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	1.117	21	21	21	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-0	-281	281 V

De toelichting op het financiële resultaat is opgenomen bij de programmaonderdelen.

2.4.1 Basisbrandweezorg

Wat hebben we gedaan?

De Veiligheidsregio voert de operationele brandweezorg uit. Deze omvat het voorkomen en bestrijden van branden en van ongevallen anders dan brand die gevaar voor mens en dier

(kunnen) opleveren. De regio beschikt hiervoor over 31 brandweerposten, 61 etmaalmedewerkers (beroeps), 50 repressief inzetbare dagdienstmedewerkers (beroeps) en 800 vrijwilligers. Landelijk komen er steeds vaker signalen dat er problemen zijn om het vrijwilligersbestand op peil te houden en de paraatheid te

kunnen garanderen. Ook in onze regio merken wij dit. Zeker overdag zijn wij voor een groot deel afhankelijk van de coulance van de werkgevers van onze vrijwilligers. Om in de toekomst brandweezorg te kunnen blijven leveren is het van belang een goede relatie op te bouwen met lokale ondernemers. Door onze inspanningen is momenteel de paraatheid nog niet direct in het geding, maar het is niet uitgesloten dat in de nabije toekomst extra maatregelen nodig zijn om de paraatheid te kunnen blijven waarborgen.

Het aantal uitrukken bedroeg 3.395, vergelijkbaar met de afgelopen jaren. In 1.093 gevallen betrof het een uitruk voor brand. De overige uitrukken betreffen hulpverlening/ongevallen (16%), dienstverlening (27%) en uitrukken op basis van een automatisch brandalarm (24%).

Arbeidshygiëne brandweer

Uit onderzoeken in diverse landen blijkt dat bepaalde typen kanker vaker voorkomen bij brandweermensen. De oorzaak wordt gelegd bij de hygiëne rond brandbestrijding en de opname via de huid van kankerverwekkende stoffen in rook en roet. In 2015 is dit in Nederland bekend geworden en dat heeft geleid tot veel media-aandacht maar ook ongerustheid bij brandweerpersoneel. Inmiddels is de landelijke 'handreiking schoon werken' beschikbaar. De brandweer in Limburg-Noord werkt sinds 1 oktober 2016 conform deze landelijke richtlijnen. Het bestuur heeft ingestemd met een aantal uitvoeringsmaatregelen op basis van de principes van de genoemde handreiking. We zijn gestart met pragmatische en relatief eenvoudig te implementeren maatregelen. Hierbij is ook gekeken welke maatregelen andere Veiligheidsregio's nemen zodat we niet uit de pas lopen. De implementatie van deze maatregelen loopt door tot in 2017/2018. Voor 2017 en volgende jaren zijn de kosten opgenomen in de begroting. Voor 2016 is dit niet het geval. Invoering van maatregelen rondom arbeidshygiëne hebben in 2016 geleid tot een kostenstijging van € 178k. Door onduidelijkheid in de regelgeving is een deel van de aanpassingen met enige vertraging in de loop van 2016 in gang gezet. Een deel van het budget 2016 (€ 80k) is dan ook doorgeschoven voor uitgaven die doorlopen tot in de eerste helft van 2017.

Materieel brandweer

De brandweer maakt gebruik van een breed scala aan materieel voor het uitvoeren van taken. Dit varieert van klein materieel voor de dagelijkse praktijk tot groot materieel zoals blus- en hulpverleningsvoertuigen. Sinds 2009 is invulling gegeven aan de regionalisering van de brandweer. Achtereenvolgens zijn de districten Weert (2009), Venlo (2011), Venray (2012), Roermond (2013) en Maas en Peel (2014) opgenomen binnen de Veiligheidsregio. Hierbij is ook al het aanwezige materieel en overgenomen, waarbij niet gekozen is voor het principe "schoon door de poort". Dat betekent dat het materieel is overgenomen zonder toetsing van kwaliteit en beschikbare exploitatie- en vervangingsbudgetten. Dit heeft geleid tot grote verschillen in kwaliteit en kwantiteit, in afschrijvingstermijnen en het wel of niet aanwezig zijn van vervangingsbudgetten. Bovendien is er geen sprake van standaardisering en uniformering van het materieel. In 2016 is al het materieel in kaart gebracht, zijn afschrijvingstermijnen geharmoniseerd en kredieten aangepast. Vervolgens is gestart met een inhaalslag om materieel te vervangen. Hierbij wordt alleen materieel vervangen dat technisch volledig afgeschreven is. Dit leidt bij ongewijzigd beleid mogelijk op termijn tot een

kostenverhoging. De VRLN werkt momenteel aan oplossingen waarmee deze kostenstijgingen in 2018 en eventueel volgende jaren opgevangen kunnen worden.

Centrale werkplaats brandweer (CWB)

In 2016 is besloten om de CWB te sluiten en de werkzaamheden onder te brengen binnen de teams materieel en onderhoud. Van de 4 fte voor de CWB is 2 fte ingezet op beschikbare vacatureruimte binnen materieelbeheer. Ook de resterende 2 fte wordt ingezet ten behoeve en ten laste van materieel en onderhoud.

Huisvesting

Op 1 januari 2017 is de huisvesting brandweer op uniforme wijze onderdeel van de begroting van de VRLN. Per kazerne zijn hiertoe in 2016 de huisvestingslasten bepaald. Het geheel wordt vervolgens via de vastgestelde geharmoniseerde verdeelsleutel toegerekend aan de gemeenten. In dat kader hebben de gemeenten in 2016 (of op basis van afspraken met uitloop in 2017) het achterstallig onderhoud aan de kazernes weggerukt.

Vanaf 2017 gelden voor alle 26 kazernes die nog in eigendom zijn van de gemeenten uniforme huurcontracten. Deze zijn voorbereid in 2016. Bij een aantal kazernes is mogelijk sprake van nieuwbouw, waarbij het wegwerken van het achterstallig onderhoud vooralsnog "on hold" is gezet.

Harmonisatie 24-uurs diensten Venlo en Roermond

In 2016 is een aanvang gemaakt met het harmoniseren van de beroeps 24-uurs diensten van Roermond en Venlo. Centrale doelstellingen van deze harmonisatie zijn het gelijk trekken van de arbeidsvoorwaarden, duurzaam en gegarandeerde paraatheid en het verbeteren van uitwisselbaarheid en flexibiliteit. Aan het einde van het traject (medio 2018/2019) zal er sprake zijn van één beroepsdienst Limburg-Noord die (minimaal) verdeeld is over de centrumposten Roermond en Venlo. Vanwege de pensioenacties in 2016 heeft het traject enige tijd stil gelegen. Eind 2016 is het proces hervat en verwacht wordt dat in 2017 de eerste resultaten zichtbaar worden. Financiële effecten moeten binnen het project nog in kaart worden gebracht.

Herijking operationele grenzen

Binnen de regio Limburg-Noord werkt de brandweer sinds 2012 op basis van operationele grenzen. Daarbij geldt het centrale principe dat onze inwoners recht hebben op de snelste hulp. Daarbij is het niet belangrijk uit welke gemeente een brandweereenheid afkomstig is. In 2016 is na een intensief traject met teamleiders, postcommandanten en bestuurders een upgrade van deze grenzen vastgesteld op basis van de actuele uitruktijden van de afgelopen jaren. Het traject heeft geen specifieke financiële effecten met zich meegebracht.

Beleid vrijwilligers

Binnen de brandweer Limburg-Noord kennen we de door het bestuur vastgestelde visie op vrijwilligheid. Vrijwilligers vormen bij de brandweer immers een zeer belangrijk fundament voor onze basis- specialistische en grootschalige brandweezorg. In de visie is opgenomen dat we graag willen werken met vrijwilligers. Dit zijn (vrijwillige) medewerkers die niet repressief functioneren maar voor andere taken kunnen worden ingezet. Voorbeelden hiervan zijn voorlichting geven op scholen en aan ouderen of het ondersteunen bij

oefeningen. In 2016 hebben we onder meer met de OR nadere afspraken gemaakt over de condities waarbinnen vrijwilligers werkzaam kunnen zijn. Daarmee lopen we voorop in brandweer Nederland en geven we duidelijkheid naar ons vrijwilligersveld. Financiële effecten van dit beleid worden opgevangen binnen de reguliere begroting.

Vakbekwaamheid

Binnen vakbekwaamheid kan een onderscheid gemaakt worden tussen vakbekwaam worden (opleiden) en vakbekwaam blijven (oefenen).

In 2016 stond voor vakbekwaam de verdere certificering op de rol. Een traject dat in 2015 is ingezet. Certificering van het opleidingsbureau is een voorwaarde om examens te mogen afnemen. Binnen het brandweeronderwijs wordt de komende jaren het kwaliteitssysteem van toezicht en normering van toepassing. De kwaliteit van aanbieders van brandweeropleidingen maakt expliciet deel uit van dit kwaliteitssysteem. Hiertoe hebben een aantal opleidingsinstituten en veiligheidsregio's in samenwerking met het IFV een waarderingskader ontwikkeld. Aan de hand van dit waarderingskader vinden er audits plaats bij opleidingsinstituten om de kwaliteit in kaart te brengen. In 2016 heeft de audit bij de Veiligheidsregio Limburg-Noord plaatsgevonden. In 2017 en 2018 zullen de uitkomsten van deze audit verder invulling gaan geven, om zo een bijdrage te leveren aan verdere kwaliteitsverbetering van de opleidingsactiviteiten van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

In 2016 zijn leergangen verzorgd voor 196 medewerkers en vrijwilligers, waarvan 87 voor manschap, 28 voor chauffeur, 24 voor pompbediener en 23 voor bevelvoerder en 34 overig.

Realistisch oefenen speelt bij vakbekwaam blijven een belangrijke rol. De mogelijkheden hiertoe zijn echter beperkt. In 2016 is een gasegestookte oefencontainer aangeschaft om zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de wens van realistisch oefenen. Einddoel van een oefencyclus is het meerdaags realistisch oefenen. Hiervoor zijn de mogelijkheden in Nederland beperkt en moet uitgeweken worden naar het buitenland. Deze oefeningen zijn duur en vragen veel voorbereiding.

Het afgelopen jaar zijn deze oefeningen dan ook niet meer in de oefenkalender opgenomen. Het is constant balanceren tussen ambitie en personele/financiële mogelijkheden. Stip op de horizon is wel om in 2018 weer een meerdaagse realistische oefening te organiseren binnen de huidige financiële kaders.

In 2016 waren er 20 tot 40 reguliere oefenmomenten voor elke brandweermedewerker (vrijwilligers en beroeps).

Wat heeft het gekost?

Basisbrandweezorg

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	23.665	17.106	17.090	16
Baten	5.551	3.740	3.691	49
Baten (gemeentelijke bijdragen)	18.114	13.366	13.366	0
Saldo van baten en lasten	0	0	33	-33 N
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	33	-33 N

Zie voor de toelichting de volgende paragraaf, aangezien beide programmaonderdelen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (vanaf 2017 ook één programmaonderdeel).

2.4.2 Specialismen en grootschalig en bijzonder optreden

Wat hebben we gedaan?

Naast de basisbrandweezorg voert de Veiligheidsregio specialistische taken uit: de Waarschuwing- en Verkenningdienst (WVD), Ongeval bestrijding Gevaarlijke stoffen (OGS), waterongevallenbestrijding en natuurbrandbestrijding. Grootschalig optreden heeft betrekking op de inzet van brandweereenheden bij incidenten van grote(re) omvang. De aantallen voor specialismen en grootschalig/bijzonder optreden zitten verweven in het aantal uitrukken zoals weergegeven bij basisbrandweezorg.

Natuurbrandbestrijding

De brandweer Limburg-Noord participeert sinds 2016 in het euronale project natuurbrandbeheersing (looptijd tot 2020). Na de successen die geboekt zijn binnen de provincie Limburg met natuurbrandbeheersingsplannen en implementatie daarvan voor onder meer de Meinweg en Brunssumerheide, is de werkmethode breder getrokken. Voor het totale project is onder coördinatie van het openbaar lichaam Duits Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette subsidie toegekend ter dekking van extra te maken kosten. Hiervoor worden in de komende jaren beheersingsplannen (en implementatie daarvan) opgeleverd voor de Maasduinen en het Brachterwald. Tevens zullen er internationale uitwisselingen en oefeningen worden georganiseerd en leren de diverse partijen elkaar kennen als voorbereiding op mogelijke natuurbranden.

Wat heeft het gekost?

Specialismen en grootschalig en bijzonder optreden

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	1.610	4.199	4.097	102
Baten	635	725	691	33
Baten (gemeentelijke bijdragen)	975	3.474	3.474	0
Saldo van baten en lasten	0	0	-69	69 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-69	69 V

Binnen de basisbrandweezorg (incl. grootschalig optreden en specialismen) is per saldo een voordeel van € 36k (€ 33k nadeel bij basisbrandweezorg en € 69k voordeel op specialismen/grootschalig optreden). Dit voordeel van € 36k is een optelsom van diverse plussen en minnen en is (op hoofdlijnen) als volgt opgebouwd:

Abusievelijk niet in de begroting meegenomen baten FLO ad € 80k extra inkomsten ad € 13k in verband met de doorbelasting van duikactiviteiten naar Zuid-Limburg;

Tevens is € 268k aan lagere kapitaalslasten voor materieel/voertuigen brandweer gerealiseerd, aangezien niet het gehele investeringsprogramma is uitgevoerd (in verband met afstemming met het project arbeidshygiëne), waarbij de exploitatielasten materieel/voertuigen € 72k hoger zijn dan geraamd (hoger onderhoud van ouder nog niet vervangen materieel).

Tevens is er een € 130k tekort op personele lasten in verband met nog op te lossen 2 fte overcapaciteit op materieelbeheer en 42k hogere uitgaven voor algemene opleidingen en re-integratie/outplacement.

Op het huisvestingsbudget is sprake van hogere uitgaven in verband met de renovatie van het oefenterrein en de voorbereidingskosten voor de overdracht van huisvestingslasten van de kazernes aan de VRLN. In het kader van de versterking van de oefenmogelijkheden is een gasgestookte oefencontainer aangeschaft in plaats van gehuurd.

2.4.3 GHOR

Wat hebben we gedaan?

De GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied. Naast de reguliere activiteiten in het kader van ketenzorg en opleiden/oefenen zijn een aantal specifieke activiteiten opgepakt. In 2016 behaalde de GHOR het HKZ-certificaat.

Op alle in de regio georganiseerde 15 C- en 300 B-evenementen is advies uitgebracht. Net als in 2015 zijn er zogeheten 'doorleefsessies' georganiseerd, waarbij

mogelijke incidentscenario's van C-evenementen worden geoefend met deelname van alle betrokken partijen (inclusief de evenementorganisator). Dit is in 2016 bij 6 C evenementen uitgevoerd.

Ten behoeve van Grootschalige Geneeskundige Bijstand is in 2016 een convenant met het Nederlandse Rode Kruis voorbereid (ondertekening begin 2017) en zijn een tweetal systeemtesten uitgevoerd.

In 2016 onderzocht de GHOR de klanttevredenheid, zowel bij gemeenten (vergunningverleners evenementen (evenementenadvisering) als ook bij partners. Op beide fronten is een toenemende tevredenheid te zien. Dit heeft veelal te maken met het herkennen van de GHOR als regisseur in de witte keten. In 2016 is voortgebouwd op de partnertypering in de witte keten op basis waarvan ook jaargesprekken werden gevoerd. We bouwden ook de samenwerking met GHOR regio Zuid-Limburg en Netwerk Acute Zorg Limburg (NAZL) verder uit.

Binnen de GHOR zijn extra subsidies beschikbaar voor activiteiten binnen opleiden en oefenen. Dit heeft in 2016 een incidenteel voordeel opgeleverd. Daar staat een nadeel tegenover van de kosten die de Ambulancezorg Limburg-Noord in het tweede halfjaar 2015 heeft gemaakt voor de opleiding en het vervullen van CaCo-diensten (Calamiteiten Coördinator) op de meldkamer. Deze kosten zijn voor rekening van de VRLN en zijn ten laste gekomen van het boekjaar 2016.

Wat heeft het gekost?

GHOR		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verskil begroting - realisatie
Lasten	1.015	891	986	-95
Baten	156	137	205	-68
Baten (gemeentelijke bijdragen)	859	754	754	0
Saldo van baten en lasten	0	0	26	-26 N
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	26	-26 N

De GHOR sluit per saldo met een nadeel van € 26k, met als belangrijkste oorzaak de kosten die de Ambulancezorg Limburg-Noord in het tweede halfjaar 2015 heeft gemaakt voor de opleiding en het vervullen van CaCo-diensten (Calamiteiten Coördinator) op de meldkamer. Deze kosten zijn voor rekening van de VRLN en komen ten laste van het boekjaar 2016. Binnen de GHOR zijn ook enkele voordelen. Zo wordt € 15k aan opleidingskosten vergoed door de GGD.

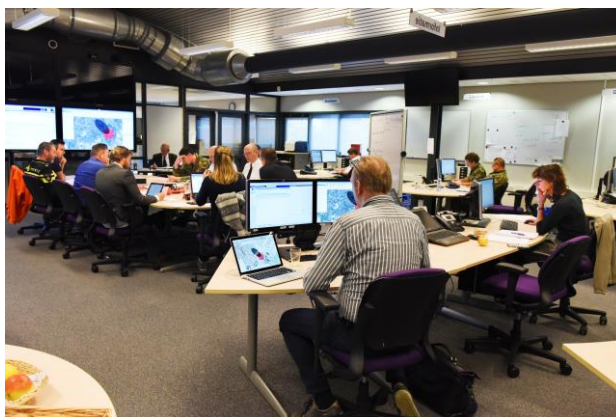
2.4.4 Gemeentelijke processen

Wat hebben we gedaan?

De Oranje Kolom (gemeentelijke processen) is als vooruit geschoven post van de 15 gemeenten belast met de advisering van de 15 gemeenten op het gebied van Bevolkingszorg. Daarnaast coördineert en regisseert het team de professionalisering van de gemeentelijke kolom in crisisbeheersing.

De Oranje Kolom richt zich voornamelijk op de operationele voorbereiding en preparatie van functionarissen die tijdens een incident in actie moeten komen, door middel van opleiding en deelname aan mono- en multidisciplinaire oefeningen.

In 2016 zijn alle gemeentelijke sleutelfunctionarissen opgeleid, getraind én geoefend. Het gaat hierbij om 200 functionarissen verspreid over 17 sleutelfuncties in 14 bovenlokale, 3 interlokale en 8 lokale pools. De sleutelfunctionarissen vanuit de gemeentelijke kolom zijn nu een volwaardige partner in multidisciplinaire oefeningen en inzetten.

In 2016 is er extra aandacht uitgegaan naar het trainen van de Teams Bevolkingszorg en naar Crisiscommunicatie. Aan een 12-uur durende multidisciplinaire oefening vanuit de VRLN is een crisiscommunicatie oefening gekoppeld. Zo zijn verschillende crisiscommunicatie functionarissen getraind in het uitoefenen van hun functie.

Er hebben een aantal technische doorontwikkelingen plaatsgevonden, met name op het gebied van informatiemanagement. Zo is de informatietool waarmee pers geïnformeerd wordt doorontwikkeld, en is het alarmeringssysteem van de Teams Bevolkingszorg op een andere manier vormgegeven.

Op 1 januari 2016 is de harmonisatie (en daarmee voor de Oranje Kolom) verlaging van de piketvergoedingen ingegaan. Dit heeft geresulteerd in (gehonoreerde) bezwaren van medewerkers van de VRLN, die een rol spelen binnen Bevolkingszorg (crisiscommunicatie). Dit heeft ertoe geleid dat de vergoeding voor medewerkers van de VRLN voor de toekomst moet worden bijgesteld. Om geen onderscheid te maken wordt de piketvergoeding voor de gemeentelijke functionarissen binnen Bevolkingszorg voor 2017 dan ook aangepast. Het financiële voordeel dat door de lagere vergoeding is ontstaan, is dus eenmalig voor 2016.

Wat heeft het gekost?

Gemeentelijke processen

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	846	685	586	99
Baten	125	98	89	8
Baten (gemeentelijke bijdragen)	700	566	566	0
Saldo van baten en lasten	21	21	-69	90 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	21	21	21	0
Gerealiseerde resultaat	0	-0	-90	90 V

De Oranje Kolom (gemeentelijke processen) sluit af met een voordeel van € 90k, voor een groot deel ontstaan als gevolg van de harmonisering van de piketvergoedingen. Het gaat hier om een tijdelijk voordeel aangezien in 2017 deels een correctie plaats gaat vinden op basis van ingediende en gehonoreerde bezwaren van medewerkers. Daarnaast zijn de personele lasten lager dan geraamd door openstaande vacatures.

2.4.5 Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking

Wat hebben we gedaan?

De Veiligheidsregio coördineert de inzet van de multidisciplinaire hulpverlening bij rampen en crises en ze verzorgt de ketenregie. Hieronder vallen de operationele voorbereiding op en daadwerkelijk optreden in noodsituaties. Dit geldt eveneens voor de nazorg en evaluatie.

In 11 incidenten werd opgeschaald naar GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure); een werkwijze waarmee bepaald wordt hoe de coördinatie tussen hulpverleningsdiensten verloopt. Centrale gedachte in deze procedure is dat grotere incidenten anders afgehandeld moeten worden dan kleinere, omdat er meer middelen en bestuurslagen betrokken raken. In 2016 werd er 9 maal opgeschaald naar GRIP 1, éénmaal naar GRIP 2 (ongeval bij stuw Grave) en éénmaal naar GRIP 3 (Zeer grote brand Sekisui Alveo in Roermond).

Naast de reguliere activiteiten in het kader van afstemming en opleiden/oefenen zijn een aantal specifieke activiteiten opgepakt, waarbij nadrukkelijk ook de inbreng van de GHOR en de Oranje Kolom (gemeentelijke processen) aan de orde is. Zo zijn in het kader van planvorming enkele Multidisciplinaire Informatie Kaarten (MIK) ontwikkeld: terrorisme, uitval elektra, uitval spraak/data (telecom), stralingsincidenten (Tihange/Doel) en werd een begin gemaakt met MIK Extreem weer.

Veiligheidsinformatie Centrum (VIC)

Om bij daadwerkelijke incidenten en crises te kunnen starten met een informatievoorsprong brengen we de 'koude' fase dichterbij de 'warme' door het inrichten van een Veiligheidsinformatiecentrum. Daarmee geven we uitvoering aan het meerjarenbeleidsplan wat betreft informatiegestuurd werken. We beogen op termijn ook het publiek beter te kunnen informeren (risicocommunicatie) ten gunste van zelfredzaamheid en samenredzaamheid. In 2016 is het idee voor een VIC uitgedacht, bij diverse partijen en bestuurlijk gesondeerd en in een projectplan neergelegd. Uitvoering in 2017.

Operationele Gereedheid: kwaliteit en meetbaarheid Veiligheidsregio

Binnen crisisbeheersing is in 2016 gestart met het ontwikkelen van parameters/indicatoren die de operationele gereedheid van de crisisorganisatie zichtbaar moeten kunnen maken. In 2017 wordt aansluiting gezocht in het denkraam "kwaliteit en meetbaarheid van Veiligheidsregio's", dat vanuit de landelijke strategische agenda (projectgroep) ontwikkeld wordt. Monitoringsactiviteiten en dashboard komen in 2017 verder tot wasdom. Ook het meten van vakbekwaamheid van operationele functionarissen met een multidisciplinaire rol en GHOR maakt hiervan deel uit.

Focus van klassieke rampenbestrijding naar eigentijdse crisisbeheersing

De VRLN heeft in 2016 de focus verlegd van de klassieke rampenbestrijding naar crisisbeheersing, die insteekt op continuïteit en herstel van de samenleving tijdens en na incidenten. Nieuwe partners gaan deel uit maken van de netwerken crisisbeheersing en nieuwe normen worden gesteld aan de operationele gereedheid en operationele structuur van onze (crisis)-organisatie.

Grensoverschrijdende samenwerking

In 2016 zijn vanuit crisisbeheersing (her)nieuw(d)e contacten gelegd met de aan onze VRLN grenzende Kreisen Kleve, Viersen en Heinsberg. Netwerken uitbouwen en convenanten sluiten zijn daarbij in de 'koude fase' speerpunten met als doel wederzijds ondersteunen en bijstaan in capaciteit (menskracht en materieel) in een 'warme fase'. In de convenanten liggen afspraken besloten om planvorming op elkaar af te stemmen, gezamenlijk te oefenen en functioneel informatie te delen.

Wat heeft het gekost?

Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	4.472	2.361	2.249	112
Baten	762	441	510	-69
Baten (gemeentelijke bijdragen)	3.710	1.920	1.920	0
Saldo van baten en lasten	0	0	-181	181 V
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-181	181 V

2.5 Programma Meldkamer

De meldkamer (Brandweer) verzorgt de aanneme en afhandeling van meldingen en aanvragen om hulpverlening, waaronder 112-meldingen. De meldkamer zorgt voor alarmering van eenheden en functionarissen en regelt verdere opschaling tijdens GRIP situaties. Tijdens operationeel optreden ondersteunt de meldkamer de repressieve inzet. Meldingen van branden en incidenten worden snel en adequaat verwerkt.

In het kader van het project LMO (Landelijke Meldkamer Organisatie) zijn de meldkamers van de Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord in het najaar 2016 samengevoegd in een nieuwe meldkamer die in Maastricht gevestigd is. In deze fase is er sprake van een "samenwoon" variant die in de komende jaren verder uit moet groeien naar een meer

geïntegreerde vorm van samenwerking. De hoogte van de begroting voor het meldkamerdomein is vanaf 2014 bevroren in aanloop op de overdracht aan de LMO en daarmee gepaard gaande eventuele financiële overdracht. Het beheer van de meldkamer en financiële administratie, met uitzondering van de personeelsadministratie, zijn ondergebracht bij de Landelijke Politie, eenheid Limburg.

Eventuele voor – en nadelen van de budgetten welke niet zijn overgedragen in de samenwerking, worden geëgaliseerd met de bestemmingsreserve ter dekking van eventuele extra kosten in de doorontwikkelingsfase.

Wat hebben we gedaan?

In 2016 verwerkte de meldkamer 2.694 prio-1 meldingen, waarbij in 79% van gevallen de norm 'binnen 1 minuut verwerken' werd gehaald. Dit is inclusief de verwerking van meldingen via OMS (openbaar meldsysteem). Zonder de OMS meldingen ligt dit percentage op 94%.

Wat heeft het gekost?

Programma Meldkamer

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	1.947	1.975	1.574	1.592	-18
Baten	536	501	431	504	-73
Baten (gemeentelijke bijdragen)	1.350	1.474	1.142	1.142	0
Saldo van baten en lasten	61	0	0	-55	55 V
Stortingen in reserves	63	0	0	55	-55
Onttrekkingen uit reserves	124	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	-0	0 -

De meldkamer sluit per saldo af met een voordeel van ruim € 55k, ontstaan door besparingen op divers onderdelen als gevolg van de fusie met de meldkamer in Zuid-Limburg. Conform afspraak wordt dit overschot gestort in een algemene reserve voor de gezamenlijke meldkamer.

2.6 Overhead

In het kader van de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla worden de kosten voor de bedrijfsvoering niet meer verdeeld naar de verschillende programma's op grond van ingewikkelde sleutels, maar worden de kosten ondergebracht in het Programma Overhead.

Lasten die samenhangen met een specifiek bedrijfsonderdeel zijn zoveel mogelijk direct toegerekend aan dat bedrijfsonderdeel en vervolgens aan de programma's. Leidend hierbij is het adagium "direct wat kan en indirect wat moet". Als gevolg daarvan zijn lasten met een meer generiek karakter onderdeel van het Programma Overhead. In de kosten zoals hier verwerkt voor de overhead zijn nog niet opgenomen de overheadkosten van de afdelingen zelf, maar betreft het voornamelijk de algemene organisatiekosten, kosten van Bedrijfsondersteuning en de Concernstaf. De verdere verfijning van overige overhead kosten moet nog plaatsvinden. Met ingang van de begroting 2018 moet de VRLN dit verwerkt hebben conform de richtlijnen hiervoor in het BBV.

De bedrijfsvoering van de Veiligheidsregio in algemene zin maakt een inhaalslag door beter aan te sluiten op de huidige omvang en eisen van de organisatie. Deze inhaalslag in brede zin is in 2014 in gang gezet en heeft de komende jaren nog zijn vervolg.

Onderdeel van de overhead vormt ook de concern brede uitgaven voor voormalig personeel en centrale kosten van de organisatie.

In deze post waren ook de besparingen opgenomen samenhangende met het streven naar een uni-locatie. Als gevolg van het niet realiseren hiervan is een dekkingsprobleem ontstaan ter grootte van € 510 k. Door besparingen is hiervan € 200 k teruggedrongen. Dit is het resultaat van het minder invullen van vacatures en het terugdringen van overige uitgaven.

Wat heeft het gekost?

Overhead		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>				
	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	0	0	13.157	13.723	-565	
Baten	0	0	1.955	2.268	-313	
Baten (gemeentelijke bijdragen)	0	0	10.079	10.079	-0	
Saldo van baten en lasten	0	0	1.123	1.375	-252 N	
Stortingen in reserves	0	0	162	87	75	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	1.285	1.231	54	
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	231	-231 N	

3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Binnen risicomangement zijn in een eerder stadium de strategische risico's bepaald. Dit heeft geleid tot een eerste overzicht van 16 risico's. Vervolgens zijn deze risico's gescoord op kans en omvang van het risico. In 2016 zijn diverse maatregelen genomen om de risico's te beheersen. Zie onderstaande tabel. De nadruk lag op de risico's in de categorie met als risicostrategie 'vermijden' en vervolgens 'verminderen'. Tevens is de lijst geactualiseerd met nieuwe risico's en is een enkel risico vervallen.

Aandachtsvelden	Strategische risico's	Maatregelen
Leiderschap & cultuur	1. Vermogen tot veranderen (cultuur): het risico dat medewerkers onvoldoende in staat zijn, onvoldoende ruimte ervaren, om werkwijze en competenties aan te passen aan de ontwikkelingen en eisen die door de omgeving worden gesteld aan de VRLN. Het risico op kosten ten gevolge van een mismatch tussen organisatie-eisen en competenties van de medewerker.	Organisatiebreed zijn binnen diverse teams initiatieven ontwikkeld om zelforganisatie te bevorderen. Onder andere door resultaatgerichte teams die binnen gestelde kaders aan de slag gaan. Daar waar dat speelde zijn diverse leiderschapstrajecten geïnitieerd en individuele opleidingstrajecten uitgevoerd.
	2. Communicatie: het risico dat het 'merk' VRLN en haar onderdelen onvoldoende wordt herkend.	In de externe communicatie wordt ingezet op de sterke merken zoals we die kennen binnen de VRLN. Er is een nieuwe website voor de Veiligheidsregio online en tevens een aparte website voor de GGD.
Strategie & beleid	3. Organisatie in control: het risico dat de VRLN haar financiële en beleidsdoelstellingen niet/ten dele behaald, processen en procedures onvoldoende inzichtelijk zijn en effectiviteit van beleid laag is. De VRLN slaagt er niet in om binnen de begroting te blijven.	In 2016 is intensief samengewerkt om het vertrouwen in de processen rondom finance & control te herstellen. Met hoge periodiciteit is de gezondheid van de financiële en productieresultaten gecheckt. De resultaten zijn gedurende het jaar in lijn gebleven met de begroting. Periodiek worden voortgangsgesprekken gevoerd met budgethouders. Afspraken met deelbudgethouders en monitoring op basis van gesprekken en het in ontwikkeling zijnde dashboard.
Medewerkers	4. Kwaliteit personeel: het risico dat medewerkers in onvoldoende mate beschikken over gevraagde competenties (mobiliteit).	Bevoegd en bekwaam personeel heeft in 2016 bijzondere aandacht gehad. Door middel van competentiescans wordt nadrukkelijk gewogen op aanwezigheid en/of ontwikkelbaarheid van competenties. Binnen diverse onderdelen is ingezet op individuele scholing en persoonlijke coaching van medewerkers, zoals scholing bevelvoerders, collegiale consultatie en EVP(ervaringsprofiel)-trajecten.
	5. Kwantiteit personeel: het risico op onderbezetting door gebrek aan (gespecialiseerd) personeel wat kan leiden tot productieverlies, verminderde paraatheid, hogere kosten inhuur en het niet kunnen voldoen aan gemaakte afspraken/verwachtingen.	Dit risico speelt binnen Veiligheid met name bij de werving en het behoud van vrijwilligers. Door middel van werving en selectiecampagnes en het gebruik van social media is hier aandacht voor geweest. Specifiek is ingezet op de werkgevers van de (potentiële) vrijwilligers. Tevens is een innovatietraject in ontwikkeling om de beschikbaarheid van vrijwilligers in dag- en vakantiesituaties te borgen. Binnen Gezondheid was, mede veroorzaakt door de instroom van vluchtelingen, sprake van grote fluctuaties in de capaciteitsbehoefte. Dit is ondervangen door goede sturing op inzetbaarheid vast personeel en ook door afspraken met inhuurorganisaties. Verwachtingen worden aan de voorkant geprioriteerd in de jaarplannen.
	6. Ziekteverzuim: het risico op ziekteverzuim door hoog ervaren werkdruk, onderbezetting en gevraagde flexibiliteit van medewerkers.	Organisatiebreed zijn de afdelingscoördinatoren getraind om tools bij de begeleiding van ziekteverzuim toe te passen. Binnen Gezondheid is er sterk ingezet op het terugdringen van het ziekteverzuim onder het motto 'samen positief en gezond'.
	7. Opleiden en oefenen: het risico op onvoldoende mogelijkheden voor opleiden en oefenen medewerkers (bezuinigingen).	Meerjarenbeleidsplan MOTO (Multi Opleiden Trainen & Oefenen) 2017-2020 is vastgesteld als kader voor prioritering.
	8. Arbeidsgerelateerde ziektes	Met extra structurele middelen (door het bestuur toegekend) is enorm geïnvesteerd in onder andere procedures, extra uitrukpakken en voorlichting.

Aandachtsvelden	Strategische risico's	Maatregelen
Middelen	9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): het risico dat VRLN taakstellende bezuinigingen worden opgelegd welke leiden tot gedwongen ontslagen en/of niet /tegen onvoldoende kwaliteit uitvoeren van (wettelijke) taken/diensten. Onvoldoende ruimte voor innovatie.	Maatregelen zijn genomen om de begroting op orde te krijgen. Budgettering gebeurt op efficiënte wijze en budget wordt alleen verstrekt wanneer er een onderliggend plan is. Ruimte voor innovatie wordt geschapen door opbouw van een innovatiebudget.
	10. Financiële claims: het risico dat VRLN claims krijgt als gevolg van handelswijzen van één of meerdere medewerkers.	
	11. Arbeidsrechtelijk geschil toeslag onregelmatigheid dienst meldkamer	In fase van beroep.
	12. Wegvallen vergoeding OMS	
Processen	13. Kennisdeling: het risico dat beschikbare en benodigde informatie onvoldoende ontsloten/gedeeld wordt intern en met externe partijen.	In 2016 is de informatiebehoefte van belanghebbenden nader geïnventariseerd en zijn indicatoren voor stuur- en verantwoordingsinformatie benoemd. Het genereren van deze informatie is geïntegreerd in de systemen. Een projectplan ter realisatie van Veiligheids Informatie Centra (VIC) is opgesteld om het informatiegestuurd werken te vergroten. Een dashboard is ontwikkeld waarmee de afdeling Incidentbeheersing inzicht krijgt in de paraatheid van haar posten (beschikbaarheid van vrijwilligers op de posten).
	14. Integriteit beveiliging data: het risico is uitval systemen en verlies van data als gevolg van gedrag van medewerkers.	Een aantal gegevensverwerkende processen is doorgelicht op informatiebeveiliging. Daar waar nodig zijn maatregelen genomen. In 2016 heeft het digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg en de processen daaromheen het certificaat 'Goed beheerd zorgsysteem gekregen'. Een functionaris gegevensbescherming is aangesteld.
	15. Continuïteit: het risico dat de VRLN bij langdurige inzet t.b.v. calamiteiten de continuïteit van de dienstverlening niet kan waarborgen.	Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) bedrijfscontinuïteit is opgesteld en wordt in 2017 vastgesteld en geïmplementeerd.
	16. Nakomen afspraken/DVO: het risico dat VRLN niet kan voldoen aan afspraken door onderbezetting personeel of door onvoldoende zicht op de afspraken (leveringsbetrouwbaarheid).	Ingezet wordt op inzicht en overzicht van convenantafspraken en opvolging daarvan door partnertypering en jaargesprekken. Heroverweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot continuïteit bij inzet van zeer specifieke functies. Meerjarenplan uitvoering WABO-taken is vastgesteld.
Marktontwikkelingen, klanten en partners		
Maatschappelijke ontwikkelingen	17. Demografische ontwikkelingen: Risico dat we niet kunnen inspelen op de gewijzigde behoefte samenleving (taken en dienstverlening).	
Bestuur en financiers	18. Invloed lokale en regionale politiek: het risico dat lokaal belang prevaleert boven regionaal belang, inconsistente besluitvorming, verwachtingen en betrokkenheid bestuurders.	Door de brandweer is de dialoog aangegaan met bestuurders en ambtenaren op diverse niveaus. De bestuursopdracht is gegeven een taakdiscussie te starten tussen gemeenten, RUD en VRLN.

Score		Kans				
		1	2	3	4	5
		Kans is klein			Kans is groot	
score 1-25	Probleem is klein	Accepteren			Overdragen	
	Risico's	2, 10				
score 26-75	Probleem is groot	Verminderen			Vermijden	
	Risico's	3, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17			1, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 18	

Risicostrategie op basis van prioritering risico's (kans x impact)

De benodigde weerstandscapaciteit gaat uit van het restrisico (netto risico's) dat de organisatie loopt. Daartoe dient voor de verschillende risico's beoordeeld te worden wat de effectiviteit is van de aanwezige beheersingsmaatregelen en/of aanvullende maatregelen genomen kunnen worden. Dit heeft geleid tot volgend overzicht.

Strategische risico's	Kans	Financiële gevolgen	Benodigde weerstandscapaciteit
1. Vermogen tot veranderen (cultuur)	75%	€ 250.000	€ 187.500
2. Communicatie	50%	€ 100.000	niet opgenomen
3. Organisatie in control	50%	€ 250.000	niet opgenomen
4. Kwaliteit personeel	0%	op basis van genomen maatregelen is het risico nihil	n.v.t.
5. Kwantiteit personeel	75%	€ 250.000	€ 187.500
6. Ziekteverzuim > norm 5%	75%	€ 250.000	€ 187.500
7. Opleiden en oefenen	0%	€ 0	niet opgenomen
8. Arbeidsgerelateerde ziektes	1%	€ 1.000.000	€ 10.000
9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): kans op 5% minder inkomsten	10%	€ 345.000	€ 34.500
10. Financiële claims	0%	nihil door dekking WA-verzekering	n.v.t.
11. Arbeidsrechtelijk geschil Toeslag Onregelmatigheid Dienst Meldkamer	50%	€ 100.000	€ 50.000
12. Wegvallen vergoeding OMS	75%	€ 196.000	€ 147.000
13. Kennisdeling	75%	binnen de eigen begroting	niet opgenomen
14. Integriteit beveiliging data	75%	€ 250.000	€ 187.500
15. Continuïteit	50%	€ 250.000	€ 125.000
16. Nakomen afspraken/DVO	75%	binnen de eigen begroting	niet opgenomen
17. Demografische ontwikkelingen	50%	€ 250.000	€ 125.000
18. Invloed lokale en regionale politiek	75%	binnen de eigen begroting	niet opgenomen
<i>Bruto benodigde weerstandscapaciteit</i>			€ 1.241.500

Weerstandvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de Veiligheidsregio de nadelige gevolgen van risico's kan opvangen. Het gaat hierbij om tegenvallers die de continuïteit van de uitvoering van taken in gevaar brengt. Het weerstandsvermogen geeft aan wat de verhouding is tussen de beschikbare hoeveelheid en de benodigde hoeveelheid geld. In hoeverre de Veiligheidsregio in staat is om de financiële tegenvallers op te vangen hangt af van de risico's die de Veiligheidsregio loopt en van de middelen die de organisatie vrij kan maken om risico's op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is de optelsom van alle elementen uit de financiën van de Veiligheidsregio die daadwerkelijk kunnen worden ingezet om niet-begrote kosten te dekken. Onder de beschikbare weerstandscapaciteit valt het deel van de reserves dat vrij aanwendbaar is.

Vanuit de risico-inventarisatie is een benodigd weerstandsvermogen becijferd van € 1.242 k. De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2016 bedraagt € 632 k.

Uit deze becijfering kan de conclusie getrokken worden dat de discrepantie tussen beiden € 610 k bedraagt waarvan het Algemeen Bestuur vooralsnog geen besluit heeft genomen dit tekort op te heffen.

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote is de verhouding tussen de schulden van de organisatie onder aftrek van de vlottende activa en het totaal van de baten van de organisatie verminderd met eventuele onttrekkingen aan reserves.

Voor de opbouw van het kengetal kan een correctie voor de financiële activa achterwege blijven daar de VRLN niet over dergelijke uitzettingen beschikt.

De relevantie van dit kengetal wordt bepaald door de mate waarin de organisatie de activa heeft gefinancierd in relatie tot de begrotingsomvang.

Solvabiliteit

Onder solvabiliteit wordt verstaan de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal van het vermogen, ergo het totaal van de passiva.

Structurele exploitatieruimte

Onder de structurele exploitatieruimte wordt verstaan de verhouding tussen het saldo van structurele baten en lasten verhoogd met het saldo van de structurele onttrekking en stortingen reserves met het totaal van de baten exclusief de onttrekking aan reserves.

Dit verhoudingsgetal geeft aan de mate waarin de structurele lasten onderdeel uitmaken van de begroting, idealiter is dit verhoudingsgetal nul of positief. Immers dan worden de structurele lasten gedekt door structurele baten.

Bovengenoemde kengetallen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Financiële kengetallen

	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
netto schuldquote	70,3%	65,2%	65,8%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	70,3%	65,2%	65,8%
solvabiliteitsratio	5,4%	4,5%	3,7%
structurele exploitatieruimte	-0,8%	1,3%	-3,5%

De netto schuldquote is niet hoog, de VRLN heeft gerelateerd aan de baten geen hoge schuldpositie.

De solvabiliteitsratio is niet hoog, dit komt omdat de reservepositie de laatste jaren afgebouwd is. Dit hangt samen met het beleid om het eigen vermogen van de VRLN niet hoger te laten zijn dan strikt noodzakelijk. Doordat in deze jaarrekening een bedrag van € 1,02 miljoen onttrokken is aan de reserves om de last van het IKB te dekken, is de solvabiliteitsratio nog verder teruggelopen.

De totale vermogenspositie is met deze aanpassing zover gedaald dat de Algemene Reserve nagenoeg geheel verdampt is en de mogelijkheid om eventuele tekorten op te vangen niet meer aanwezig is.

De structurele exploitatieruimte is negatief, dat geeft aan dat de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten, op termijn is dit niet wenselijk. Gestreefd moet worden naar volledige dekking dus 0 of hoger.

3.2 Bedrijfsvoering

In het kader van het BBV is de paragraaf bedrijfsvoering een verplicht onderdeel van de jaarrekening. In dit onderdeel willen we dan ook terugblikken op de belangrijkste ontwikkelingen zoals die zich op de verschillende onderdelen hebben voorgedaan.

Governance

Met ingang van 2016 is gestart met de instelling van de Bestuurscommissie Veiligheid en de Bestuurscommissie Gezondheid als bestuurlijke adviescommissies op de onderscheidene onderwerpen. Ten aanzien van de werking en bevoegdheden van de commissies is een verordening opgesteld, welke door de raden van de deelnemende gemeenten is vastgesteld. De commissies buigen zich vooral over de inhoud van de twee beleidsvelden en adviseren het bestuur over de te nemen beleidsinhoudelijke keuzes en hieruit voortvloeiende financiële effecten.

Harmonisatie

2016 is het laatste jaar van de oude bijdrage systematiek. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 wordt de bijdragesystematiek uitgevoerd volgens het zogenaamde harmonisatieakkoord. De grondslagen van deze jaarverantwoording zijn derhalve nog gebaseerd op de historische afspraken.

Staat van de Rampenbestrijding 2016

De Inspectie Veiligheid en Justitie (hierna: de Inspectie) houdt toezicht op rampenbestrijding en crisisbeheersing. De Inspectie heeft het afgelopen jaar in beeld gebracht of de Veiligheidsregio's in 2016 zijn ingericht en functioneren conform de geldende wet- en regelgeving, waarbij tevens kwalitatieve beoordelingscriteria zijn toegevoegd. De Staat van de rampenbestrijding 2016 bestaat uit een rapport met 25 regiobeelden. Het regiobeeld is gebaseerd op een feitenoverzicht, dat de Inspectie opstelde na bestudering van documenten, evaluaties van systeemtesten, evaluaties van incidenten, evaluaties van oefeningen, evaluaties van grootschalige evenementen en op basis van interviews in de Veiligheidsregio

De Inspectie heeft geconstateerd dat de Veiligheidsregio Limburg-Noord op de goede weg is. De staat van de rampenbestrijding geeft het beeld dat we de basis op orde hebben met een aantal herkenbare verbeterpunten. Als het gaat om de samenwerking met de Duitse grensregio's hebben we een voorbeeldfunctie. In de afgelopen jaren hebben we op verschillende fronten stappen gezet. De kernbezetting van de crisisorganisatie is goed geborgd en met het ingezette verbetertraject bevolkingszorg is onze organisatie in overeenstemming gebracht met de wettelijke kaders. Door opleidingen, trainingen en aanscherpen van werkafspraken is ook het informatiemanagement binnen de crisisorganisatie verbeterd. Maar we zijn er nog niet. Op korte termijn worden nog een aantal kleinere verbeteringen voorzien.

HKZ/Inspectie Volksgezondheid

Begin 2016 heeft de GGD de HKZ certificering opnieuw ontvangen. Met enkele verbeterpunten kon de audit worden afgesloten met de conclusie dat op onderdelen de GGD van de VRLN als voorbeeld voor andere organisaties kon dienen. Begin 2017 wordt de hercontrole voorzien.

Inspectie volksgezondheid

Teneinde meer inzicht te krijgen in de effectiviteit en efficiency van de publieke gezondheid, heeft de Inspectie voor de Volksgezondheid (IGZ) in 2016 de GGD-en in Nederland onderzocht op de deeltaken Infectieziektenbestrijding en Jeugdgezondheidszorg. Ook keek de IGZ naar de governance-structuur van de GGD-en met als doel een beeld te vormen over de wijze waarop de GGD wordt aangestuurd en de rol van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG).

In vergelijking met het vorige bezoek in 2014 concludeerde de inspectie dat de GGD op de deeltaak Infectieziektenbestrijding in onvoldoende mate verbeteringen heeft doorgevoerd. Het betrof vooral maatregelen aan de voorbereidende/preventieve kant; de volksgezondheid is niet in gevaar geweest. De IGZ constateert dat de aanpak van incidenten in de praktijk voldoet. Naar aanleiding hiervan is een plan van aanpak opgesteld en goedgekeurd door de IGZ. De implementatie hiervan loopt door in 2017.

Voor de deeltaak Jeugdgezondheidszorg is door de IGZ geconcludeerd dat de geboden zorg voldoet aan bijna alle normen. Aandachtspunten zijn de organisatie van het adolescentencontactmoment en de melding van klachten en incidenten. "De JGZ heeft veel kennis en informatie 'uit de haarvaten van de samenleving'. Daarmee draagt ze bij aan een

goede uitoefening van de taken van de GGD'. Deze aandachtspunten zijn opgepakt en lopen door in 2017

Informatiemanagement

In 2016 is een start gemaakt met het vormgeven van Business Intelligence op basis van een uniforme tooling. Op basis van deze tooling is het mogelijk om informatieproducten te ontwikkelen voor de verschillende bedrijfsonderdelen.

In dat kader is een eerste product in 2016 opgeleverd in de vorm van de Jongerenmonitor. Vervolgproducten als onder andere een brandrisicoprofiel en een volwassenenmonitor zullen in 2017 zijn beslag krijgen.

Tevens is 2016 het voorbereidingsjaar geweest voor de overgang naar een nieuw Personeels Informatiesysteem dat op 1 januari 2017 live is gegaan.

Financiën

De verbeterpunten die in 2015 opgepakt zijn ten aanzien van de werking van het financiële systeem zijn in 2016 verder opgepakt. De ingezette werkwijze van de tussentijdse "zachte" afsluitingen is in 2016 gecontinueerd en de gemaakte rapportages bestuurlijk gedeeld. De optimalisatie van de financiële administratie zal verder opgepakt worden met de mogelijke vervanging van het financieel systeem in 2017.

Fiscale zaken

Als gevolg van de nieuwe fiscale regels voor overheidsorganisaties is een deel van de activiteiten van de organisatie als Vennootschapsbelasting plichtig aangemerkt. Op dit moment is het overleg tussen de fiscus en de intermediair namens de branche nog niet geheel afgerond. De verwachting bestaat dat dit voor slechts een gering deel van de activiteiten zal gelden en dat de hieruit voortvloeiende fiscale last verwaarloosbaar zal zijn. In de loop van 2017 zal namens de VRLN door de intermediair aangifte worden gedaan. In verband met de gehanteerde beleidslijn van kostendekkende tarieven voor prestaties gaan wij uit van een gering financieel belang,

Op verzoek van de organisatie is door de organisatie met de fiscus een onderzoekstraject gestart met als doel het sluiten van een convenant in het kader van Horizontaal Toezicht. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening was dit traject nog niet afgerond.

Personeel

In 2016 is een traject gestart om de veerkracht en vitaliteit van het GGD personeel te versterken. Ook zijn diverse initiatieven organisatiebreed gestart op het gebied van zelforganisatie of resultaatgerichte teams. De effecten van de diverse pilots worden verschillend ervaren. In 2017 krijgt dit een vervolg.

Het ziekteverzuim organisatiebreed is gedaald van 7,58% in het 1^e kwartaal naar 4,75% in het 4^e kwartaal, met een gemiddelde van 5,5 %

Omvang en samenstelling van het personeel	01-01-2017		01-01-2016	
	Aantal	%	Aantal	%
Werknemers	619		604	
Fte	509,9		497,6	
Mannen	240	38,8	240	39,7
Vrouwen	379	61,2	364	60,3
Fulltime	257	41,5	260	43
Parttime	362	58,5	344	57
Vrijwilligers (brandweer)	828		814	
Ziekteverzuim		5,5		5,39

In 2016 is gestart met de vervanging van het Personeels- Informatiesysteem. Met ingang van 1 januari 2017 zal dit systeem operationeel zijn. Diverse gerelateerde bedrijfsprocessen zijn geherstructureerd en gemoderniseerd.

Automatisering

Op het gebied van automatisering zijn er in 2016 diverse ontwikkelingen geweest samenhangende met de veiligheid van de informatievoorziening en systemen. Een zogenaamde securitycheck is uitgevoerd en het applicatielandschap is in kaart gebracht. In 2016 zijn stappen gezet in het verder toepassen van het mobility concept voor medewerkers met het doel beter en efficiënter aan te sluiten op de behoeften.

Materieel en Gebouwenbeheer

Nadat initiatieven om tot afstoting van één van de hoofdlocaties niet tot resultaat heeft geleid, is in 2016 een start gemaakt met het optimaliseren van de huisvestingssituatie van de VRLN. Zo is in Roermond en Venlo een consultatiebureau gevestigd en is gestart met de verbouwing en herinrichting van de Drie Decembersingel. De beoogde besparing kon hierdoor maar deels worden geëffectueerd.

Inkoop

De inkoopfunctie heeft de afgelopen jaren diverse inkooptrajecten begeleid. Naast de gebruikelijke grote materiële investeringstrajecten zijn in 2016 trajecten uitgevoerd voor de aanbesteding van een nieuwe accountant en is het vaccin aankoop beleid opnieuw aanbesteed. Ook zijn trajecten uitgevoerd voor de vervanging van software en verzekeringen.

3.3 Kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen die de Veiligheidsregio in eigendom heeft betreffen gebouwen, vervoermiddelen (brandweervoertuigen) en ander brandweermaterieel.

a. Het beleidskader

Het beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is in 2016 geactualiseerd. Het bestuur heeft in 2016 de financiële verordening en de afschrijvingstermijnen opnieuw vastgesteld. In 2016 hebben wij in lijn met deze nieuwe kaders gehandeld.

b. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De Veiligheidsregio heeft een aantal gebouwen in beheer en eigendom. Na het stopzetten van het Btw Compensatiefonds heeft de Veiligheidsregio de kazernes in de gemeenten Echt-Susteren (post Echt), Gennep, Mook en Middelaar, Venlo (post Venlo) en Weert (post Weert) per 1 januari 2014 in eigendom overgenomen. Uitgangspunt daarbij was dat de aankoop budgettair neutraal plaatsvond. De exploitatielasten worden separaat afgerekend met de betreffende gemeenten. Met de overname is een bedrag van € 1.033.000 aan lasten gemoeid. Dit bedrag blijft buiten de gemeentelijke bijdrage en wordt met de vijf betrokken gemeenten afzonderlijk afgerekend.

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 oktober 2015 besloten de huisvestingslasten van de brandweergebouwen integraal onderdeel te laten zijn van de VRLN begroting. Dit betekent dat met ingang van 2017 de niet in eigendom zijnde gebouwen gehuurd worden tegen gelijke voorwaarden, conform een uniform huurcontract. Er is niet voor gekozen om de gebouwen in eigendom over te nemen behalve de panden die al overgenomen waren.

Met ingang van 2017 zijn de exploitatielasten dan integraal onderdeel van de begroting van de Veiligheidsregio. Voor wat betreft groot onderhoud worden de lasten daarvan in rekening gebracht bij de gemeenten, maar het onderhoud wordt uitgevoerd door de Veiligheidsregio.

c. De financiële consequenties

Voor het groot onderhoud aan de gebouwen van de Veiligheidsregio zijn onderhoudsvoorzieningen gevormd. De storting hierin bedraagt € 397k. De totale omvang van de onderhoudsvoorzieningen per 31 december 2016 bedraagt € 1.348k.

De Veiligheidsregio heeft de volgende gebouwen in eigendom:

Locatie	Adres	Plaats
Hoofdvestiging VRLN	Nijmeegseweg 42	Venlo
Oude brandweerkazerne Venlo	Nijmeegseweg 40	Venlo
Hoofdvestiging GGD (3DS)	Drie Decembersingel	Venlo
Hoofdvestiging GGD (Quadrivium)	Oranjelaan	Roermond
Brandweerkazerne Echt	Bandertlaan	Echt
Brandweerkazerne Gennep	Paesplasweg	Gennep
Brandweerkazerne Mook	Veldweg	Mook
Brandweerkazerne Venlo	Ariënsstraat	Venlo
Brandweerkazerne Weert	De Savornin Lohmanstraat	Weert

3.4 Financiering

Het beleid van de Veiligheidsregio inzake de financiering is vastgelegd in het treasurystatuut.

Risicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm)

De kasgeldlimiet laat zien welk risico er bestaat ten aanzien van vlottende schulden. De renterisiconorm is een maatstaf om te bepalen welke kredietrisico's de Veiligheidsregio loopt op de vaste schulden. Dit zijn de schulden met een looptijd langer dan 1 jaar.

Kasgeldlimiet (vlottende schuld)

Onderstaande tabel geeft het renterisico van de vlottende schuld voor het jaar 2016.

Kasgeldlimiet

(bedragen in duizenden euro's)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1. Vlottende schuld	7.333	6.000	7.000	4.667
2. Vlottende middelen	31	248	305	218
3. Netto vlottend schuld (+) of overschot (-) (1-2)	7.302	5.752	6.695	4.448
4. Toegestane kasgeldlimiet				
In geld	4.934	4.934	4.934	4.934
In percentage	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
Ruimte (4 groter dan 3)	-	-	-	486
Overschrijding (3 groter dan 4)	2.368	818	1.761	-

In 2016 is op het einde van het boekjaar voldaan aan de norm voor de kasgeldlimiet (plafond voor korte financiering < 1 jaar) op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden ("wet Fido").

Renterisiconorm (vaste schuld)

Onderstaande tabel geeft het renterisico van de vaste schuld.

Renterisiconorm

(bedragen in duizenden euro's)

	2016
1 renteherzieningen	0
2 aflossingen	3.414
3 renterisico (1)+(2)	3.414
(4) renterisiconorm	12.034
(5a)= (4>3) ruimte onder renterisiconorm	8.620
(5b)= (3>4) overschrijding van de renterisiconorm	
Berekening renterisiconorm (4)	
(4a) begrotingstotaal jaar t	60.172
(4b) percentage regeling	20%
(4)=(4a)*(4b)/100 renterisiconorm jaar T	12.034

De renterisiconorm is het bedrag ter grootte van 20% van het totaal van het begrotingstotaal van 2016. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. Dit is niet het geval.

Liquiditeitsplanning en financieringspositie

De bestaande vaste geldleningen in combinatie met kortlopende geldleningen, reserves en voorzieningen en het betalingsritme van de gemeenten zijn voldoende gebleken om de lopende uitgaven inclusief investeringen te bekostigen.

Rentekosten en renteopbrengsten

In 2016 zijn de volgende rentekosten en renteopbrengsten gerealiseerd:

Rentekosten:

Rente vaste geldleningen	€ 777.261
Rente eigen financieringsmiddelen	€ 30.105
Rente kortlopende geldleningen/rekening courant	€ 920

Renteopbrengsten:

Rente rekening courant/spaarrekeningen	€ 927
--	-------

Deel C Jaarrekening

4 Balans per 31 december

Balans per 31 december 2016

(bedragen in duizenden euro's)

ACTIVA	31 december 2016	31 december 2015
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	43.699	44.472
- Investerings met een economisch nut	43.699	44.472
Financiële vaste activa	0	0
TOTAAL VASTE ACTIVA	43.699	44.472
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	31	31
- Gereed product en handelsgoederen	31	31
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	1.356	3.161
- Vorderingen op openbare lichamen	975	2.495
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	256	506
- Overige vorderingen	125	160
Liquide middelen	99	175
- Kassaldi	13	8
- Banksaldi	86	167
Overlopende activa	831	1.240
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	0
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten lasten van volgende begrotingsjaren komen	831	1.240
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	2.317	4.607
TOTAAL ACTIVA	46.016	49.079

Balans per 31 december 2016

(bedragen in duizenden euro's)

PASSIVA	31 december 2016	31 december 2015
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	1.675	3.061
- Algemene reserve	14	534
- Bestemmingsreserves	1.596	2.528
- Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	65	0
Voorzieningen	1.423	1.334
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0
- Egalisatievoorzieningen	1.366	1.232
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	57	102
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	33.369	31.783
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	33.369	31.783
- Overige schulden	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA	36.466	36.178
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	4.617	6.127
- Kasgeldleningen	2.500	4.700
- Banksaldi	0	0
- Overige schulden	2.117	1.427
Overlopende passiva	4.932	6.774
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume)	4.566	5.539
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	125	353
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	241	881
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	9.549	12.901
TOTAAL PASSIVA	46.016	49.079

5 Het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2016

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016
Lasten (excl. toevoegingen aan reserves)				
0. Overhead	0	0	13.157	13.723
1. Gezondheid	20.479	19.961	15.192	15.492
2. Veiligheid: Risicobeheersing	5.028	4.314	3.655	3.779
3. Veiligheid: Incidentbestrijding	32.239	31.608	25.241	25.007
4. Meldkamer	1.947	1.975	1.574	1.592
5. CMA	507	550	416	351
Totaal lasten programma's	60.199	58.408	59.236	59.943
Totaal lasten	60.199	58.408	59.236	59.943
Baten (excl. onttrekkingen aan reserves)				
0. Overhead	0	0	1.955	2.268
1. Gezondheid	5.163	4.456	4.596	4.970
2. Veiligheid: Risicobeheersing	968	824	623	687
3. Veiligheid: Incidentbestrijding	7.354	7.229	5.139	5.186
4. Meldkamer	536	501	431	504
5. CMA	0	0	0	0
Totaal baten programma's	14.021	13.010	12.744	13.615
Baten gemeentelijke bijdragen				
0. Overhead	0	0	10.079	10.079
1. Gezondheid	14.999	15.493	10.596	10.596
2. Veiligheid: Risicobeheersing	3.910	3.490	2.605	2.605
3. Veiligheid: Incidentbestrijding	24.052	24.358	20.081	20.081
4. Meldkamer	1.350	1.474	1.142	1.142
5. CMA	582	573	438	438
Totaal baten gemeentelijke bijdragen	44.893	45.388	44.941	44.941
Totaal baten	58.913	58.398	57.686	58.557
Saldo (excl. mutaties reserves)				
0. Overhead	0	0	1.123	1.375
1. Gezondheid	318	12	0	-73
2. Veiligheid: Risicobeheersing	150	0	427	486
3. Veiligheid: Incidentbestrijding	833	21	21	-260
4. Meldkamer	61	0	0	-55
5. CMA	-76	-23	-22	-86
Totaal programma's	1.286	10	1.550	1.387
Saldo van baten en lasten	1.286	10	1.550	1.387
Toevoegingen aan reserves	1.960	23	184	228
Onttrekkingen aan reserves	3.246	33	1.734	1.680
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	65

6 Toelichtingen

6.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De Veiligheidsregio dient als gemeenschappelijke regeling te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften zoals deze ook voor gemeenten gelden. Deze voorschriften zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

De waarderingsgrondslagen zijn bepaald aan de hand van het BBV dan wel aan de hand van algemeen in het maatschappelijk verkeer aanvaarde normen.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Vaste activa

De materiele vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met eventuele bijdragen van derden, onttrekkingen aan de reserves en/of voorzieningen en de afschrijvingen. De activa met een relatief geringe betekenis worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Afschrijving van de activa (lineair) vindt plaats met inachtneming van de verwachte gebruiksduur of nuttigheidsduur.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaats gevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Het bestuur heeft in 2016 de afschrijvingstermijnen opnieuw vastgesteld. Deze termijnen worden gehanteerd voor nieuwe investeringen. De investeringen uit eerdere jaren worden afgeschreven op basis van de gebruiksduur die op het moment van de investering werd gehanteerd. De gehanteerde afschrijvingstermijnen per categorie zijn opgenomen in de tabel.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	5 tot 44 jaar
Vervoermiddelen	5 tot 20 jaar
Machines, apparaten en installaties	3 tot 40 jaar
Overige materiële vaste activa	3 tot 30 jaar

Vlottende activa

Vorraden

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostenprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de betaalde inkoopprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

De vorderingen op openbare lichamen, rekening courant verhouding met het Rijk en de overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien noodzakelijke wordt een voorziening in mindering gebracht voor verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een Algemene reserve en bestemmingsreserves. Binnen de bestemmingsreserves is een onderscheid gemaakt tussen reserves met een specifiek bestedingsdoel en bestemmingsreserves die zijn gevormd ter dekking van eerder gedane investeringen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsregulatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf kapitaalgoederen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.2 Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

De VRLN kent geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

De VRLN kent slechts investeringen met een economisch nut. De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Gronden en terreinen	1.600	1.596
Bedrijfsgebouwen	25.036	25.829
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	41	43
Vervoermiddelen	11.907	12.465
Machines, apparaten en installaties	1.229	1.403
Overige materiële vaste activa	3.886	3.136
Totaal	43.699	44.472

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer.

	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	1.596	4	0	0	0	0	1.600
Bedrijfsgebouwen	25.829	312	0	1.105	0	0	25.036
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	43	0	0	2	0	0	41
Vervoermiddelen	12.465	1.195	0	1.753	0	0	11.907
Machines, apparaten en installaties	1.403	354	0	527	0	0	1.229
Overige materiële vaste activa	3.136	1.356	0	605	0	0	3.886
Totaal	44.472	3.220	0	3.993	0	0	43.699

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Investeringen met een investeringsbedrag groter dan € 100.000 *(bedragen in duizenden euro's)*

	Werkelijk bested in 2016	Cumulatief bested t/m 2016
Tankautospuiten (vijf stuks)	528	1.558
ICT project Mobility	332	552
Hoogwerker brandweer Venlo	315	827
Mobiele dataterminals (project MOI)	304	304
Gasgestookte oefencontainer	264	264
Warmtebeeldcamera's (55 stuks)	214	214
Reserve bluspakken t.b.v. arbeidshygiëne	165	165
KAR verkeersbeïnvloedingsinstallatie	142	142
Verbouwing GGD pand Oranjelaan Roermond	49	49
Totaal	2.312	4.076

Financiële vaste activa

De VRLN heeft geen financiële vaste activa.

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Voorraden *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Gereed product en handelsgoederen	31	31
Totaal	31	31

Deze voorraden betreffen vaccins.

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Vorderingen op openbare lichamen	975	2.495
Rekening-courant verhouding met het rijk	256	506
Overige vorderingen	125	160
Totaal	1.356	3.161

In 2016 is het niet noodzakelijk gebleken om een voorziening voor oninbare vorderingen in mindering te brengen op de vorderingen.

Voor de rekening-courantverhouding met het rijk worden hieronder weergegeven het drempelbedrag voor het begrotingsjaar 2016 en voor ieder kwartaal het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de VRLN buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Wet financiering decentrale overheden

(bedragen in duizenden euro's)

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	220	290	307	306
Drempelbedrag	446	446	446	446
Ruimte onder drempelbedrag	226	155	139	139
Overschrijding van het drempelbedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen

(bedragen in duizenden euro's)

	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Kassaldi	13	8
Banksaldi	86	167
Totaal	99	175

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Overlopende activa

(bedragen in duizenden euro's)

	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	831	1.240
Totaal	831	1.240

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	
	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015	
Algemene reserve	14	534	
Bestemmingsreserves	1.596	2.528	
Gerealiseerde resultaat	65	0	
Totaal	1.675	3.061	

Het verloop in 2016 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Verloopoverzicht reserves		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>				
	Boekwaarde per 31 december 2015	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde per 31 december 2016
Algemene reserve	534	0	520	0	0	14
Bestemmingsreserves t.b.v. dekking van kapitaallasten						
Reserve kapitaallasten gebouw Nijmeegseweg Venlo	327	15	0	0	28	314
Reserve kapitaallasten gebouw Drie Decembersingel Venlo	137	6	0	0	13	130
Reserve kapitaallasten gebouw Oranjelaan Roermond	119	5	0	0	15	109
Reserve kapitaallasten automatisering	6	0	0	0	3	3
Subtotaal reserves t.b.v. dekking van kapitaallasten	590	27	0	0	59	557
Overige bestemmingsreserves						
Reserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer	148	55	0	0	0	203
Reserve Brandveilig leven	503	0	503	0	0	0
Reserve nieuwe huisvesting	927	0	577	0	0	350
Reserve CMA	150	86	0	0	0	236
Reserve Oranje Kolom	83	0	21	0	0	62
Reserve assurantie eigen risico	127	61	0	0	0	188
Subtotaal overige bestemmingsreserves	1.938	202	1.101	0	0	1.039
Bestemmingsreserves	2.528	228	1.101	0	59	1.596
Gerealiseerde resultaat	0	65	0	0	0	65
Totaal	3.061	293	1.621	0	59	1.675

Onder "bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De aard en de reden van iedere reserve wordt hieronder per reserve toegelicht evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Algemene reserve

In de vergadering van 17 april 2015 heeft het algemeen bestuur de nota risicomanagement vastgesteld. Tevens is besloten de Algemene reserve in te stellen met als voorlopige nagestreefde omvang 2% van het begrotingstotaal. De algemene reserve is in 2015 gevormd vanuit een aantal bestemmingsreserves en dient om eventuele fluctuaties in het resultaat op te kunnen vangen. Het saldo van de algemene reserve dat aan het begin van het rekeningjaar € 534 k bedroeg is voor € 520 k in 2016 ingezet om een balanspost te vormen samenhangend met het individueel Keuzebudget. In totaliteit moet in 2016 een bedrag op de balans opgenomen worden van € 1.020 k samenhangend met de nog uit te keren vakantiegelden per 31 december 2016.

Reserve kapitaallasten gebouw Nijmeegseweg 42 te Venlo

Deze reserve wordt ingezet om een deel van de kapitaallasten op te vangen samenhangend met de aankoop/inrichting van het gebouw Nijmeegseweg 42 te Venlo. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan deze reserve en wordt jaarlijks 4,5% rente toegevoegd.

Reserve kapitaallasten gebouw Drie Decembersingel te Venlo

Deze reserve wordt ingezet om een deel van de kapitaallasten op te vangen samenhangend met de aankoop/inrichting van het gebouw Drie Decembersingel te Venlo. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan deze reserve en wordt jaarlijks 4,5% rente toegevoegd.

Reserve kapitaallasten gebouw Oranjelaan Roermond

Deze reserve wordt ingezet om een deel van de kapitaallasten op te vangen samenhangend met de aankoop/inrichting van het gebouw Quadrivium aan de Oranjelaan in Roermond. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan deze reserve en wordt jaarlijks 4,5% rente toegevoegd.

Reserve kapitaallasten automatisering

Afstemming van de automatiseringssystemen van Noord- en Midden-Limburg. Na verhuizing naar de locatie Drie Decembersingel in Venlo zijn de investeringen in automatisering en de afstemming van de systemen van Noord- en Midden-Limburg afgerond en wordt deze voorziening ingezet ter dekking van de kapitaallasten automatisering.

Reserve Transitiekosten Schaalvergroting Meldkamer

Op 21 december 2012 heeft het algemeen bestuur besloten tot het vormen van een reserve ten behoeve van de schaalvergroting meldkamer brandweer. De meldkamer van Limburg-Noord wordt samengevoegd met de meldkamer van Zuid-Limburg. De reserve is bestemd voor het opvangen van de te verwachten frictiekosten van deze samenvoeging. In 2016 heeft de verhuizing naar Maastricht plaatsgevonden. Het voordelig saldo van het programma meldkamer in 2016 ad € 55 k wordt cf. de afspraken in deze reserve gestort.

Reserve Brandveilig leven

Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat de dekking van de kosten Brandveilig Leven in 2016 plaatsvindt vanuit de bestemmingsreserve Brandveilig Leven. De hiermee samenhangende (voornamelijk personele) kosten ad € 427k zijn in 2016 onttrokken aan deze reserve. Het resterend saldo van € 76 k is in 2016 vrijgevallen.

Reserve Nieuwe Huisvesting

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 is een bedrag van € 1.043.000 in deze bestemmingsreserve gestort om de mogelijkheid van gezamenlijke huisvesting op een locatie te onderzoeken en het opvangen van mogelijke boekverliezen bij de afstoot van gebouwen die het gevolg zijn van centrale huisvesting. In 2016 is besloten het concept van de unilocatie los te laten. De lasten in 2016 samenhangend met personele inzet voor de onderzoeken huisvesting bedroegen 77 k. Daarnaast is in 2016 een bedrag uit deze reserve ingezet voor het opvoeren van de verplichting in verband met het individueel keuzebudget.

Reserve CMA

De reserve is gevormd in het kader van de vereffening van resultaten op het specifiek ten laste van de centrumgemeente Venlo uitgevoerde Centraal Meld- en Actiepunt. Bij eventuele beëindiging van deze activiteit zal het bedrag worden aangewend ter dekking van eventuele frictiekosten. Het resultaat op dit programma in 2016 bedraagt € 86 k en is toegevoegd aan de reserve.

Reserve Oranje Kolom

Deze bestemmingsreserve wordt conform afspraak afgebouwd naar nihil in 2018. De onttrekking in 2016 is conform de begroting.

Reserve assurantie eigen risico

Bij de aanbesteding van de verzekeringen in 2015 is er voor gekozen een deel van de verzekeringen materieel stop te zetten en dit risico zelf te dragen. In 2015 is voor dit doel de bestemmingsreserve assurantie eigen risico gevormd. In 2016 is een bedrag vanuit de balanspost afwikkeling verzekeringsuitkeringen toegevoegd aan deze reserve. Deze bestemmingsreserve heeft bijna de gewenste omvang van vier maal de verzekeringspremie van de opgezegde verzekeringen.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen in duizenden euro's)

	Boekwaarde per 31 december 2015	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde per 31 december 2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0	0	0	0
Onderhoudsegalisatievoorzieningen m.b.t. gebouwen					
Voorziening groot onderhoud gebouw Nijmeegseweg Venlo	561	141	0	16	686
Voorziening groot onderhoud gebouw Drie Decembersingel Ve	472	144	0	59	557
Voorziening groot onderhoud gebouw Oranjelaan Roermond	43	16	0	50	8
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne Gennep	0	22	0	0	22
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne Venlo	0	75	0	0	75
Subtotaal voorzieningen onderhoud gebouwen	1.076	397	0	125	1.348
Overige (onderhouds-)egalisatievoorzieningen					
Voorziening groot onderhoud TBC-apparatuur	46	0	0	46	0
Voorziening ouderen-, volwassenen- en jongerenmonitor	71	55	0	108	18
Voorziening gemeentelijke VORAMP-campagne	39	0	39	0	0
Subtotaal overige (onderhouds-)egalisatievoorzieningen	156	55	39	154	18
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.232	452	39	279	1.366
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Voorziening wachtgelduitkering Gewest Noord-Limburg	102	4	0	49	57
Voorzieningen voor middelen van derden	102	4	0	49	57
Totaal	1.334	456	39	328	1.423

In de kolom "vrijval" zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorziening zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening Groot onderhoud gebouwen

Ten behoeve van het uit te voeren groot onderhoud aan de panden Nijmeegseweg te Venlo, Drie Decembersingel te Venlo en Oranjelaan te Roermond zijn onderhoudsvoorzieningen gevormd. De meerjarenonderhoudsplannen welke ten grondslag liggen aan deze voorzieningen zijn in 2015 geactualiseerd. In 2016 is gestart met de verbouwing en het wegwerken van achterstallig onderhoud van de panden Drie Decembersingel en Oranjelaan. De Nijmeegseweg volgt nog. Nadat een verbouwing afgerond is wordt voor dat gebouw een nieuw onderhoudsplan gemaakt. Tot op het moment van herziening wordt de hoogte van de jaarlijkse storting bepaald door de bestaande onderhoudsplannen.

Voorziening Groot onderhoud TBC-apparatuur

Samenhangend met de upgrade van het röntgenapparaat in 2015 waarbij een contract afgesloten is met de leverancier voor het onderhoud, is het doel van deze voorziening vervallen. Het restant ad € 46k is ingezet ten behoeve van de verhuizing van de TBC – apparatuur Oranjelaan Roermond en Drie Decembersingel Venlo-Blerick.

Voorziening ouderen-, volwassenen- en jongerenmonitor

Eens in de vier jaar worden deze monitors uitgevoerd c.q. onderzoeken gehouden. De lasten hiervoor zijn als een jaarschijf in de begroting opgenomen. Via deze voorziening worden de kosten geëgaliseerd. In 2016 is gestart met volwassenen- en ouderenmonitor, zodat in 2016 uitgaven ten laste van deze voorziening geboekt zijn.

Voorziening Gemeentelijke VORAMP-campagne

In het verleden was het een wettelijke verplichting om eens in de vijf jaar extra aandacht te besteden aan risicocommunicatie. Met de vorming van de Veiligheidsregio's is deze wettelijke verplichting vervallen en is deze voorlichting structureel ingebed. Om deze reden valt deze voorziening vrij.

Voorziening Wachtgelduitkering Gewest Noord-Limburg

Bij de liquidatie van het Gewest Noord-Limburg is berekend hoe groot de voorziening behoort te zijn om voor een oud-medewerker van het gewest Noord-Limburg tot aan zijn pensioendatum een wachtgelduitkering te betalen. Dit is het maximale bedrag.

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar is als volgt:

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

(bedragen in duizenden euro's)

	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	33.369	31.783
Overige schulden	0	167
Totaal	33.369	31.950

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar over het jaar 2016.

Verloop vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

(bedragen in duizenden euro's)

	Saldo 31 december 2015	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31 december 2016
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	31.783	5.000	3.414	33.369

De rentelast over de opgenomen geldleningen bedraagt € 777.261. De aflossingen op de langlopende leningen in 2017 bedragen € 3.414.000.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva	(bedragen in duizenden euro's)	
	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	4.617	6.127
Overlopende passiva	4.932	6.774
Totaal	9.549	12.901

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Specificatie netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	(bedragen in duizenden euro's)	
	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Overige kasgeldleningen	2.500	4.700
Banksaldi	0	0
Overige schulden	2.117	1.427
Totaal	4.617	6.127

Op 7 december en 28 december 2016 zijn twee kasgeldleningen opgenomen van respectievelijk € 1 miljoen en € 1,5 miljoen. De post overige schulden bestaat met name uit het saldo van de crediteuren.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Specificatie overlopende passiva	(bedragen in duizenden euro's)	
	Boekwaarde per 31 december 2016	Boekwaarde per 31 december 2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume)	4.566	5.539
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	125	353
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	241	881
	4.932	6.774

Onder de verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (ofwel de nog te betalen bedragen) is de kortlopende schuld met betrekking tot het Individueel Keuzebudget (IKB) opgenomen. Deze post bedraagt € 1.020k.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (bedragen in duizenden euro's)

	Saldo 31 december 2015	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31 december 2016
Europese overheidslichamen:				
Euprevent	65	0	65	0
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Preventiekracht	55	0	55	0
Bijdrage r-DSK (Digitale Sociale Kaart)	37	2	40	0
Project IJzeren Rijn	72	1	1	72
Scholing brandweerpersoneel	125	0	71	54
Totaal	353	4	231	125

In 2016 is een risicotool ontwikkeld en een interactieve tool gemaakt voor de jongerenmonitor. Het niet ingezette bedrag is vrijgevallen.

Ten behoeve van de juridische ondersteuning van de gemeenten betrokken bij de IJzeren Rijn is een voorschotbedrag opgenomen. De coördinatie hiervoor ligt bij de gemeente Venlo. Dit bedrag kan daarom overgedragen worden naar de gemeente Venlo.

Euprevent, dit project is afgerond, dit bedrag is daarom vrijgevallen in 2016.

De post scholing brandweerpersoneel betreft middelen uit een ESF subsidie van Brandweer Nederland, welke worden ingezet ten behoeve van de versterking van het brandweeronderwijs.

Langlopende financiële verplichtingen

De Veiligheidsregio is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Huurovereenkomsten

In het kader van de huur van GGD panden is voor ca. € 375k aan verplichtingen aangegaan. Voor de brandweerkazernes worden in 2017 nieuwe huurovereenkomsten afgesloten.

Investeringsverplichtingen

Voor balansdatum zijn investeringsverplichtingen aangegaan. Deze hangen samen met investeringen die worden uitgevoerd over een periode die over het boekjaar heen loopt.

Overige langlopende contracten

Ten behoeve van de bedrijfsvoering zijn op het onderdeel ICT verplichtingen aangegaan van € 284k.

6.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging worden hieronder toegelicht. De baten en lasten zijn opgenomen per programma en worden hierna nader verklaard.

6.3.1 Overhead

Onder de overhead zijn de kosten opgenomen van niet direct aan de producten te relateren kosten. Vooruitlopend op de wijziging van het BBV is hier reeds een eerste start meegemaakt.

Het resultaat 2016 laat een tekort zien van € 231 k. Als gevolg van het niet kunnen realiseren van de unilocatie zijn opgenomen besparingen ten bedrage van € 510 k niet gerealiseerd. Door diverse besparingen is het negatief effect hiervan ca. € 200 k.

Baten en lasten

Overhead

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	0	0	13.157	13.723	-565
Baten	0	0	1.955	2.268	-313
Baten (gemeentelijke bijdragen)	0	0	10.079	10.079	-0
Saldo van baten en lasten	0	0	1.123	1.375	-252 N
Stortingen in reserves	0	0	162	87	75
Onttrekkingen uit reserves	0	0	1.285	1.231	54
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	231	-231 N

6.3.2 Programma Gezondheid

De baten uit de begroting 2016 wijken af van de realisatie, omdat:

- meer subsidies zijn ontvangen dan geraamd;
- meer rijksmiddelen (publieke gezondheidszorg asielzoekers) ontvangen voor zorg, begeleiding en vaccinaties aan asielzoekers;
- de dienstverleningsovereenkomst CJG gedeeltelijk is opgezegd;
- de realisatie van de WKO bedrijfsvoering zich nog niet financieel zichtbaar zijn;
- er zijn meer consults en vaccins verkocht aan reizigers.

Ook vonden er in 2016 accentverschuivingen plaats wat geleid heeft tot een afwijking in de lasten, omdat:

- er is meer geïnvesteerd in de begeleiding van scholen dan geraamd;
- meer consulten en (extra) vaccinaties zijn uitgevoerd voor asielzoekers en statushouders;
- de inhuurlasten van een deskundige infectiepreventie groter waren dan geraamd;
- een uitbreiding van coördinatie-uren heeft plaatsgevonden;
- er minder inzet van de Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen is gevraagd;
- tijdelijke vacatureruimte niet is ingezet.

Baten en lasten

Totaal Programma Gezondheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	20.479	19.961	15.192	15.492	-300
Baten	5.163	4.456	4.596	4.970	-373
Baten (gemeentelijke bijdragen)	14.999	15.493	10.596	10.596	0
Saldo van baten en lasten	318	12	0	-73	73 V
Stortingen in reserves	220	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	538	12	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	-73	73 V

6.3.3 Programma Centraal Meld- en Actiepunt

Binnen het CMA is er onderbezetting, waardoor de lasten achterblijven op de begroting.

Baten en lasten

Programma Centraal Meld- en Actiepunt (CMA)

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	507	550	416	351	65
Baten	0	0	0	0	0
Baten (gemeentelijke bijdragen)	582	573	438	438	0
Saldo van baten en lasten	-76	-23	-22	-86	65 V
Stortingen in reserves	92	23	22	86	-65
Onttrekkingen uit reserves	16	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0 -

6.3.4 Programma Veiligheid: Risicobeheersing

Het programma Risicobeheersing sluit op een nadeel van € 59k. Belangrijkste reden hiervoor is de hogere personele lasten als gevolg van inhuur van personeel.

Over het hele programma zien we daarnaast een verschuiving in de omvang van de deelprogramma's. De verschuivingen zijn substantieel en komen mede voort uit de bijstellingen die hebben plaatsgevonden in de uitgangspunten voor de inrichting van de processen. Daarnaast maakt de beperkte activiteit in het bouwsegment dat er minder adviesaanvragen voor bouwvergunningen binnenkomen dan geraamd. Dat geldt ook voor de industriële sector. Daarentegen stijgt nog steeds het aantal middelgrote en grote

evenementen in de regio. We hebben dan ook substantieel meer capaciteit ingezet op het deelprogramma gebruiksveiligheid, waar evenementenadvisering een onderdeel van is. In de begroting 2018 wordt de personele inzet op de diverse programmaonderdelen herijkt.

Baten en lasten

Totaal Programma Veiligheid: Risicobeheersing

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil begroting - realisatie
Lasten	5.028	4.314	3.655	3.779	-124
Baten	968	824	623	687	-65
Baten (gemeentelijke bijdragen)	3.910	3.490	2.605	2.605	0
Saldo van baten en lasten	150	0	427	486	-59 N
Stortingen in reserves	39	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	189	0	427	427	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	59	-59 N

6.3.5 Programma Veiligheid: Incidentbestrijding

Binnen de basisbrandweezorg (incl. grootschalig optreden en specialismen) is per saldo een voordeel van € 36k (€ 33k nadeel bij basisbrandweezorg en € 69k voordeel op specialismen/grootschalig optreden). Dit voordeel van € 36k is een optelsom van diverse plussen en minnen en is (op hoofdlijnen) als volgt opgebouwd:

Abusievelijk niet in de begroting meegenomen baten FLO ad € 80k extra inkomsten ad € 13k in verband met de doorbelasting van duikactiviteiten naar Zuid-Limburg;

Tevens is € 268k aan lagere kapitaalslasten voor materieel/voertuigen brandweer gerealiseerd, aangezien niet het gehele investeringsprogramma is uitgevoerd (in verband met afstemming met het project arbeidshygiëne), waarbij de exploitatielasten materieel/voertuigen € 72k hoger zijn dan geraamd (hoger onderhoud van ouder nog niet vervangen materieel);

Tevens is er een € 130k tekort op personele lasten in verband met nog op te lossen 2 fte overcapaciteit op materieelbeheer en 42k hogere uitgaven voor algemene opleidingen en re-integratie/outplacement;

Op het huisvestingsbudget is sprake van hogere uitgaven in verband met de opknap van het oefenterrein en de voorbereidingskosten voor de overdracht van huisvestingslasten van de kazernes aan de VRLN. In het kader van de versterking van de oefenmogelijkheden is een gasgestookte oefencontainer aangeschaft in plaats van gehuurd.

De Oranje Kolom (gemeentelijke processen) sluit af met een voordeel van € 90k, voor een groot deel ontstaan als gevolg van de harmonisering van de piketvergoedingen. Het gaat hier om een tijdelijk voordeel aangezien in 2017 deels een correctie plaats gaat vinden op basis van ingediende en gehonoreerde bezwaren van medewerkers. Daarnaast zijn de personele lasten lager dan geraamd door openstaande vacatures.

De onderdelen GHOR/crisisbeheersing laten per saldo een voordeel zien van € 155k (GHOR € 26k nadelig, crisisbeheersing € 181k voordelig).

Dit wordt voor een deel veroorzaakt door het niet invullen van vacatures binnen Operationele Voorbereiding (€ 42k). Ook zijn de exploitatielasten voor mobiele (communicatie)apparatuur

lager dan geraamd (€ 18k). Er is minder geld uitgegeven aan piketvergoedingen en door het beperkte aantal grote incidenten ook aan vergoedingen voor operationeel optreden (samen € 68k). Naast enkele kleine voordelen op diverse onderdelen is er daarnaast een substantieel voordeel ontstaan door de vrijval van de voorziening VORAMP (€ 36 k): zie paragraaf 6.2 bij voorzieningen. De GHOR sluit per saldo met een nadeel van € 26k, met als belangrijkste oorzaak de kosten die de Ambulancezorg Limburg-Noord in het tweede halfjaar 2015 heeft gemaakt voor de opleiding en het vervullen van CaCo-diensten (Calamiteiten Coördinator) op de meldkamer. Deze kosten zijn voor rekening van de VRLN en komen ten laste van het boekjaar 2016. Binnen de GHOR zijn ook enkele voordelen. Zo wordt € 15k aan opleidingskosten vergoed door de GGD.

Baten en lasten

Totaal Programma Veiligheid: Incidentbestrijding

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	32.239	31.608	25.241	25.007	234
Baten	7.354	7.229	5.139	5.186	-47
Baten (gemeentelijke bijdragen)	24.052	24.358	20.081	20.081	0
Saldo van baten en lasten	833	21	21	-260	281 V
Stortingen in reserves	284	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	1.117	21	21	21	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	-0	-281	281 V

6.3.6 Programma Meldkamer

De meldkamer sluit per saldo af met een voordeel van ruim € 55k, ontstaan door besparingen op divers onderdelen als gevolg van de fusie met de meldkamer in Zuid-Limburg. Conform afspraak wordt dit overschot gestort in een algemene reserve voor de gezamenlijke meldkamer.

Baten en lasten

Programma Meldkamer

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil begroting - realisatie
Lasten	1.947	1.975	1.574	1.592	-18
Baten	536	501	431	504	-73
Baten (gemeentelijke bijdragen)	1.350	1.474	1.142	1.142	0
Saldo van baten en lasten	61	0	0	-55	55 V
Stortingen in reserves	63	0	0	55	-55
Onttrekkingen uit reserves	124	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	-0	0 -

6.3.7 Algemene dekkingsmiddelen

De Veiligheidsregio heeft geen algemene dekkingsmiddelen opgenomen als apart programma in de begroting 2016.

Onvoorzien

De Veiligheidsregio heeft geen post onvoorzien opgenomen in de begroting 2016.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Door de hierna opgenomen vergelijking van de realisatie van incidentele baten en lasten met de begrotingscijfers ontstaat een inzicht in de feitelijke afwijking van wat werd begroot en ook in wat alsnog – na einde van het begrotingsjaar – bij het opstellen en analyseren van de jaarrekeningcijfers als een incidentele bate dan wel last is gesignaleerd.

Het overzicht van incidentele baten

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Onttrekking reserves i.v.m. IKB verplichting	1.020	1.020	0
Onttrekking bestemmingsreserve Brandveilig Leven (BVL)	427	427	0
PGA gelden GGD Nederland	424	231	231
Doorbelasting kosten FLO-overgangsrecht	363	295	295
Subsidies opleiding arts M&G	300	325	300
Subsidie impuls omgevingsveiligheid (IOV)	138	130	130
Totaal incidentele baten	2.672	2.428	956

Uit de reserves is een bedrag van € 1.020 k onttrokken om de kosten voor de eenmalig IKB verplichting te dekken. Uit de bestemmingsreserve Brandveilig Leven (BVL) is een bedrag onttrokken van € 427 k. Deze onttrekkingen uit de reserves zijn incidentele baten in 2016.

De PGA gelden die zijn ontvangen van GGD Nederland hangen samen de preventieve zorg aan asielzoekers, zoals toegelicht bij het programmaonderdeel preventie onder het programma gezondheid.

De kosten die in 2016 zijn gemaakt in het kader van het FLO-overgangsrecht worden doorbelast aan de betrokken gemeenten.

Tenslotte zijn onder de incidentele baten nog de ontvangen subsidies van de opleidings arts maatschappij en gezondheid (M&G) en impuls omgevingsveiligheid (IOV) opgenomen.

Het overzicht van incidentele lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
IKB verplichting opgenomen op de balans	1.020	1.020	0
Lasten FLO-overgangsrecht	363	295	295
Inhuur PGA artsen	204	0	0
Storting voorziening groot onderhoud kazernes	97	0	0
Oefenterrein Nijmeegseweg	92	0	0
Totaal incidentele lasten	1.776	1.315	295

Op de balans is een bedrag gereserveerd van € 1.020 k voor de verplichting Individueel Keuzebudget (IKB). Deze post is incidenteel voor 2016. De lasten van het FLO-overgangsrecht voor de beroepsbrandweer in 2016 bedragen € 363 k. De inhuur van PGA artsen hangt samen met de incidentele baten uit PGA gelden van GGD Nederland.

De storting in de voorziening groot onderhoud brandweerkazernes betreft onderhoud bij de kazernes in Venlo en Genneep, conform toelichting op de balanspost voorzieningen.

Ten slotte heeft het oefenterrein op de locatie Nijmeegseweg in Venlo in 2016 een opknapbeurt gekregen.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

De baten en lasten op programmaniveau overschrijden de baten en lasten in de begroting na wijziging. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de systematiek van het opstellen van de jaarrekening. De baten en lasten in de begroting na wijziging zijn deels gesaldeerd. In de jaarrekening zijn de werkelijke baten en lasten opgenomen. Formeel leidt dit tot een begrotingsonrechtmatigheid. Met het vaststellen van de jaarverantwoording wordt dit door het Algemeen Bestuur goedgekeurd.

In het saldo van baten en lasten per programma is geen sprake van een overschrijding.

Wet Normering Topinkomens

Uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) moet de bezoldiging van alle topfunctionarissen worden verantwoord, ook als de norm niet is overschreden. Dit geldt ook voor externe topfunctionarissen, ongeacht de duur van het dienstverband c.q. de periode van inhuur.

De leden van het Algemeen Bestuur van de VRLN ontvangen vanuit de VRLN geen bezoldiging uit hoofde van hun functie. De secretaris van het Algemeen Bestuur en tevens algemeen directeur heeft gedurende het gehele kalenderjaar 2016 een dienstverband bij de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Het bezoldigingsmaximum uit hoofde van de WNT 2016 voor de algemeen directeur bedraagt € 179.000 en wordt niet overschreden. De norm uit hoofde van de WNT 2016 voor

de voorzitter en de leden van het Algemeen Bestuur bedragen 15% van het WNT maximum (€ 26.850) respectievelijk 10% van het WNT maximum (€ 17.900) en wordt niet overschreden.

WNT - 1. Leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking

Bedragen * € 1	T. van Lieshout
Functiegegevens	Secretaris Algemeen Bestuur Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,11
Gew ezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Individueel WNT-maximum	179.000
Beloning	120.170
Belastbare onkostenvergoedingen	21.928
Beloningen betaalbaar op termijn	14.951
<i>Subtotaal</i>	<i>157.049</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	157.049
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.
Gegevens 2015	T. van Lieshout
Aanvang en einde functievervulling in 2015	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband in 2015 (in fte)	0,78 (01-01 t/m 30-04) 0,94 (01-05 t/m 31-12)
Beloning	148.646
Belastbare onkostenvergoeding	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0
Totaal bezoldiging 2015	148.646

De leden van het Algemeen Bestuur zijn allen voor een periode langer dan 13 maanden bestuurslid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

WNT - 2. Topfunctionarissen Algemeen Bestuur

Bedragen * € 1	A. Scholten	P. Dassen - Housen	M. Pelzer	J. Hessels	P. de Koning	K. van Rooij	A. Verhoeven	S. Strous	W. Gradisen	H. Evers	W. Delissen - van Tongerlo	M. de Boer - Beerta	M.J.D. Donders - De Leest	J. Gilissen	J. Heijmans
Funcitiegegevens	Voorzitter Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur
	Burgemeester gemeente Venlo	Burgemeester gemeente Beesel	Burgemeester gemeente Bergen (Lb.)	Burgemeester gemeente Echt-Susteren	Burgemeester gemeente Gennepe	Burgemeester gemeente Horst aan de Maas	Burgemeester gemeente Leudal	Burgemeester gemeente Maasgouw	Burgemeester gemeente Mook en Middelaar	Burgemeester gemeente Nederweert	Burgemeester gemeente Peel en Maas	Burgemeester gemeente Roerdalen	Burgemeester gemeente Roermond	Burgemeester gemeente Venray	Burgemeester gemeente Weert
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900
Beloning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015	A. Scholten	P. Dassen - Housen	M. Pelzer	J. Hessels	P. de Koning	K. van Rooij	A. Verhoeven	S. Strous	W. Gradisen	H. Evers	W. Delissen - van Tongerlo	M. de Boer - Beerta	M.J.D. Donders - De Leest	J. Gilissen	J. Heijmans
Aanvang en einde functievervulling in 2015	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Beloning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

6.4 Sisa-bijlage bij de jaarrekening

V&J		A2	Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017					
		Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Bestuit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: A2 / 01</i> € 6.127.306					
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 03</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i>	
			1 2013/1303: implementatie KAR	€ 0	€ 0			
			2 2015/99054: KAR-implementatie voertuig	€ 141.805	€ 0			
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 06</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 07</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 08</i>	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 09</i>	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 10</i>
			1 2013/1303: implementatie KAR	€ 0	€ 0			Nee
			2 2015/99054: KAR-implementatie voertuig	€ 182.919	€ 0			Nee

Controleverklaring

Nog opnemen i.o.m. accountant.

Vergadering van	:	Bestuurscommissies Gezondheid en Bestuurscommissie Veiligheid
Datum	:	29 maart 2017 en 31 maart 2017
Agendapunt	:	
Auteur	:	R. Verwiel
Onderwerp	:	Concept ontwerpbegroting 2018
Bijlagen	:	1

Inleiding: waarom dit advies?

Bijgaand ontvangt u de concept ontwerpbegroting 2018 van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Conform de bepalingen van de nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen moet de begroting voor het inwinnen van een zienswijze van de gemeenteraad aan de gemeenten worden voorgelegd, tenminste 8 weken voordat besluitvorming in het Algemeen Bestuur plaatsvindt. Hierop gelet stellen wij voor om het Dagelijks Bestuur op 7 april 2017 de ontwerpbegroting vast te laten stellen en voor te stellen om de gemeenten inspraak te bieden gedurende de weken 16 t/m 23. Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur is voorzien op 7 juli 2017 (week 27).

In het kader van de afgesproken adviesrol van de bestuurscommissies bieden wij u de ontwerpbegroting voor bespreking en advies aan.

Basis voor de opstelling van deze begroting is de kadernota 2018.

De indeling van de programma's is in nauw overleg met onze gemeenten gewijzigd, zodat deze beter aansluit bij de wensen en verwachtingen van de gemeenten. Dit komt ook terug in de nieuwe indicatoren die zijn opgenomen in de begroting.

Het programma Overhead is op basis van het BBV vormgegeven.

Beslispunten

1. Het Dagelijks Bestuur te adviseren om de concept ontwerpbegroting voor te leggen aan de gemeenten voor het inwinnen van de zienswijze van de gemeenteraad;
2. Het Dagelijks Bestuur voorstellen om de reactietermijn te bepalen op 17 april t/m 9 juni 2017 (8 weken).

Bijlagen

1. Concept ontwerpbegroting 2018

Verdere procedure

Na bespreking van de concept ontwerpbegroting door de bestuurscommissies GGD (29 maart), de bestuurscommissie Veiligheid (31 maart) wordt deze begroting als ontwerpbegroting vastgesteld in het DB van 7 april 2016. Het DB zendt vervolgens de ontwerpbegroting aan de raden van de deelnemende gemeenten voor het inwinnen van hun zienswijze.

Definitieve vaststelling van de begroting is voorzien door het Algemeen Bestuur op 7 juli 2017.

Venlo,

Besluit

Paraaf secretaris:

☐ Akkoord met voorstel
☐ Akkoord met voorstel met aantekening:
☐ Niet akkoord voorstel met aantekening:

Begroting 2018

Voorwoord

Hierbij bied ik u de begroting 2018 van de Veiligheidsregio Limburg-Noord aan.

De begroting 2018 is verdeeld in de programma's Gezondheid, CMA, Veiligheid Risicobeheersing, Basisbrandweerzorg, Crisisbeheersing en overhead (op basis van het BBV).

De indeling van de programma's is in nauw overleg met onze gemeenten gewijzigd, zodat de indeling beter aansluit bij de wensen en verwachtingen van de gemeenten. U vindt dit ook terug in nieuwe indicatoren, zodat maatschappelijke kosten en de daarmee gepaard gaande opbrengst op onderdelen duidelijker en beter beïnvloedbaar wordt.

Inmiddels hebben we de ambitie uitgesproken om in 2025 de gezondste en veiligste regio van Nederland te zijn. Een veilige en gezonde regio in Noord- en Midden-Limburg vergt een gezamenlijke inspanning van burgers, organisaties, bedrijven en overheden. Wij hebben als veiligheidsregio een belangrijke, verbindende rol bij het voorkomen en bestrijden van onveiligheid en ongezondheid. Bij het voorkomen willen wij mensen ondersteunen bij het maken van veilige en gezonde keuzes, bij het bestrijden ervan moeten wij slagvaardig en effectief opereren. Daarbij willen we wij niet alleen voldoen aan professionele standaarden, maar ook aan de bestuurlijke verwachtingen. Het voorgaande proberen wij te bereiken via de strategie die we samen met de gemeenten hebben afgesproken, namelijk risicogericht, vraaggericht en informatiegestuurd.

Belangrijk is dat wij ons kunnen aanpassen aan de steeds veranderende omgeving, zodat onze producten en diensten actueel en relevant blijven. Dat vraagt enerzijds dat we onze dienstverlening en kernprocessen blijven door ontwikkelen, anderzijds dat we ons ook willen richten op nieuwe diensten en samenwerkingspartners om onze gezamenlijke ambitie waar te kunnen maken. Dit laatste altijd in goed overleg met onze opdrachtgevers.

U treft nu geen nieuwe taken aan in deze begroting. We willen samen met de gemeenten werken aan een grotere maatschappelijke weerbaarheid, zowel op het gebied van gezondheid als veiligheid. Dat vraagt dat wij eerst met u in gesprek willen gaan over een mogelijke preventieve rol van de GGD ten aanzien van kwetsbare personen en ouderengezondheidszorg. Daarnaast kan VRLN een rol hebben bij het bevorderen van het veiligheidsbewustzijn van kinderen door het oprichten van een Risk Factory, gericht op aanvullend belevingsonderwijs voor scholieren uit groep 8. Deze discussies willen wij in de loop van dit en volgend jaar met u voeren.

Wel ziet u in de onderliggende begroting dat rekening is gehouden met een doorontwikkeling van taken om ons aan te passen aan de veranderende omgeving. Voorbeelden daarvan zijn het werken aan een meer flexibel ingerichte jeugdgezondheidszorg, de verdergaande digitalisering van onze dienstverlening, de gebiedsgewijze inrichting van preventietaken, de gezamenlijk met de RUD vorm te geven uitvoeringstaken voor de nieuwe omgevingswet, de wijziging van de financiering van het rijksvaccinatieprogramma van rijk naar gemeenten en de verdere totstandkoming van de gemeenschappelijke meldkamer Limburg. De inhoudelijke ambities vragen veel van de ondersteunende processen en medewerkers. De doorontwikkeling naar "operational excellence" en klantgericht en flexibel werken vragen om "vitaal en veerkrachtig" personeel, waarbij de veranderde vraag een beroep doet op het verandervermogen van de organisatie als geheel en onze mensen in het bijzonder. Een mooie uitdaging waarvan ik er van overtuigd ben dat we hierin succesvol zullen zijn.

Tijs van Lieshout, Algemeen Directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Algemeen.....	7
1.1 Inleiding.....	7
1.2 Missie en strategie	7
1.3 Financiële kaders	8
2 Beleidsbegroting – Programmaplan.....	11
2.1 Programma Gezondheid.....	11
2.2 Programma Centraal Meld- en Actiepunt (CMA).....	22
2.3 Programma Veiligheid: Risicobeheersing.....	23
2.4 Programma Veiligheid: Basisbrandweezorg.....	30
2.5 Programma Veiligheid: Crisisbeheersing.....	37
2.6 Overhead.....	45
3 Beleidsbegroting – Paragrafen.....	46
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	46
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen	50
3.3 Financiering	51
3.4 Bedrijfsvoering.....	52
3.5 Verbonden Partijen	54
4 Financiële begroting.....	55
4.1 Totale Baten	55
4.2 Baten en lasten op programmaniveau	57
4.3 Overzicht structureel en a-structureel verloop baten en lasten.....	58
4.4 Financiële positie	61
Bijlage: Gemeentelijke bijdragen.....	66

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Ten opzichte van de begroting 2017 heeft de indeling in de programma's een doorontwikkeling gekregen, zodat een en ander beter aansluit bij de verwachtingen van onze gemeenten. In overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten en medewerkers van de veiligheidsregio is de bestaande opzet geëvalueerd en heeft er waar gewenst een aanpassing in de programma-indeling plaatsgevonden. Dit geldt ook voor de gepresenteerde prestatie-indicatoren.

In het kader van de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla, worden de kosten voor de bedrijfsvoering niet meer verdeeld naar de verschillende programma's maar worden de kosten ondergebracht in het onderdeel Overhead. Alhoewel landelijk de discussies hierover nog niet volledig zijn uitgewoed, zijn de richtlijnen voor zover vastgesteld ook doorgevoerd.

1.2 Missie en strategie

Het jaar 2018 is de derde jaarschijf van het in 2016 vastgestelde beleidsplan "Koers en beleid Veiligheidsregio Limburg-Noord 2016-2019". Dit beleidsplan geeft de strategische kaders waarbinnen de crisisbeheersing en de brandweer ruimte hebben om te ontwikkelen en in te spelen op de veranderende omgeving.

De strategische beleidsontwikkeling van de GGD wordt momenteel in een separaat traject opgepakt.

De meer-jarenstrategie van de VRLN kent drie speerpunten:

- risicogericht: door sturing op risico's en continue omgevingsanalyse kunnen we onze inspanningen beter richten (effectiviteit);
- vraaggericht: elke vraag gaat eigenlijk over een risico... we helpen de klant het liefst voordat hij een vraag stelt;
- informatie gestuurd: we maken op een slimme manier informatie levend en versterken hiermee de betrouwbare en deskundige informatiepositie.

In de loop van 2016 is een bestuurlijke verwachting uitgesproken over het verkennen van de samenwerkingsmogelijkheden met de Regio Zuid Limburg. Verwacht mag worden dat in dit perspectief in de loop van 2017 de contouren scherper worden. Vooralsnog is derhalve in deze begroting hieraan geen verdere uitwerking gegeven.

1.3 Financiële kaders

De begroting vormt een uitwerking van de kadernota zoals die door het Dagelijks Bestuur is vastgesteld. De aanpassingen ten opzichte van de begroting 2017 kunnen als volgt worden weergegeven:

1.3.1 Algemene kaders op grond van autonome ontwikkelingen

Aantal inwoners

Conform het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) wordt het aantal inwoners genomen op 1 januari voorafgaande aan het begrotingsjaar. Voor 2018 dus 1 januari 2017. Als basis is gebruik gemaakt van de CBS opgave van februari 2017.

Indexatie algemeen

Het Dagelijks Bestuur heeft afgesproken dat kostenontwikkelingen als gevolg van loon- en prijsstijgingen worden meegenomen in de bijdrage wanneer gemeenten daarvoor door de Rijksoverheid in het Gemeentefonds worden gecompenseerd. In dit 'trap op trap af'-systeem worden de effecten geneutraliseerd van door de veiligheidsregio niet beïnvloedbare ontwikkelingen.

Loonstijging

Uitgangspunt voor de raming van de looncompensatie zijn de cao-afspraken voor het gemeentelijk personeel. Op 27 januari 2016 hebben de vakbonden en de VNG een principeakkoord bereikt over de nieuwe cao-afspraken voor gemeenteambtenaren. Deze regeling loopt van 1 januari 2016 tot mei 2017. Eerst in het voorjaar 2017 zal de definitieve hoogte van de loonontwikkeling voor 2018 bekend zijn en worden meegenomen bij het opstellen van de begroting 2018.

De meest recente inschatting voor de loonontwikkeling voor de overheid voor 2018 is bekend gemaakt in de Middellange Termijnverkenning 2018-2021 van het CPB en bedraagt 2,7%. Dit percentage verminderd met de nog niet ingevulde loonruimte uit 2017 van 0,6% levert een verwachte verhoging op van 2,1%

Materiële kostenstijging

De materiële kostenstijging wordt op basis van de prijsindex voor materiële overheidsbestedingen ingeschat op 0,9%. Vooralnog is afgesproken deze niet mee te nemen in de berekening van de bijdrage voor 2018.

Renteomslag

In de begroting 2018 wordt gerekend met een rente-omslag-percentage van 2,25% conform de nieuwe richtlijnen van het BBV. In de nieuwe richtlijnen van de BBV wordt aangegeven dat de omslagrente maximaal 0,5% mag afwijken van de werkelijke rente.

Rijksvaccinatieprogramma

In 2018 is de financiering van het Rijksvaccinatieprogramma verlegd van het RIVM naar het gemeentefonds. Als gevolg hiervan zijn in de begroting 2018 de kosten van het vaccinatieprogramma opgenomen en verdeeld over de gemeentelijke bijdrage op grond van de sleutel inwoneraantallen.

1.3.2 Ontwikkelingen op basis van bestuurlijke afwegingen

Verdeelsystematiek algemene bijdrage gemeenten (harmonisatie)

Met ingang van de begroting 2017 is de besluitvorming over de verdeling van de kosten en opbrengsten naar de deelnemende gemeenten geharmoniseerd. Er zijn verdeelsleutels vastgesteld die bepalend zijn voor de toewijzing van de kosten en opbrengsten van de diverse programma's over de deelnemende gemeenten. Bij de vaststelling van de nieuwe verdeelsystematiek is met de gemeenten een ingroeiregeling afgesproken van 4 jaar, de verschillen worden telkens in stappen van 25% vereffend. Dat betekent dat het verschil tussen de gemeentelijk aandeel volgens de oude systematiek en de nieuwe systematiek in het vierde jaar conform de gewenste situatie is. De begroting 2018 betreft het tweede jaar van het ingroeimodel, waarbij er dus een verrekening plaatsvindt op basis van 50%.

BTW en Brede Doeluitkering Rampenbestrijding

Per 1 januari 2014 valt de brandweer niet meer onder het BTW compensatiefonds. Voor de extra lasten die hieruit voortvloeien worden de veiligheidsregio's gecompenseerd door ophoging van de Bede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR). Tot en met 2015 werden deze bedragen aan de gemeenten separaat uitgekeerd. Conform de van gemeenten ontvangen verzoeken, zijn de bedragen verwerkt bij de opstelling van de begroting en is het bedrag in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn overheidsondernemingen belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Dit betekent dat overheidsondernemingen van bijvoorbeeld gemeenten, provincies en waterschappen per 1 januari 2016 belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. Met deze wetswijziging wil de Nederlandse overheid gelijkheid creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Naar verwachting zullen de hiermee samenhangende financiële gevolgen voor de veiligheidsregio zeer beperkt zijn. Ten tijde van het opstellen van deze nota zijn de beraadslagingen tussen de landelijke vertegenwoordigers van de Veiligheidsregio en de belastingdienst nog niet afgerond.

Omgevingswet

De veranderingen in de leefomgeving vragen om een meer integrale visie benadering van de leefomgeving en gezondheid. Dit betekent dat decentrale overheden scherp in beeld brengen welke risico's er zijn en kunnen ontstaan, deze risico's afwegen en vervolgens maatregelen nemen die de veiligheid en gezondheid bevorderen. Zo kan de Omgevingswet daadwerkelijk bijdragen aan een gezondere leefomgeving. Het is noodzakelijk dat bestuurders in staat worden gesteld goede afwegingen te maken, zodat zij gefundeerde

beslissingen kunnen nemen. In 2017 wordt verder gebouwd aan een goed fundament bijvoorbeeld door een integraal beoordelingskader en (burger)participatie. In 2018 is de Omgevingswet in voldoende mate gecommuniceerd en geïmplementeerd bij de gemeenten.

2 Beleidsbegroting – Programmplan

2.1 Programma Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Kernactiviteit van de GGD blijft het bevorderen van de gezondheid van de ruim 515.000 inwoners in de regio, met name door het tegengaan en vroegtijdig opsporen van ziekten (preventie). Preventie kan de druk op de zorg verminderen. Bovendien vervult de publieke gezondheid een belangrijke rol in de voorbereiding en respons op (dreigende) crisissituaties; denk bijvoorbeeld aan infectieziekten bestrijding of het optreden bij incidenten die veel maatschappelijke onrust (kunnen) veroorzaken.

Teneinde een beeld te krijgen van de samenhang en de effectiviteit van de publieke gezondheid in Nederland, en daarmee op de betaalbaarheid, is door de Minister van VWS het Stimuleringsprogramma Publieke Gezondheid gestart. Daarin zijn de kerntaken van de GGD-en in Nederland samengevat in vier pijlers, die niet los van elkaar staan, maar juist in samenhang worden uitgevoerd¹. Omdat deze nieuwe indeling een duidelijker beeld geeft van de taken van de GGD is onze begroting op basis van deze vier pijlers ingericht, met aanvulling van een vijfde pijler: Jeugdgezondheidszorg. Deze vijf pijlers vormen de programmaonderdelen van het programma Gezondheid.

---

¹ Minister en Staatssecretaris van VWS, Beleidsbrief aan de Tweede Kamer: Betrouwbare publieke gezondheid: Gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en rijk, Den Haag, 28 augustus 2014.

Algemene ontwikkelingen 2018

De rode draad in 2018 is de omslag van denken in termen van 'ziekte, zorg en afhankelijkheid' naar 'gezondheid, preventie, participatie en eigen kracht'. Kortom: Positieve gezondheid.

Positieve gezondheid is "het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven." (Huber, 2011)

De rol van burgers, zorgverleners, verzekeraars en de overheid verandert. Dit heeft consequenties voor de manier waarop de publieke gezondheidszorg geborgd en georganiseerd wordt en een logisch samenhangend geheel is met de rest van de zorg. De GGD levert een goede bijdrage aan langer gezond leven voor de inwoners van Noord- en Midden Limburg door mensen en gemeenschappen te helpen om gezonde en veilige keuzes te maken. Met het bestuur is in 2016 afgesproken dat onze ontwikkelagenda voor de komende jaren de volgende lijnen kent:

- een flexibele jeugdgezondheidszorg
- het verbinden en versterken van netwerken met de kennis en informatie die we hebben
- kwetsbare groepen
- ouderen

De begroting van 2017 geldt als financieel kader voor 2018. Bij de invoering van vernieuwingen zal het principe "nieuw-voor-oud" gelden behalve als er sprake is van nieuwe extra taken die het bestuur opdraagt.

Statushouders in de regio Limburg-Noord

Op het moment van schrijven heeft de GGD te maken met instroom van extra statushouders (vergunninghouders) in de regio. De GGD voert reguliere taken uit ook ten behoeve van vergunninghouders. Omdat de gezondheidsachterstand die deze groep heeft in korte tijd ingelopen moet worden, is er echter sprake van veel meer werkzaamheden. De aantallen vergunninghouders en de aard van deze groep leidt tot extra kosten welke niet zijn voorzien in de begroting en niet zondermeer opgevangen kunnen worden in de reguliere exploitatie. Het is nog lastig te voorspellen of deze ontwikkeling zich voortzet in 2018. Dit is afhankelijk van de instroom van asielzoekers. Voor 2016 en 2017 krijgen de gemeenten financiering vanuit het rijk om de kosten die hiermee samenhangen te betalen. Voor 2018 zijn de consequenties op dit moment nog niet inzichtelijk, maar valt de zorg onder de reguliere zorg.

2.1.1 Jeugdgezondheidszorg 0-18

Wat gaat de VRLN doen?

A Basiszorg

De basiszorg jeugd richt zich op het bevorderen van een gezonde groei en ontwikkeling van alle jeugd (baby's, kinderen en jongeren) in de regio in de leeftijd tot 18 jaar. Dit gaat in in de regio Limburg-noord om ongeveer 95.000 kinderen.

De jeugdgezondheidszorg heeft in de afgelopen jaren een bepaalde mate van flexibilisering van de contactmomenten gerealiseerd. In het kader van de transformatie van de jeugdzorg is verdere flexibilisering punt van onderzoek. Het ingezette meerjaren proces "doorontwikkeling JGZ" levert in 2018 op dat we in toenemende mate in staat zijn zorgroutes op maat aan te bieden; aan te sluiten op lokale beleidsprioriteiten; ouders regie te geven op de dienstverlening en planning; JGZ gegevens te ontsluiten voor ouders, gemeenten en ketenpartners en dat er op onderdelen digitale dienstverlening is. De pilots die opgestart zijn in 2017 zullen steeds verder effect krijgen op deze punten. Essentieel is dat alle kinderen en jeugdigen in beeld blijven die gezondheidsrisico's lopen. Naar aanleiding van de basis contactmomenten op het consultatiebureau, de screenings op de scholen en op verzoek van derden komen baby's, kinderen en jeugdigen in beeld die gezondheidsrisico's lopen. Deze komen in aanmerking voor zorg op indicatie.

Extra contactmoment Adolescenten

Gemeenten en GGD geven samen vorm aan het Extra contactmoment Adolescenten. In de breed geaccordeerde 'veldnorm' het "Landelijke professioneel kader" (geaccordeerd door VNG, GGDGHORN, ActiZ, VWS) staat dat aan de adolescenten 2 'contactmomenten' moeten worden aangeboden. De GGD biedt aan de totale groep adolescenten maar 1 van deze contacten aan. De met het bestuur afgesproken invulling van dat 2^e contactmoment (onder andere in de vorm van M@zzl), voldoet niet aan deze norm. Voor de invoering van dat 2^e contactmoment hebben de gemeenten vanaf 2013 met het "Lenteakkoord" structurele financiële middelen gekregen, destijds niet exclusief te besteden bij de JGZ. Deels is de invulling van het extra contactmoment door gemeenten bij andere organisaties dan de GGD belegd. Met de invoering van het Landelijk professioneel kader in 2016 is echter bepaald dat

de invulling van dat 2° contactmoment wel bij de JGZ organisatie (GGD) ligt. De invulling van dit contactmoment (deels) bij andere aanbieders te leggen en daar de middelen te besteden is daarmee niet meer mogelijk. Op dit moment worden samen met gemeenten de inhoudelijke en financiële consequenties hiervan in beeld gebracht.

Bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling past de JGZ de 'meldcode' toe.

Uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma behoort ook tot de taken van de Jeugdgezondheidszorg.

Overheveling financiering Rijksvaccinatieprogramma

Per 1 januari 2018 wordt het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) verankerd in de Wet Publieke Gezondheid. Met deze wetwijziging wordt de uitvoering van het RVP onder de verantwoordelijkheid van gemeenten gebracht. Deze wijziging wordt via een gedegen implementatietraject ingevoerd. Dit zal nog doorlopen in 2018. Bij het implementatietraject is er aandacht voor de taken en verantwoordelijkheid van de gemeenten welke in 2017 worden beschreven.

De gemeenten krijgen vanaf 2018 van het Rijk een bijdrage om het RVP uit te voeren. Met de keuze voor financiering via een algemene uitkering bestaat er voor gemeenten geen bestedingsplicht. Wel zijn gemeenten gehouden aan de voorschriften die in de Wet Publieke Gezondheid worden opgenomen en die inzet van middelen vereisen.

De GGD blijft het RVP voor de gemeenten uitvoeren onder gelijkblijvende condities en met een gelijkblijvende vaccinatiegraad en gelijkblijvend kwaliteitsniveau. Het RIVM nodigt uit, stelt de vaccins beschikbaar, bewaakt gegevens centraal en stelt programmatische eisen. Hierbij staat het belang van de vaccinatiegraad voorop.

B   Zorg op indicatie

Vanuit de basiszorg komen baby's, kinderen en jeugdigen in beeld die een gezondheidsrisico lopen. Ook samenwerkingspartners (zoals peuterspeelzaalleidsters, leerkrachten of ouders zelf) delen hun zorgen hierover regelmatig met de JGZ. Wat dan een gezonde en veilige keuze is hangt af van de situatie. Een verder onderzoek door de jeugdarts, jeugdverpleegkundige of eventueel de logopedist, maakt dit vaak duidelijk. Zo kan er dan met de ouders/jeugdigen besproken worden of de JGZ via begeleiding en advies de situatie kan helpen 'normaliseren' of dat een (lokale of regionale) samenwerkingspartner de zorg overneemt.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

De Jeugdgezondheidszorg zal het volgende resultaat bereiken:

- de ontwikkeling van alle jeugd is systematisch in beeld;
- onze voorlichting en adviezen dragen bij aan het ontzorgen en normaliseren;
- wij hebben problemen en specifieke stoornissen vroegtijdig gesignaleerd;
- wij hebben zorgbehoevenden toe geleid naar de juiste zorgverleners;
- de vluchtelingenzorg is verder ingebed in de reguliere jeugdgezondheidszorg
- wij hebben de omslag naar positieve gezondheid verwerkt in onze werkwijze

- doorontwikkeling JGZ 0-18 is verder gerealiseerd: het flexibel maken van jeugdgezondheidszorg
- de transitie van het RVP2 is in volle gang
- de Basisregistratie Personen is geïmplementeerd
- monitoren kostenverdeelssystematiek op basis SES
- de doorontwikkeling JGZ is zichtbaar in nieuw toegepaste werkmethodeken

Indicatoren

- Alle kinderen zijn in beeld
- Alle kinderen wordt jeugdgezondheidszorg aangeboden
- De algemene vaccinatiegraad is conform streefwaarde: 95%
- De streefwaarde van de HPV-vaccinatiegraad is 63%
- Consulten worden tijdig uitgevoerd (binnen bandbreedte van 10%)
- Personen die naar de regio Limburg Noord verhuizen, worden binnen 3 maanden in zorg genomen
- Alle tijdkritische verrichtingen worden binnen de gestelde norm behaald
bv. postnataal onderzoek, eerste vaccinatie
- Ieder vluchtelingenkind dat in zorg komt wordt binnen 6 weken gezien
- Vaccinaties zijn aangeboden aan alle kinderen die daarvoor in aanmerking komen conform Rijksvaccinatieprogramma.

Wat mag het kosten?

Integrale Jeugdgezondheidszorg

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	10.482
Baten	974
Saldo van baten en lasten	9.507
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	9.507

² De financiering van het RVP (Rijksvaccinatieprogramma overgeheveld naar de gemeenten. Deze zal in 2017 ingezet worden maar zeker nog doorlopen in 2018.

2.1.2 Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Dit programmaonderdeel richt zich op het voorkómen en bestrijden van infectieziekten door middel van algemene infectieziektebestrijding, tuberculosebestrijding (TBC), SOA-zorg en seksualiteitshulpverlening, technische hygiënezorg, medische milieukunde en forensische geneeskunde (lijkschouw), en levert daarmee een bijdrage aan de publieke gezondheid in onze regio.

Wat gaat de VRLN doen?

A Infectieziektebestrijding (algemeen, TBC, SOA en reizigers)

Landelijk is afgesproken dat TBC-bestrijding in een viertal regio's wordt georganiseerd. GGD Limburg noord gaat samenwerking met GGD's in de regio's Zeeland, Brabant en Limburg. De huidige processen en werkafspraken worden afgestemd op deze nieuwe samenwerking.

Infectieziektebestrijding blijft ook in 2018 een aandachtspunt. Dreigingen van buitenaf, ziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn (zoönose) en antibiotica-resistentie (ABR) blijven vragen om bijzondere alertheid. Ook in 2018 wordt in een grensoverschrijdend project tussen Vlaanderen en Zuid-Nederland gewerkt aan de bestrijding van toenemende antibiotica-resistentie

De GGD zal in 2018 haar rol als netwerkregisseur infectieziektebestrijding verder uitbouwen. Verbindingen met onze ketenpartners zijn dan structureel geborgd en onze nieuwe deskundige infectiepreventie die in 2018 de opleiding zal afronden. In 2018 ontstaat een actueel beeld van de risico's binnen onze regio. In 2018 zullen we ook wetenschappelijk onderzoek uitvoeren in samenwerking met de Academische werkplaats.

Voor de SOA-zorg zal meer focus gelegd worden op kwetsbare jongeren en preventieve zorg; dit loopt nu al en zal naar verwachting alleen maar toenemen. Verder zal onze focus zich ook meer richten op E-health en internetveldwerk.

De GGD verzorgt (preventieve) vaccinaties van risicogroepen en reizigersvaccinaties als onderdeel van de reizigersadvisering.

B Technische hygiënezorg

De GGD adviseert bij evenementen en bij risicolocaties. Daarnaast voert zij inspecties uit op naleving van de gezondheidsvoorschriften tbv vergunningverlening aan tattoo- en piercingshops, op verzoek van de gemeenten bij seksinrichtingen en op verzoek van het COA bij asielzoekerscentra.

C Medische milieukunde

In de medisch milieukundige hoek vraagt het provinciaal asbest-aanvalsplan blijvend aandacht. Daarnaast wordt er gewerkt aan de ontwikkelingen met betrekking tot de omgevingswet.

D Forensische geneeskunde

De lijkschouw is een wettelijke taak voor de gemeenten. Binnen onze regio hebben de gemeenten de GGD aangewezen voor de uitvoering van deze taak. Voor politie en justitie voert de GGD forensisch medisch onderzoek en medische arrestantenzorg uit.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren	
Infectieziektebestrijding	
<ul style="list-style-type: none"> • 95% van de meldingen in het kader van de WPG zijn binnen de gestelde termijn gedaan • Minimaal 85% van de TBC-behandeling worden afgerond binnen de daarvoor gestelde termijn. • TBC-Vaccinatiegraad van kinderen (mits zij hiervoor in aanmerking komen) is 85% • Reizigerszorg: Klanttevredenheid haalt een rapportcijfer van minimaal 7,5 • Reizigerszorg wordt kostendekkend uitgevoerd.	
Technische hygiënezorg	
<ul style="list-style-type: none"> • We verrichten 100% van de evenementeninspecties. • Eind 2018 is er beleid gemaakt op basis van de risico inventarisatie die in 2017 door middel van een quickscan bij alle gemeentes is uitgevoerd. • 100% van de bij ons aangemelde seksinrichtingen zijn geïnspecteerd.	
Medische milieukunde	
<ul style="list-style-type: none"> • Op 100% van de vragen met betrekking tot gezondheidsrisico's door milieuverontreiniging geven we een antwoord. • Klanttevredenheid. Rapportcijfer van minimaal 8,0 is gehaald	
Forensische geneeskunde	
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid/beschikbaarheid is geborgd met 100%.	

Wat mag het kosten?

Uitvoerende taken gezondheidsbescherming (bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	3.099
Baten	2.082
Saldo van baten en lasten	1.018
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	1.018

2.1.3 Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises

Dit onderdeel omvat de inzet bij dagelijkse incidenten en calamiteiten, het invulling geven aan de geneeskundige taken op het vlak van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, het voorzien in een 7 x 24 uur bereikbaarheid van medische professionals, het verlenen van laagdrempelige medische en/of psychische zorg en outbreak management.

De GGD heeft een leidende rol binnen het scenarioteam zeden en incidenten bij (dreigende) maatschappelijke onrust. In het geval er maatschappelijke onrust geeft dit team advies voor de portefeuillehouder veiligheid van de gemeente.

Wat gaat de VRLN doen?

Bij rampen crises is de GGD verantwoordelijk voor de processen rondom:

- Psychosociale hulpverlening
- Opgeschaalde medische milieukunde
- Opgeschaalde infectieziektebestrijding
- Gezondheidsonderzoek bij rampen

Ten aanzien van de opgeschaalde medische milieukunde werken we in 2018 volgens een regionaal samenwerkingsverband met Zeeland, Brabant en Limburg.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren

- Psychosociale hulpverlening: In 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd van 90 minuten opgepakt
- Opgeschaalde medische milieukunde: In 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd opgepakt
- Opgeschaalde infectieziektebestrijding: In 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd opgepakt
- Gezondheidsonderzoek bij rampen: In 100% van de gevallen wordt advies uitgebracht naar aanleiding van de gestelde vraag.

Wat mag het kosten?

Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	137
Baten	21
Saldo van baten en lasten	116
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	116

2.1.4 Toezicht houden

Wat gaat de VRLN doen?

In 2018 gaan we in het kader van het toezicht Wet kinderopvang werken volgens de nieuwe landelijke standaard voor Het Nieuwe Toezicht (HNT) dat beoogd meer aandacht te geven aan de pedagogische praktijk en dat ook meer gericht is op preventie. Vooralsnog is niet in te schatten of de introductie van HNT zal leiden tot extra kosten.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren
<ul style="list-style-type: none">
• 100% van de instellingen is (al dan niet op basis van indicatie) geïnspecteerd en een rapport is opgemaakt

Wat mag het kosten?

Toezicht houden

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	612
Baten	641
Saldo van baten en lasten	-29
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	-29

2.1.5 Onderzoek, kennis en advies

Wat gaat de VRLN doen?

A Onderzoek en kennis

Dit programmaonderdeel omvat het vergaren van inzicht in de gezondheid van de bevolking, het rapporteren daarover en het (door)ontwikkelen van verworven kennis in adviezen en methodieken met als doel publieke gezondheid (beter) af te stemmen op de eisen die de complexe omgeving stelt.

Publieke Gezondheid heeft tot doel te zorgen dat mensen gezond zijn en blijven, waarbij Positieve Gezondheid centraal staat. Positieve gezondheid gaat niet over ziekte en zorg, maar gaat over gezondheid en gedrag. Dit betekent een andere kijk op het leven vanuit de burger en mét de burger. Maar ook de rol van de professional verandert. Niet (meer) het zorgen voor de burger staat centraal, maar juist *ervoor* zorgen dat de burger eigen regie kan voeren. Daarvoor is een collectieve, integrale aanpak van preventie nodig in combinatie met structurele inbedding binnen het (gemeentelijk) beleid.

Hierbij is de verbinding tussen beleid, praktijk en onderzoek in combinatie met de verbindingen met samenwerkingspartners essentieel.

De GGD gaat daarmee in 2018 verder aansluiten op “big data” trend, de vraag naar kleinschaliger verdiepingsonderzoek en evaluatie van gemeente specifieke projecten.

B Gezondheidsadvisering

Ook op het gebied van gezondheidsadvisering gaat de GGD de ervaringen die worden opgedaan met pilots uit 2017 gebruiken in 2018. Een goed voorbeeld is de ‘Gezondheidsmakelaar’ in de gemeente Venlo of de doorontwikkeling van Gezonde School. Gezondheidsadvisering door de GGD (gebaseerd op de informatie die de hierboven genoemde ‘big data’ opleveren) zal samen met de gemeenten worden omgezet in methode/werkwijzen waarmee (regionaal en lokaal) de beste bijdrage aan langer gezond leven voor de inwoners van Noord- en Midden Limburg wordt geleverd.

Deze gezondheidsadvisering zal aandacht besteden aan de door de gemeenten gevraagde, focus op kwetsbare groepen, ouderen en het verbinden en versterken van netwerken met de kennis en informatie die we hebben. De in 2017 gestarte landelijke campagnes met name *Gehoorschade en Rookvrije generatie, krijgen ook in 2018 verdere aandacht.*

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

- Interne en externe databronnen, zoals het digitaal dossier JGZ , het landelijk databuffet, en de gemeentelijke dashboards worden verder ontsloten
- Samen met gemeenten een gezamenlijke visie t.a.v. het gebruik van het instrument ‘monitors’ worden ontwikkeld.
- Nadat er in 2017 ervaring is opgedaan met het werken aan (kleinschalig) verdiepingsonderzoek met inzet van wetenschappelijke stagiaires, zal hierover (na evaluatie) met gemeenten concrete afspraken gemaakt worden.

- Van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid zijn meerdere concrete vertalingen in de praktijk te zien.
- In de doorontwikkeling Gezonde School wordt ingezet op een betere signalering en begeleiding van scholen (b.v. op het gebied van depressie of grensoverschrijdend gedrag).
- De 'JOGG aanpak en aandacht voor gezond gewicht' krijgt borging in de bestaande lokale netwerken.

Indicatoren	
Onderzoek:	<ul style="list-style-type: none"> • Voor tevredenheid van de aanvrager over het advies en ondersteuning is minimaal het rapportcijfer 7 gehaald.
Gezondheidsadvisering	<ul style="list-style-type: none"> • Voor tevredenheid van de aanvrager over het advies en ondersteuning is minimaal het rapportcijfer 7 gehaald

Wat mag het kosten?

Onderzoek, kennis en advies

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	1.042
Baten	62
Saldo van baten en lasten	980
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	980

2.1.6 Totale kosten van het programma gezondheid

Totaal Programma Gezondheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	15.372
Baten	3.780
Saldo van baten en lasten	11.592
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	11.592

2.2 Programma Centraal Meld- en Actiepunt (CMA)

Wat willen we bereiken?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bevorderen van de door- en uitstroom in de maatschappelijke opvang en voor het beperken van de instroom. Bij gemeenten ligt ook een belangrijke taak om de samenwerking in de ketenzorg voor thuis- en daklozen te versterken. Hiervoor hebben zij gezamenlijk het Centraal Meld- en Actiepunt (CMA) ingesteld dat vanaf 1 januari 2013 onderdeel is van de Veiligheidsregio. Het CMA geeft uitvoering aan de gemeentelijke taken op het vlak van de maatschappelijke opvang.

Wat gaat de VRLN doen?

We geven de ketenregie van het CMA verder vorm door de ketensamenwerking te verbeteren. Dat doen we samen met onze partners in het domein maatschappelijke opvang. Het CMA bewaakt de toegang van cliënten naar de maatschappelijke opvang, voert regie over de in-, door- en uitstroom naar en vanuit de maatschappelijke opvanginstellingen naar de hoogst haalbare woonsituatie van een individu of systeem, vervult de consultfunctie voor preventie en herstel van cliënten, signaleert hiaten in de ketensamenwerking en fungeert als aanmeldpunt en monitoring Housing First (sinds eind 2011).

Door de wethouders zorg is besloten dat in 2020 de centrumgemeente-constructie rondom maatschappelijke opvang losgelaten wordt, behalve voor Veilig Thuis en de Vrouwenopvang. Dit gaat te zijner tijd iets betekenen voor de positie van het CMA. De komende tijd zal gebruikt worden om een en ander nader uit te werken.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren

- de indicatoren worden in de loop van 2017 afgesproken

Wat mag het kosten?

Totaal Programma CMA

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	420
Baten	0
Saldo van baten en lasten	420
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	420

2.3 Programma Veiligheid: Risicobeheersing

Wat willen we bereiken?

Gemeenten willen een veilige woon- en leefomgeving voor hun inwoners. Sociale veiligheid is daarbij een belangrijk aandachtsveld, maar ook doelen op het vlak van de fysieke veiligheid zoals vermindering van het aantal incidenten en calamiteiten zijn voor gemeenten erg belangrijk. Hierbij werken zij samen met professionals, zoals met de politie en Veiligheidsregio. Ook zetten zij in op versterken van de betrokkenheid en vergroting van het zelf oplossend vermogen van hun inwoners en ondernemers.

De Veiligheidsregio helpt gemeenten hierbij. In het programma veiligheid-risicobeheersing biedt zij gemeenten deskundige hulp bij het voorkomen en beperken van (brand)incidenten en bij het indammen van brandrisico's. Daarnaast wordt er specifiek aandacht gegeven aan het voorkomen van branden en ongevallen door het stimuleren van brandveilig gedrag bij burgers, organisaties en bedrijven (voorheen Brandveilig Leven). In vergunningstrajecten zorgt de Veiligheidsregio voor deskundige advisering op het gebied van de ruimtelijke, industriële en gebruiksveiligheid en in bouwtrajecten. De regio werkt vanuit het begrip "meerlaagse veiligheid" waarbij in iedere fase van het realiseren van een ruimtelijke ontwikkeling of bouwwerk een passend instrument ingezet kan worden om fysieke veiligheid te vergroten.

Het programma risicobeheersing bestaat uit vijf programmaonderdelen, die hieronder nader worden uitgewerkt. Het gaat om:

- Ruimtelijke veiligheid;
- Industriële veiligheid;
- Bouwveiligheid;
- Gebruiksveiligheid;
- Onderzoek en beleid.

Per programmaonderdeel worden naast een korte beschrijving en de kosten ook één of meerdere prestatie-indicatoren weergegeven onder het kopje "welk resultaat gaat de veiligheidsregio boeken dit jaar?". Na de programmaonderdelen volgt nog een overzicht van de totale kosten van het programma risicobeheersing.

Algemene ontwikkelingen 2018

In de periode 2009-2014 is invulling gegeven aan de regionalisering van de brandweer. De periode van reorganisatie ging gepaard met veel onzekerheden. Loslaten wat men gewend was en wennen aan het nieuwe. Vanaf 2014 heeft de organisatie onder het motto “kleur bekennen” gewerkt aan opnieuw positioneren van het sterke merk brandweer, met behoud van het goede en fixen wat niet werkt. Overzichtelijke werkprocessen en eenduidige aansturing. Met vakmensen die regie voeren op hun eigen resultaat, met als pijlers de kernwaarden informatie gestuurd, risico- en vraaggericht.

De basis is inmiddels op orde. Vanaf 2017 ligt de focus op verdere doorontwikkeling. Kleur bekennen is ingeruild voor “de toekomst ingekleurd”. Voor Veiligheid betekent dit het ontwikkelen van een duurzaam veilige samenleving met Positieve Veiligheid als leidmotief en een vraag-, risico- en informatie gestuurde veiligheidsorganisatie als drager van het programma. Het primaire proces voor risicobeheersing richt zich op (brand)veilige gemeenschappen met minder incidenten, slachtoffers en schade. In dit kader zijn voor 2018 de volgende speerpunten benoemd:

- opstellen strategisch opleidings- en personeelsplan;
- invoering gebiedsgerichte aanpak voor preventie-taken;
- evaluatie meer-jaren-uitvoeringsprogramma.

Bestuursopdracht

In 2016 heeft de directeur een bestuursopdracht gekregen om samen met gemeenten en de RUD (regionale uitvoeringsdienst) een heroriëntatie uit te voeren op de toezichtstaken brandveiligheid die betrekking hebben op de objecten en activiteiten met een gemiddeld risicoprofiel. Insteek hierbij is de transitie van regelgericht naar risicogericht werken. De resultaten van de bestuursopdracht worden in de loop van 2017 opgeleverd. De uitkomsten en de daarop volgende besluitvorming kan invloed hebben op het programma risicobeheersing in 2018.

Omvang deelprogramma's

Binnen risicobeheersing zien we al enkele jaren een verschuiving in de omvang van de programmaonderdelen. Door de beperktere activiteit in het bouwsegment zijn er minder adviesaanvragen voor bouwvergunningen en de industriële sector. Daarentegen stijgt nog steeds het aantal middelgrote en grote evenementen in de regio. We zetten momenteel dan ook meer capaciteit in op het onderdeel gebruiksveiligheid (waar evenementen-advisering een onderdeel van is). Deze verschuivingen zijn substantieel en zijn budgettair neutraal voor de gemeenten doorgevoerd in de begroting 2018.

In het kader van de omgevingswet zal de Veiligheidsregio een bijdrage leveren aan het ontwikkelen van de omgevingsvisies maar ook in de transitie van processen partner van de gemeenten zijn. De taken die hieruit voortvloeien zullen binnen bestaande kaders worden opgepakt. Dit kan mogelijk leiden tot een verschuiving in capaciteit.

2.3.1 Ruimtelijke veiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio brengt adviezen uit gericht op het beheersen van omgevingsrisico's. De advieswerkzaamheden omvatten: externe veiligheid bestemmingsplannen, omgevings- en trajectbesluiten, routing gevaarlijke stoffen, infrastructurele wijzigingen, realiseren van bluswatervoorzieningen en keurmerk veilig ondernemen. Doel van dit programmaonderdeel is om in een zo vroeg mogelijk stadium veiligheidsrisico's in beeld te brengen en mee te laten wegen in de beleidskeuzes die gemaakt worden.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften om omgevingsrisico's te beperken en te beheersen.

Jaarlijks gaat het gemiddeld om 75 adviesaanvragen externe veiligheid. Daarnaast is er met gemeenten structureel overleg over advisering pro-actie, met een minimale frequentie van 4 keer per jaar (volume pro-actietaak regionaal 2.000 uur).

Prestatie-indicator

- 90% van de adviezen is uitgebracht binnen de afgesproken normtijd

Wat mag het kosten?

Ruimtelijke veiligheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	287
Baten	154
Saldo van baten en lasten	133
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	133

2.3.2 Industriële veiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio voert werkzaamheden uit gericht op het adviseren over, toezien op en eventueel handhaven van de beheersing van industriële risico's. Tot deze werkzaamheden behoren het beoordelen van veiligheidsrapporten, aanwijzing van bedrijfsbrandweren, advies op het gebied van opslag van vuurwerk en explosieve stoffen, advies externe veiligheid Wet Milieubeheer en inspecties en handhaving BRZO (Besluit Risico Zware Ongevallen).

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften om industriële risico's te beperken en te beheersen. Adequate controle in het kader van handhaving door middel van toezicht en inspecties.

Streven is de adviezen zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de praktijk, zodat minimaal 95% geheel wordt overgenomen door het bevoegd gezag.

Jaarlijks gaat het gemiddeld om 75 aanvragen milieuvergunning en BRZO.

Prestatie-indicator

- 90% van de adviezen is uitgebracht binnen de afgesproken normtijd (rapportage is binnen 8 weken na close-out verzonden aan het bedrijf)

Wat mag het kosten?

Industriële veiligheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	126
Baten	126
Saldo van baten en lasten	0
Storting in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	0

2.3.3 Bouwveiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio adviseert over brandveiligheidsaspecten bij bouwvergunningtrajecten: over te nemen bouwkundige maatregelen, technische installaties, bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen op objectniveau. Controles tijdens en na de bouw kunnen van deze werkzaamheden deel uitmaken.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften over brandveiligheidsaspecten in het kader van bouwvergunningtrajecten.

Adequate controle in het kader van handhaving door middel van toezicht en inspecties.

Streven is de adviezen zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de praktijk, zodat minimaal 95% geheel wordt overgenomen door het bevoegd gezag.

Jaarlijks gaat het gemiddeld om 450 aanvragen voor een bouwvergunning, waarbij wij gemiddeld 900 adviesrapporten uitbrengen.

Prestatie-indicator

- 95% van de adviezen is uitgebracht binnen de afgesproken normtijd

Wat mag het kosten?

Bouwveiligheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	438
Baten	103
Saldo van baten en lasten	335
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	335

2.3.4 Gebruiksveiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio adviseert over brandveilig gebruik van bouwwerken en bij risicovolle en/of grootschalige evenementen. Hiertoe behoort de advisering omgevingsvergunning en melding brandveilig gebruik, de advisering en het toezicht bij grootschalige en risicovolle (A- en B-) evenementen en het toezicht op brandveilig gebruik.

Daarnaast voert de Veiligheidsregio activiteiten uit specifiek gericht op verkleinen van het risico op brand door menselijk handelen. Concrete activiteiten zijn het uitvoeren van lesprogramma's en expedities op scholen en in zorginstellingen, het voorlichten en trainen van kwetsbare groepen (inclusief plaatsing van rookmelders).

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften bij het gebruik van bouwwerken en bij evenementen. Streven is de adviezen zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de praktijk, zodat minimaal 95% geheel wordt overgenomen door het bevoegd gezag.

Jaarlijks gaat het gemiddeld om 250 adviesaanvragen brandveiligheid en 700 vergunningaanvragen voor evenementen. In dat kader worden jaarlijks gemiddeld 1.500 controles uitgevoerd (1.200 op basis van een afgesproken objectenlijst en 300 controles maatwerk).

Door het vergroten van het (brand)veiligheidsbewustzijn en verantwoordelijkheidsgevoel voor de eigen brandveiligheid wordt het risico op brand door menselijk handelen verkleind en de kennis en vaardigheden over adequaat handelen in geval van brand vergroot. In dat kader zijn er jaarlijks gemiddeld 200 voorlichtingsactiviteiten gericht op brandveilig gedrag bij burgers, senioren, scholen en zorginstellingen.

Prestatie-indicator

- 95% van de adviezen brandveiligheid is uitgebracht binnen de afgesproken normtijd

Wat mag het kosten?

Gebruiksveiligheid

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	1.406
Baten	32
Saldo van baten en lasten	1.374
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	1.374

2.3.5 Onderzoek en beleid

Wat gaat de VRLN doen?

De veiligheidsregio onderhoudt een actueel regionaal (brand)risicoprofiel. Dit is wettelijk verplicht en vormt de basis voor risico gestuurde brandweezorg. Binnen risicobeheersing verzorgt de VRLN daarnaast de beleidsvoorbereiding op diverse terreinen en onderwerpen, mede gebaseerd op onderzoek naar brand(on)veilig gedrag en brandonderzoek.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Een actueel (brand)risicoprofiel (minimaal jaarlijkse update) als basis voor beleid en risicogerichte organisatie van de brandweezorg. Adequate en kwalitatief hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie van de brandweerpreventie, gebaseerd op de nieuwste inzichten en ontwikkelingen. Het lerend vermogen van de brandweermanorganisatie is vergroot, onder meer door het uitvoeren van brandonderzoek waarmee meer inzicht verkregen wordt in oorzaak en verloop van de brand.

Prestatie-indicator

- 50 uitgevoerde brandonderzoeken

Wat mag het kosten?

Onderzoek en beleid

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	304
Baten	38
Saldo van baten en lasten	266
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	266

2.3.6 Totale kosten

Totaal Programma Veiligheid: Risicobeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2018
Lasten	2.561
Baten	453
Saldo van baten en lasten	2.108
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	2.108

2.4 Programma Veiligheid: Basisbrandweezorg

Wat willen we bereiken?

In het programma Veiligheid-Basisbrandweezorg zorgt de Veiligheidsregio voor (de inzet van) een geoefende, parate en professionele brandweerorganisatie die slagvaardig en effectief optreedt bij ongevallen en rampen van uiteenlopende aard.

Het programma basisbrandweezorg bestaat uit twee programmaonderdelen, die hieronder nader worden uitgewerkt. Het gaat om:

- Incidentbestrijding (inclusief specialismen en grootschalig optreden);
- Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling.

Per programmaonderdeel worden naast een korte beschrijving, specifieke ontwikkelingen en de kosten ook één of meerdere prestatie-indicatoren weergegeven onder het kopje “welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?”.

Na de programmaonderdelen volgt nog een overzicht van de totale kosten van het programma basisbrandweezorg.

Algemene ontwikkelingen 2018

In de periode 2009-2014 is invulling gegeven aan de regionalisering van de brandweer. De periode van reorganisatie ging gepaard met veel onzekerheden. Loslaten wat men gewend was en wennen aan het nieuwe. Vanaf 2014 heeft de organisatie onder het motto “kleur bekennen” gewerkt aan opnieuw positioneren van het sterke merk brandweer, met behoud van het goede en fixen wat niet werkt. Overzichtelijke werkprocessen en eenduidige aansturing. Met vakmensen die regie voeren op hun eigen resultaat, met als pijlers de kernwaarden informatie gestuurd, risico- en vraaggericht.

De basis is inmiddels op orde. Vanaf 2017 ligt de focus op verdere doorontwikkeling. Kleur bekennen is ingeruild voor “de toekomst ingekleurd”. Voor Veiligheid betekent dit het ontwikkelen van een duurzaam veilige samenleving met Positieve Veiligheid als leidmotief en een vraag-, risico- en informatie gestuurde veiligheidsorganisatie als drager van het

programma. Het primaire proces voor basisbrandweezorg richt zich op vraaggericht uitrukken, risicobewust inzetten en innovatief bestrijden. In dit kader zijn voor 2018 de volgende speerpunten benoemd:

- implementatie vernieuwing grootschalig optreden;
- implementatie vernieuwing IBGS (gevaarlijke stoffen);
- vaststellen en implementeren beleid GWT (groot water transport);
- interregionale operationele grenzen;
- certificering opleidingsbureau;
- ontwerp brandweerorganisatieplan 2020-2025.

Een aantal van deze speerpunten worden in het vervolg van deze paragraaf verder toegelicht.

2.4.1 Incidentbestrijding

Wat gaat de VRLN doen?

De veiligheidsregio voert de operationele brandweezorg uit. Deze omvat het voorkomen en bestrijden van branden en van ongevallen anders dan brand die gevaar voor mens en dier (kunnen) opleveren (verkeersongevallen, bedrijfsongevallen, waterongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen).

De regio beschikt hiervoor over 31 brandweerposten (worden er 30) met 61 etmaalmedewerkers (beroeps), 50 repressief inzetbare dagdienstmedewerkers (beroeps) en ongeveer 800 vrijwilligers. Verspreid over de regio is op 9 posten een kleine bluseenheid (Snel Interventie Voertuig) gestationeerd. Een SIV wordt ingezet tijdens kantooruren. Het voertuig heeft een gekazerneerde bezetting van twee personen en rukt binnen anderhalve minuut uit. Het grootste belang van een SIV is dat vrijwillige posten tijdens kantooruren ondersteund worden zodat de uitruk zoveel mogelijk geborgd is. Een SIV vormt tijdens kantooruren een gegarandeerde repressieve schil bovenop de schil van tankautosputten. Bij de inzet van een SIV moet in ogenschouw worden gehouden dat de eenheid over onvoldoende slagkracht beschikt om incidenten zoals woningbranden of verkeersongevallen zelfstandig af te handelen en dus aangevuld moet worden door een tankautospuit met minimaal vier personen. Een SIV maakt wel een aanvang met de incidentbestrijding en werkt veel kleine incidenten zelfstandig af.

De basisbrandweezorg omvat ook het grootschalig optreden van brandweereenheden bij incidenten van grote(re) omvang. Hier is vooral het aspect van slagkracht van belang. Aan de hand van het geactualiseerd regionaal risicoprofiel en de hierin genoemde incidenttypen, is bepaald hoe groot de slagkracht minimaal moet zijn. Aangezien het gros van de incidenttypen zich in elke gemeente kan voordoen, is gekozen voor een zodanige verdeling van capaciteit dat de slagkracht overal binnen de landelijke tijdsnormen kan worden geformeerd. Deze capaciteit is al grotendeels aanwezig in verband met de snelle eerstelijns brandweezorg in de gemeenten. In Venlo en Roermond met een iets grotere concentratie aan chemische industrie zijn schuim-blus-voertuigen gepositioneerd. De hulpverleningsvoertuigen zijn al strategisch gepositioneerd en gericht op autosnelwegen en autowegen. De redvoertuigen zijn evenwichtig verspreid over de regio en geplaatst in Venray, Venlo, Weert en Roermond. In deze steden is de kans op inzet het grootst. Binnen de basisbrandweezorg voert de veiligheidsregio daarnaast enkele specialistische taken uit: de Waarschuwings- en Verkenningdienst (WVD), Incidentbestrijding Gevaarlijke stoffen (IBGS), waterongevallen bestrijding en natuurbrandbestrijding.

Natuurbrand

De brandweer Limburg-Noord participeert in de periode eind 2016-2020 in het euregionale project natuurbrandbeheersing. Na de successen die geboekt zijn binnen de provincie Limburg met natuurbrandbeheersingsplannen en implementatie daarvan voor onder meer de Meinweg en Brunsummerheide, is de werkmethode breder getrokken. Omdat natuurbrand(beheersing) niet ophoudt bij de landsgrens wordt in euregionaal verband opgetrokken. Voor het totale project is onder coördinatie van het openbaar lichaam Duits Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette subsidie toegekend ter dekking van extra te maken kosten. Hiervoor worden in de komende jaren beheersingsplannen (en implementatie daarvan) opgeleverd voor de Maasduinen en het Brachterwald. Het project bevordert de nadere kennismaking tussen natuurpartijen en hulpverleningsdiensten, onder meer via internationale oefeningen en uitwisselingsmomenten. Deelname aan het project vergt extra inzet van de verschillende brandweerafdelingen waaronder incidentbestrijding, vakbekwaamheid/materieel/ontwikkeling en risicobeheersing. Hiervoor is dekking binnen de kaders van de begroting en de subsidie.

Grensoverschrijdende samenwerking

Na herijking en implementatie van de operationele grenzen binnen de eigen regio in 2016 wordt in de periode 2017 en 2018 over de regiogrenzen heen gekeken worden. Systematisch zal vanuit de "Kop van Noord" in de grensgebieden (interregionaal en internationaal) geanalyseerd worden welke samenwerkingsvormen en overeenkomsten er al zijn en welke verbetering en/of intensivering kan plaatsvinden. Doel is de verdere verbetering van de paraatheid, dekking en operationeel optreden.

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) en Grootschalig en Bijzonder Optreden (GBO)

In de afgelopen jaren is binnen brandweer Nederland het optreden bij incidenten met gevaarlijke stoffen en het grootschalig en bijzonder optreden gemoderniseerd. Dit is noodzakelijk om te blijven voldoen aan de veranderende maatschappelijke hulpvraag. Uitrol en implementatie van deze modernisering is opgedeeld in jaarschijven. Ook in 2018 worden binnen de kaders van de begroting versterkingen doorgevoerd.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Een parate brandweerorganisatie die adequaat en voldoende snel reageert op de gemiddeld 3.500 meldingen per jaar.

Prestatie-indicatoren

- Regionaal: 70% van de gebouwen is binnen de wettelijke opkomsttijd voor dat specifieke soort gebouw bereikt door de eerste eenheid (per gemeente is dit minimaal 50%).
- Bij prio-1 meldingen is in alle gevallen een uitruktijd van maximaal 5 minuten gehaald (moment van alarmering tot aan moment van de uitruk).

Wat mag het kosten?

Incidentbestrijding

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	9.419
Baten	1.788
Saldo van baten en lasten	7.631
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	7.631

2.4.2 Vakbekwaamheid, materieel en (beleids-)ontwikkeling

Wat gaat de VRLN doen?

De kwaliteit van de operationele brandweezorg is sterk afhankelijk van de vakbekwaamheid van de medewerkers, de inzetbaarheid van het materieel en adequate en hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie. Deze aspecten zijn verenigd in het programmaonderdeel vakbekwaamheid, materieel en (beleids-)ontwikkeling.

Vakbekwaamheid

Binnen vakbekwaamheid kan een onderscheid gemaakt worden tussen vakbekwaam worden (opleiden van manschappen) en vakbekwaam blijven (oefenen).

In 2018 staat voor vakbekwaam worden de verdere certificering op de rol. Een traject dat in 2015 is ingezet. Certificering van het opleidingsbureau is een voorwaarde om examens te mogen afnemen. Hiertoe hebben een aantal opleidingsinstituten en veiligheidsregio's in samenwerking met het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) een waarderingskader ontwikkeld. Aan de hand van dit waarderingskader vinden er audits plaats bij opleidingsinstituten om de kwaliteit in kaart te brengen. In 2016 heeft een eerste audit bij de Veiligheidsregio Limburg-Noord plaatsgevonden. Op basis hiervan worden verbeteringen doorgevoerd, met als uiteindelijke doel de certificering in 2018.

Binnen vakbekwaam blijven vindt een heroriëntatie plaats op het oefenen. De invoering van branchestandaarden speelt hierin een belangrijke rol. Een branchestandaard is een set van landelijke afspraken over de kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van repressief brandweermedewerker te blijven functioneren. Periodiek moet de repressief brandweermedewerker aantonen dat hij nog steeds vakbekwaam is. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige oefenprogramma's en de wijze van oefenen, beoordelen en registreren. Het jaar 2018 is in die zin een overgangsjaar, waarbij de aandacht voor een groot deel ligt op het in gang zetten en houden van de huidige oefencyclus en het bewaken van de tevredenheid van de posten. Realistisch oefenen speelt bij vakbekwaam blijven een belangrijke rol. De mogelijkheden hiertoe zijn echter beperkt. In 2017 is een gasgestookte oefencontainer in gebruik genomen om zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de wens van realistisch oefenen. Einddoel van een oefencyclus is het meerdaags realistisch oefenen.

Hiervoor zijn de mogelijkheden in Nederland beperkt en daarom moet waarschijnlijk uitgeweken worden naar het buitenland. Deze oefeningen zijn duur en vragen veel voorbereiding. De afgelopen jaren zijn deze oefeningen dan ook niet meer in de oefenkalender opgenomen. Het is constant balanceren tussen ambitie en personele/financiële mogelijkheden. In 2018 wordt weer een meerdaagse realistische oefening georganiseerd binnen de huidige financiële kaders.

Materieel en huisvesting

De brandweer maakt gebruik van een breed scala aan materieel voor het uitvoeren van taken. Dit varieert van klein materieel voor de dagelijkse praktijk tot groot materieel zoals blus- en hulpverleningsvoertuigen. In de periode 2009-2014 is invulling gegeven aan de regionalisering van de brandweer. Hierbij is ook al het aanwezige materieel en overgenomen, waarbij niet gekozen is voor het principe "schoon door de poort". Dat betekent dat het materieel is overgenomen zonder toetsing van kwaliteit en beschikbare exploitatie- en vervangingsbudgetten. Dit heeft geleid tot grote verschillen in kwaliteit en kwantiteit, in afschrijvingstermijnen en het wel of niet aanwezig zijn van vervangingsbudgetten. Als gevolg van de overdracht vanuit de gemeentelijke brandweerkorpsen is er diversiteit in merken en types. Dit leidt tot minder efficiency in onderhoud en gebruik en kan gevolgen hebben voor een veilig gebruik omdat steeds meer personeel regio-breed wordt ingezet. Belangrijk is dat we uniformiteit en standaardisering van het materieel te realiseren.

In 2016 is al het materieel in kaart gebracht, zijn afschrijvingstermijnen geharmoniseerd en budgetten aangepast. De komende jaren is een inhaalslag aanschaf materieel nodig, waarbij in een aantal gevallen vanuit de regionalisering geen vervangingsbudgetten beschikbaar zijn. Dit leidt bij ongewijzigd beleid op termijn tot een kostenverhoging. Het streven is om de tekorten zoveel mogelijk binnen de eigen middelen op te vangen. Winst kan behaald worden door het nog slimmer inrichten van de processen (lean en mean), verdergaande soberheid bij vervanging en het verantwoord uitstellen van bepaalde investeringen die niet direct van invloed zijn op de slagkracht zoals vastgelegd in het Repressief Brandweerorganisatieplan. Voor 2018 kan het geplande investeringsprogramma grotendeels binnen de beschikbare financiële kaders worden uitgevoerd.

Met het vaststellen van het Repressief Brandweerorganisatieplan heeft het bestuur gekozen om terug te gaan van 31 naar 30 brandweerkazernes en de posten Thorn en Hunsel samen te voegen op een nieuwe locatie in Ittervoort. Daarnaast gaf een vervolgonderzoek naar de technische staat van de overige kazernes aan, dat nieuwbouw een betere keuze zou zijn. Inmiddels is de verkenning /voorbereiding gestart om te komen tot vijf nieuwe brandweerkazernes (Ittervoort, Nederweert, Stramproy, Heythuysen en Horst). Realisatie is voorzien medio 2018."

(Beleids-)ontwikkeling

Diverse (operationele) beleidsplannen binnen de VRLN hebben een looptijd tot 2020. Dat geldt vooral voor het brandweerorganisatieplan en de daaraan verbonden visies op repressie, vakbekwaamheid en materieel. In 2018 worden deze plannen herijkt voor de periode 2020-2025. In de eerste helft van 2018 staat besluitvorming ten aanzien van deze plannen op de bestuurlijke agenda, op basis waarvan in de tweede helft van het jaar de vertaling plaatsvindt in de kadernota 2020.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Een goed geoefende en toegeruste brandweerorganisatie, conform landelijk vastgestelde standaarden. Adequate en kwalitatief hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie van de operationele brandweezorg, gebaseerd op de nieuwste inzichten en ontwikkelingen.

Jaarlijks zijn er leergangen voor gemiddeld 200 medewerkers en vrijwilligers, met als hoofdmoot de leergangen manschap, chauffeur, pompbediener en bevelvoerder. Jaarlijks zijn er 20 tot 40 reguliere oefenmomenten voor elke brandweermedewerker (vrijwilligers en beroeps).

Prestatie-indicatoren

- alle ruim 900 operationeel inzetbare manschappen voldoen aan de landelijke branche-standaard voor vakbekwaamheid
- de kazernes voldoen aan onderhoudsniveau 3 van de NEN2767-norm
- al het materieel voldoet dan de daarvoor geldende kwaliteitsstandaard en/of keurmerk en wordt periodiek gekeurd

Wat mag het kosten?

Vakbekwaamheid, materieel en (beleids-) ontwikkeling

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	14.080
Baten	2.005
Saldo van baten en lasten	12.075
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	12.075

2.4.2 Totale kosten

Totaal Programma Veiligheid: Basisbrandweezorg

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	23.499
Baten	3.793
Saldo van baten en lasten	19.706
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	19.706

2.5 Programma Veiligheid: Crisisbeheersing

De Veiligheidsregio zorgt voor (de inzet van) een geoefende, parate en professionele hulpverleningsorganisatie crisisbeheersing. Zij coördineert multidisciplinair optreden van hulpdiensten en onderhoudt en actualiseert de daarbij geldende (opschaling)procedures en afspraken. Ook de coördinatie van de geneeskundige hulpverlening (de GHOR) valt hierbinnen. Voor de uitvoering van dit programma is de Meldkamer onontbeerlijk.

Het programma crisisbeheersing bestaat uit vier programmaonderdelen, die hieronder nader worden uitgewerkt. Het gaat om:

- Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR);
- Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking;
- Gemeentelijke processen;
- Meldkamer.

Per programmaonderdeel worden naast een korte beschrijving en de kosten ook één of meerdere prestatie-indicatoren weergegeven onder het kopje “welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?”.

Na de programmaonderdelen volgt nog een overzicht van de totale kosten van het programma crisisbeheersing.

Algemene ontwikkelingen 2018

In de periode 2009-2014 is invulling gegeven aan de opbouw van de Veiligheidsregio. Deze periode van reorganisatie ging gepaard met veel onzekerheden, ook voor crisisbeheersing. Loslaten wat men gewend was en wennen aan het nieuwe. Vanaf 2014 heeft de organisatie onder het motto “kleur bekennen” gewerkt aan opnieuw positioneren van het sterke merk crisisbeheersing (incl. GHOR), met behoud van het goede en fixen wat niet werkt. Overzichtelijke werkprocessen en eenduidige aansturing. Met vakmensen die regie voeren op hun eigen resultaat, met als pijlers de kernwaarden informatie gestuurd, risico- en vraaggericht.

De basis is inmiddels op orde. Vanaf 2017 ligt de focus op verdere doorontwikkeling. Kleur bekennen is ingeruild voor “de toekomst ingekleurd”. Voor Veiligheid betekent dit het ontwikkelen van een duurzaam veilige samenleving met Positieve Veiligheid als leidmotief met een vraag-, risico- en informatie gestuurde veiligheidsorganisatie als drager van het programma. Het primaire proces voor crisisbeheersing richt zich op veerkrachtige en

weerbaar gemeenschappen en hoogwaardige crisisteam. In dit kader zijn voor 2018 de volgende speerpunten benoemd (opgestart in 2017, afronding in 2018):

- Community Resilience versterken: “sturen op zelfredzaamheid”;
- implementatie Veiligheidsinformatie centrum (VIC);
- modernisering crisisorganisatie;
- uitvoeren programma grensoverschrijdende samenwerking;
- samenwerkingsprogramma VR Zuid-Limburg;
- HKZ hercertificering GHOR;
- implementatie landelijk programma Hoogwater;
- Vaststellen en implementeren van diverse MIK's (multi-informatiekaarten);
- pilot dashboard paraatheid COPI (commando plaats incident).

Een aantal van deze speerpunten worden in het vervolg van deze paragraaf verder toegelicht.

Rode draad in 2018 blijft het uitbreiden en versterken van de samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, op basis van het in 2017 te formuleren gezamenlijke programma Crisisbeheersing 2018, op de crisisbeheersingsprocessen MOTO (opleiden en oefenen), planvorming, informatiemanagement, risicobeheersing (inclusief risicocommunicatie en evenementenadvisering) en evalueren.

Veiligheidsinformatie Centrum (VIC)

In 2017 worden de eerste uitwerkingen en resultaten van een Veiligheidsinformatiecentrum (VIC) binnen de VRLN verwacht. Het VIC is bedoeld om bij incidenten en crises te kunnen starten met een informatievoorsprong vanuit een actueel omgevingsbeeld. Daarvoor brengen we databronnen van/voor de voorbereidende fase ('koud') en de opgeschaalde fase ('warm') dicht bij elkaar, leggen verbindingen en maken ze toegankelijk. Op langere termijn kan deze veiligheidsinformatie ook gebruikt worden om het publiek beter te informeren c.q. te betrekken en op die manier bij te dragen aan zelfredzaamheid c.q. co-creatie. In 2018 zal het VIC meer en meer vorm en inhoud gaan krijgen.

Operationele Gereedheid: kwaliteit en meetbaarheid Veiligheidsregio

Welk soort parameters/indicatoren kunnen de operationele gereedheid van de crisisorganisatie duiden? Met deze complexe vraag is crisisbeheersing in 2016 aan de slag gegaan. In 2017 wordt aansluiting gezocht bij het denkraam 'kwaliteit en meetbaarheid van Veiligheidsregio's', dat vanuit de landelijke strategische agenda (projectgroep) ontwikkeld wordt. Zo zal er in 2017 al een pilot zijn op COPI-niveau.

Monitoringsactiviteiten en dashboard komen in 2018 tot wasdom. Ook het meten van vakbekwaamheid van operationele functionarissen met een multidisciplinaire rol en GHOR maakt hiervan deel uit.

Focus van klassieke rampenbestrijding naar eigentijdse crisisbeheersing

De VRLN heeft in de loop van 2016 en 2017 de focus verlegd van de klassieke rampenbestrijding naar crisisbeheersing, die insteekt op continuïteit en herstel van de samenleving tijdens en na incidenten. Nieuwe partners gaan deel uit maken van de netwerken crisisbeheersing en nieuwe normen worden gesteld aan de operationele gereedheid van onze (crisis-)organisatie. Op de begroting 2018 kan dit effect hebben in termen van (vakbekwame) mensen en middelen. Insteek is om dit binnen de bestaande middelen op te vangen.

Grensoverschrijdende samenwerking

In 2017 worden (hernieuwd) convenanten ondertekend of bekrachtigd met de aan onze VRLN grenzende Kreisen Kleve, Viersen en Heinsberg. Netwerken uitbreiden, planvorming op elkaar afstemmen, gezamenlijk oefenen zijn daarbij in de 'koude fase' speerpunten met als doel wederzijds ondersteunen en bijstaan in capaciteit (menskracht en materieel) in een 'warme fase'. In 2018 geven we opvolging aan de convenanten, daar vloeien dan ook werkzaamheden uit voort. Zo wordt in 2017 duidelijk of de VRLN gaat participeren in een grensoverschrijdende oefening die vanuit het samenwerkingsverband EMRIC in Zuid-Limburg wordt voorbereid. Een subsidieverzoek voor een grootschalige oefening werd in 2016 niet gehonoreerd; partijen beraden zich op alternatieven om toch internationaal te kunnen oefenen. Ook het ontwikkelen van een grensoverschrijdende netwerkkaart, waarvoor in 2017 subsidie bij de Euregio is aangevraagd samen met (een) Duitse partner(s), heeft doorwerking naar 2018 (ontwikkeling en implementatie).

2.5.1 Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen

Wat gaat de VRLN doen?

De GHOR is belast met de coördinatie, voorbereiding, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en grootschalige ongevallen en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied. Doelstelling is dat de geneeskundige partners naadloos kunnen opschalen van reguliere naar opgeschaalde geneeskundige hulpverlening en dat de betrokken organisaties daarbij als samenhangende keten kunnen optreden, zodat slachtoffers van rampen en crises optimale zorg kan worden geboden. Daarvoor zijn enerzijds afspraken (convenanten) met partners van belang. Anderzijds is een goede relatie met de partners op alle niveaus minstens zo belangrijk. Een specifieke activiteit vormt de geneeskundige advisering bij evenementen.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Specifiek voor de GHOR:

- Snelle en adequate opschaling en inzet van geneeskundige hulpverlening bij rampen en grootschalige ongevallen.
- Realiseren van adequate, tijdige en kwalitatief hoogwaardige adviezen over geneeskundige maatregelen en voorzieningen bij evenementen: jaarlijks worden gemiddeld tussen de 300 en 350 adviesaanvragen voor evenementen (C en B-categorie) afgehandeld.
- Stimuleren van voorbereiding op crisisbeheersing in de geneeskundige kolom door:
  - Bestuurlijke rapportage m.b.t. staat van opvolging van de convenanten met partners in de witte keten.
  - Capaciteitsanalyses.
  - Jaargesprekken met alle partners die in de stakeholderanalyse getypeerd zijn als 'definitief of afwachtend partner'. Onderwerp: afstemming op strategisch/bestuurlijk, tactisch én operationeel niveau over opgeschaalde zorg en borging zorgcontinuïteit.
  - Periodiek, tenminste 2 keer per jaar, themabijeenkomsten waarin de ketenpartners met elkaar in verbinding worden gebracht zodat effecten van ontwikkelingen zichtbaar worden.
  - Uitvoeren oefenplanning GHOR OTO (opleiden-traineren-oefenen).
- Consolideren GGB (grootschalige geneeskundige bijstand) d.m.v. oefenen en evalueren van afspraken in het convenant (2017).

Prestatie-indicatoren

Evenementenadvisering:

- Op 100% van de adviesaanvragen in het kader van vergunningverlening voor een C-evenement is tijdig advies uitgebracht: voor B-evenementen (minder prioriteit) ligt dit percentage op 80.

Operationele voorbereiding:

- Alle GHOR-functionarissen oefenen conform oefenprogramma, met een minimum voor OT/BT-functionarissen van minstens 1 lijnoefening en een minimum voor COPI-functionarissen van tenminste 1 lijnoefening plus 1 COPI-oefening.
- In de periodieke competentiescan (tenminste 1x per 2 jaar) is de individuele- en de groepsscore van de GHOR functionarissen minimaal 55% op theorie en minimaal 55% op praktijk.

Incidentbestrijding:

- In 100% van de gevallen zijn GHOR-functionarissen na alarmering binnen de gestelde opkomsttijden operationeel.

Wat mag het kosten?

GHOR

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	942
Baten	152
Saldo van baten en lasten	791
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	791

2.5.2 Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking

Wat gaat de VRLN doen?

De VRLN coördineert de multidisciplinaire hulpverlening bij rampen en crises en verzorgt de ketenregie. Daaronder valt de operationele voorbereiding, opleiden en oefenen en het optreden tijdens incidenten en crises. Ook de nazorg en evaluatie vallen hieronder.

In het domein crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking is sinds 2016 naast de wettelijke taken op het gebied van operationele voorbereiding, een doorontwikkeling in gang gezet van de multidisciplinaire crisisorganisatie, in antwoord op de steeds veranderende risico's in de wereld om ons heen. Dit vraagt een flexibel op te schalen crisisorganisatie met goed opgeleide en geoefende functionarissen en teams, met heldere rollen/lijnen in de hoofdstructuur.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Specifiek voor crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking:

- Het organiseren van de operationele gereedheid van piketfunctionarissen conform de in het (in 2017 te herijken) Regionaal Crisisplan genoemde uitgangspunten, zodat er snel en adequaat met vakbekwame medewerkers en teams kan worden opgeschaald. De kernfuncties in de crisisbeheersing zijn via pools of piketten conform Regionaal Crisisplan geborgd.
- Het realiseren van actuele planvorming op basis van ons risicoprofiel en de wettelijke uitgangspunten. De VRLN werkt met actuele plannen en planvormen (zoals de Multidisciplinaire Informatie Kaart), die in principe niet ouder zijn dan 4 jaar.
- Het uitvoeren van de doelstellingen Multidisciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen (MOTO) conform het daarvoor vastgestelde beleidsplan.
- Het onderhouden en door-ontwikkelen van onze operationele centra zoals meldkamer en RCC.
- Het organiseren van adequate informatiemiddelen en informatieorganisatie in het kader van multidisciplinaire crisisbeheersing.
- Zowel oefeningen als GRIP-incidenten worden conform de daarvoor vastgestelde procedures geëvalueerd, waarbij minimaal twee keer per jaar een trendanalyse met de belangrijkste verbeterpunten gerapporteerd worden aan de Veiligheidsdirectie en het bestuur.

Prestatie-indicatoren

Operationele voorbereiding:

- Alle functionarissen in kernfuncties nemen deel aan tenminste 2 onderdelen van het multidisciplinaire oefenprogramma.

Incidentbestrijding:

- De operationele functies / crisisteams zijn operationeel binnen de gestelde norm na alarmering (norm: bij 80% van de incidenten).

Wat mag het kosten?

Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	1.412
Baten	293
Saldo van baten en lasten	1.119
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	1.119

2.5.3 Gemeentelijke processen

Wat gaat de VRLN doen?

De Oranje Kolom is belast met de coördinatie en uitvoering van de processen Bevolkingszorg tijdens een crisis. Deze processen zijn: crisiscommunicatie, publieke zorg, omgevingszorg, nazorg, informatiemanagement, resource management en evacuatie. Binnen de Oranje Kolom wordt, net als in de gemeentelijke organisaties, sterk ingezet op het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers. Door tijdens de crisisbeheersing de focus te leggen op die mensen die de hulp het hardste nodig hebben, ontstaat een meer afgewogen hulpverlening. Dit impliceert echter wel dat er ook een grote groep in de samenleving is die zelf (liefst al in een periode dat er niets aan de hand is, de 'koude fase') maatregelen neemt om risico's het hoofd te bieden. Ondanks dat de ondersteuning en zorg zeker aangepast wordt op de behoefte en de zelfredzaamheid van de samenleving, blijven er onderdelen bestaan die vooraf vastgelegd dienen te worden. Een voorbeeld is het convenant met het Rode Kruis voor opvang en verzorging. In 2018 zal een nieuw convenant afgesloten worden, waardoor er minder verschil bestaat tussen de verschillende Veiligheidsregio's.

In 2018 is er onder meer aandacht voor de crisisstructuur van de Oranje Kolom. Het slimmer en beter organiseren van de inzet van functionarissen met een taak in een van de gemeentelijke processen, blijft een speerpunt.

Daarnaast wordt de piketregeling heroverwogen, naar aanleiding van de bij de veiligheidsregio ingediende zienswijze tegen de piketvergoedingen. Voor deze nieuwe regeling is aansluiting bij de regeling van de VRLN het uitgangspunt. De aansluiting bij de piketvergoedingen van de VRLN kan echter wel gevolgen hebben voor de hoogte van de piketvergoedingen.

Tevens is het van belang dat er aandacht is voor de aansturing en coördinatie bij incidenten waarbij de opschaling niet "standaard" verloopt volgens de GRIP structuur. Bijvoorbeeld wanneer er "flexibel" (niet alle kolompartners, maar een kernteam) of "preparatief" (ter voorbereiding) opgeschaald wordt. De Oranje Kolom verschilt in opbouw en structuur van de andere kolommen, er zijn 15 gemeenten met elk een eigen organisatie en achterban. Dit vraagt extra aandacht in de planvorming.

Bij het proces crisiscommunicatie zijn er de afgelopen periode goede stappen gezet in de borging van zowel strategische als uitvoerende capaciteit, monitoring van media en digitale berichtgeving. Zeker in het geval van onrust en onzekerheid is crisiscommunicatie misschien wel het belangrijkste middel in crisisbestrijding. In de komende beleidsperiode zal crisiscommunicatie verder geprofessionaliseerd worden, waarbij er extra aandacht uit gaat naar de verbinding tussen gemeentelijke functionarissen met een rol in crisiscommunicatie, en de "traditionele" partners in de crisisbeheersing.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle en adequate opschaling en inzet van vakbekwame medewerkers belast met gemeentelijke processen crisisbeheersing.

Prestatie-indicatoren

- Van de functionarissen binnen de Oranje Kolom die actief zijn binnen de multidisciplinaire teams neemt iedere functionaris minimaal 1x per deel aan een multidisciplinaire bijscholing en oefening.
- Elke functionaris binnen de Oranje Kolom neemt minimaal 1x per jaar deel aan een monodisciplinaire opleiding en oefening.
- Alle nieuwe functionarissen welke binnen de Oranje Kolom actief zijn, volgen een startbekwaamheidstraject voor de functie die zij gaan uitoefenen.

Wat mag het kosten?

Gemeentelijke processen

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	663
Baten	98
Saldo van baten en lasten	565
Stortingen in reserves	10
Onttrekkingen uit reserves	31
Gemeentelijke bijdragen	544

2.5.4 Meldkamer

Wat gaat de VRLN doen?

De meldkamer verzorgt de aanname en afhandeling van meldingen en aanvragen om hulpverlening, waaronder 112-meldingen. De meldkamer zorgt voor alarmering van eenheden en functionarissen en regelt verdere opschaling tijdens GRIP situaties. Tijdens operationeel optreden ondersteunt de meldkamer de repressieve inzet.

In het kader van het project LMO (Landelijke Meldkamer Organisatie) zijn de meldkamers van de Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord in het najaar 2016 samengevoegd in een nieuwe meldkamer die in Maastricht gevestigd is. De huidige "samenwonen" variant groeit door naar een meer geïntegreerde vorm van samenwerking. De hoogte van de begroting voor het meldkamerdomein is vanaf 2014 bevroren in aanloop op de overdracht aan de LMO en daarmee gepaard gaande eventuele financiële overdracht. Het beheer van de meldkamer en financiële administratie, met uitzondering van de personeelsadministratie, zijn ondergebracht bij de Landelijke Politie, eenheid Limburg.

De meldkamer is in de begroting van de VRLN nog wel zichtbaar als apart programmaonderdeel, aangezien de financiering nog loopt via de begrotingen van de Veiligheidsregio's. Verdere begroting en verantwoording gaat via een apart traject door de nieuwe meldkamerorganisatie.

Wat mag het kosten?

Meldkamer

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	1.447
Baten	336
Saldo van baten en lasten	1.110
Stortingen in reserves	40
Onttrekkingen uit reserves	95
Gemeentelijke bijdragen	1.056

2.5.5 Totale kosten

Totaal Programma Veiligheid: Crisisbeheersing (bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	4.464
Baten	879
Saldo van baten en lasten	3.585
Stortingen in reserves	50
Onttrekkingen uit reserves	126
Resultaat voor bestemming	3.509

2.6 Overhead

In het kader van de aanpassingen van het BBV op basis van de voorstellen van de commissie Depla is de overhead samengebracht in een apart programma.

Voor wat betreft de verantwoording van de kosten op de verschillende taakvelden is een apart overzicht opgenomen. Het gaat hierbij om de kosten van functies in de verschillende vak-afdelingen en de kosten van de ondersteunende centrale afdelingen.

Wat mag het kosten?

Totaal Overhead

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2018
Lasten	14.681
Baten	1.815
Saldo van baten en lasten	12.866
Stortingen in reserves	73
Onttrekkingen uit reserves	74
Gemeentelijke bijdragen	12.865

3 Beleidsbegroting – Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Binnen risicomangement zijn in een eerder stadium de strategische risico's bepaald. Deze risico's zijn gescoord op kans en omvang van het risico. In 2016 zijn diverse maatregelen genomen om de risico's te beheersen. Zie onderstaande tabel. De nadruk lag op de risico's in de categorie met als risicostrategie 'vermijden' en vervolgens 'verminderen'. Tevens is de lijst geactualiseerd met nieuwe risico's en is een enkel risico vervallen.

Aandachtsvelden	Strategische risico's	Maatregelen
Leiderschap & cultuur	1. Vermogen tot veranderen (cultuur): het risico dat medewerkers onvoldoende in staat zijn, onvoldoende ruimte ervaren, om werkwijze en competenties aan te passen aan de ontwikkelingen en eisen die door de omgeving worden gesteld aan de VRLN. Het risico op kosten ten gevolge van een mismatch tussen organisatie-eisen en competenties van de medewerker.	Organisatiebreed zijn binnen diverse teams initiatieven ontwikkeld om zelforganisatie te bevorderen. Onder andere door resultaatgerichte teams die binnen gestelde kaders aan de slag gaan. Daar waar dat speelde zijn diverse leiderschapstrajecten geïnitieerd en individuele opleidingstrajecten uitgevoerd.
	2. Communicatie: het risico dat het 'merk' VRLN en haar onderdelen onvoldoende wordt herkend.	In de externe communicatie wordt ingezet op de sterke merken zoals we die kennen binnen de VRLN. Er is een nieuwe website voor de Veiligheidsregio online en tevens een aparte website voor de GGD.
Strategie & beleid	3. Organisatie in control: het risico dat de VRLN haar financiële en beleidsdoelstellingen niet/ten dele behaald, processen en procedures onvoldoende inzichtelijk zijn en effectiviteit van beleid laag is. De VRLN slaagt er niet in om binnen de begroting te blijven.	In 2016 is intensief samengewerkt om het vertrouwen in de processen rondom finance & control te herstellen. Met hoge periodiciteit is de gezondheid van de financiële en productieresultaten gecheckt. De resultaten zijn gedurende het jaar in lijn gebleven met de begroting. Periodiek worden voortgangsgesprekken gevoerd met budgethouders. Afspraken met deelbudgethouders en monitoring op basis van gesprekken en het in ontwikkeling zijnde dashboard.
Medewerkers	4. Kwaliteit personeel: het risico dat medewerkers in onvoldoende mate beschikken over gevraagde competenties (mobiliteit).	Bevoegd en bekwaam personeel heeft in 2016 bijzondere aandacht gehad. Door middel van competentiescans wordt nadrukkelijk gewogen op aanwezigheid en/of ontwikkelbaarheid van competenties. Binnen diverse onderdelen is ingezet op individuele scholing en persoonlijke coaching van medewerkers, zoals scholing bevelvoerders, collegiale consultatie en EVP(ervaringsprofiel)-trajecten.
	5. Kwantiteit personeel: het risico op onderbezetting door gebrek aan (gespecialiseerd) personeel wat kan leiden tot productieverlies, verminderde paraatheid, hogere kosten inhuur en het niet kunnen voldoen aan gemaakte afspraken/verwachtingen.	Dit risico speelt binnen Veiligheid met name bij de werving en het behoud van vrijwilligers. Door middel van werving en selectiecampagnes en het gebruik van social media is hier aandacht voor geweest. Specifiek is ingezet op de werkgevers van de (potentiële) vrijwilligers. Tevens is een innovatietraject in ontwikkeling om de beschikbaarheid van vrijwilligers in dag- en vakantiesituaties te borgen. Binnen Gezondheid was, mede veroorzaakt door de instroom van vluchtelingen, sprake van grote fluctuaties in de capaciteitsbehoefte. Dit is ondervangen door goede sturing op inzetbaarheid vast personeel en ook door afspraken met inhuurorganisaties. Verwachtingen worden aan de voorkant geprioriteerd in de jaarplannen.
	6. Ziekteverzuim: het risico op ziekteverzuim door hoog ervaren werkdruk, onderbezetting en gevraagde flexibiliteit van medewerkers.	Organisatiebreed zijn de afdelingscoördinatoren getraind om tools bij de begeleiding van ziekteverzuim toe te passen. Binnen Gezondheid is er sterk ingezet op het terugdringen van het ziekteverzuim onder het motto 'samen positief en gezond'.
	7. Opleiden en oefenen: het risico op onvoldoende mogelijkheden voor opleiden en oefenen medewerkers (bezuinigingen).	Meerjarenbeleidsplan MOTO (Multi Opleiden Trainen & Oefenen) 2017-2020 is vastgesteld als kader voor prioritering.
	8. Arbeidsgerelateerde ziektes	Met extra structurele middelen (door het bestuur toegekend) is enorm geïnvesteerd in onder andere procedures, extra uitrukpakken en voorlichting.

Aandachtsvelden	Strategische risico's	Maatregelen
Middelen	9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): het risico dat VRLN taakstellende bezuinigingen worden opgelegd welke leiden tot gedwongen ontslagen en/of niet /tegen onvoldoende kwaliteit uitvoeren van (wettelijke) taken/diensten. Onvoldoende ruimte voor innovatie.	Maatregelen zijn genomen om de begroting op orde te krijgen. Budgettering gebeurt op efficiënte wijze en budget wordt alleen verstrekt wanneer er een onderliggend plan is. Ruimte voor innovatie wordt geschapen door opbouw van een innovatiebudget.
	10. Financiële claims: het risico dat VRLN claims krijgt als gevolg van handelswijzen van één of meerdere medewerkers.	
	11. Arbeidsrechtelijk geschil toeslag onregelmatigheid dienst meldkamer	In fase van beroep.
	12. Wegvallen vergoeding OMS	
Processen	13. Kennisdeling: het risico dat beschikbare en benodigde informatie onvoldoende ontsloten/gedeeld wordt intern en met externe partijen.	In 2016 is de informatiebehoefte van belanghebbenden nader geïnventariseerd en zijn indicatoren voor stuur- en verantwoordingsinformatie benoemd. Het genereren van deze informatie is geïntegreerd in de systemen. Een projectplan ter realisatie van Veiligheids Informatie Centra (VIC) is opgesteld om het informatiegestuurd werken te vergroten. Een dashboard is ontwikkeld waarmee de afdeling Incidentbeheersing inzicht krijgt in de paraatheid van haar posten (beschikbaarheid van vrijwilligers op de posten).
	14. Integriteit beveiliging data: het risico is uitval systemen en verlies van data als gevolg van gedrag van medewerkers.	Een aantal gegevensverwerkende processen is doorgelicht op informatiebeveiliging. Daar waar nodig zijn maatregelen genomen. In 2016 heeft het digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg en de processen daaromheen het certificaat 'Goed beheerd zorgsysteem gekregen'. Een functionaris gegevensbescherming is aangesteld.
	15. Continuïteit: het risico dat de VRLN bij langdurige inzet t.b.v. calamiteiten de continuïteit van de dienstverlening niet kan waarborgen.	Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) bedrijfscontinuïteit is opgesteld en wordt in 2017 vastgesteld en geïmplementeerd.
	16. Nakomen afspraken/DVO: het risico dat VRLN niet kan voldoen aan afspraken door onderbezetting personeel of door onvoldoende zicht op de afspraken (leveringsbetrouwbaarheid).	Ingezet wordt op inzicht en overzicht van convenantafspraken en opvolging daarvan door partnertypering en jaargesprekken. Heroverweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot continuïteit bij inzet van zeer specifieke functies. Meerjarenplan uitvoering WABO-taken is vastgesteld.
Marktontwikkelingen, klanten en partners		
Maatschappelijke ontwikkelingen	17. Demografische ontwikkelingen: Risico dat we niet kunnen inspelen op de gewijzigde behoefte samenleving (taken en dienstverlening).	
Bestuur en financiers	18. Invloed lokale en regionale politiek: het risico dat lokaal belang prevaleert boven regionaal belang, inconsistente besluitvorming, verwachtingen en betrokkenheid bestuurders.	Door de brandweer is de dialoog aangegaan met bestuurders en ambtenaren op diverse niveaus. De bestuursopdracht is gegeven een taakdiscussie te starten tussen gemeenten, RUD en VRLN.

Score		Kans				
		1	2	3	4	5
		Kans is klein			Kans is groot	
score 1-25	Probleem is klein	Accepteren			Overdragen	
	Risico's	2, 10				
score 26-75	Probleem is groot	Verminderen			Vermijden	
	Risico's	3, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17			1, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 18	

Risicostrategie op basis van prioritering risico's (kans x impact)

De benodigde weerstandscapaciteit gaat uit van het restrisico (netto risico's) dat de organisatie loopt. Daartoe dient voor de verschillende risico's beoordeeld te worden wat de effectiviteit is van de aanwezige beheersingsmaatregelen en/of aanvullende maatregelen genomen kunnen worden. Dit heeft geleid tot volgend overzicht.

Strategische risico's	Kans	Financiële gevolgen	Benodigde weerstandscapaciteit
1. Vermogen tot veranderen (cultuur)	75%	€ 250.000	€ 187.500
2. Communicatie	50%	€ 100.000	niet opgenomen
3. Organisatie in control	50%	€ 250.000	niet opgenomen
4. Kwaliteit personeel	0%	op basis van genomen maatregelen is het risico nihil	n.v.t.
5. Kwantiteit personeel	75%	€ 250.000	€ 187.500
6. Ziekteverzuim > norm 5%	75%	€ 250.000	€ 187.500
7. Opleiden en oefenen	0%	€ 0	niet opgenomen
8. Arbeidsgerelateerde ziektes	1%	€ 1.000.000	€ 10.000
9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): kans op 5% minder inkomsten	10%	€ 345.000	€ 34.500
10. Financiële claims	0%	nihil door dekking WA-verzekering	n.v.t.
11. Arbeidsrechtelijk geschil Toeslag Onregelmatigheid Dienst Meldkamer	50%	€ 100.000	€ 50.000
12. Wegvallen vergoeding OMS	75%	€ 196.000	€ 147.000
13. Kennisdeling	75%	binnen de eigen begroting	niet opgenomen
14. Integriteit beveiliging data	75%	€ 250.000	€ 187.500
15. Continuïteit	50%	€ 250.000	€ 125.000
16. Nakomen afspraken/DVO	75%	binnen de eigen begroting	niet opgenomen
17. Demografische ontwikkelingen	50%	€ 250.000	€ 125.000
18. Invloed lokale en regionale politiek	75%	binnen de eigen begroting	niet opgenomen
<i>Bruto benodigde weerstandscapaciteit</i>			€ 1.241.500

Weerstandvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de veiligheidsregio de nadelige gevolgen van risico's kan opvangen. Het gaat hierbij om tegenvallers die de continuïteit van de uitvoering van taken in gevaar brengt. Het weerstandsvermogen geeft aan wat de verhouding is tussen de beschikbare hoeveelheid en de benodigde hoeveelheid geld. In hoeverre de veiligheidsregio in staat is om de financiële tegenvallers op te vangen hangt af van de risico's die de veiligheidsregio loopt en van de middelen die de organisatie vrij kan maken om risico's op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is de optelsom van alle elementen uit de financiën van de veiligheidsregio die daadwerkelijk kunnen worden ingezet om niet-begrote kosten te dekken. Onder de beschikbare weerstandscapaciteit valt het deel van de reserves dat vrij aanwendbaar is.

Vanuit de risico-inventarisatie is een benodigd weerstandsvermogen becijferd van € 1.242 k. De beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2016 bedraagt € 632 k. Uit deze becijfering kan de conclusie getrokken worden dat de discrepantie tussen beiden €610 k bedraagt waarvan het Algemeen Bestuur vooralsnog geen besluit heeft genomen dit tekort op te hebben.

In lijn met de BBV aanpassingen vermelden wij onderstaand een aantal ratio's die op basis van een Balansprognose te berekenen zijn.

We geven hier bij de ontwikkeling weer in relatie tot de laatst opgestelde jaarrekening i.c.de Balans per 31 december 2016.

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote is de verhouding tussen de schulden van de organisatie onder aftrek van de vlottende activa en het totaal van de baten van de organisatie verminderd met eventuele onttrekkingen aan reserves.

Voor de opbouw van het kengetal kan een correctie voor de financiële activa achterwege blijven daar de VRLN niet over dergelijke uitzettingen beschikt.

De relevantie van dit kengetal wordt bepaald door de mate waarin de organisatie de activa heeft gefinancierd in relatie tot de begrotingsomvang.

Solvabiliteit

Onder solvabiliteit wordt verstaan de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal van het vermogen, ergo het totaal van de passiva.

Structurele exploitatieruimte

Onder de structurele exploitatieruimte wordt verstaan de verhouding tussen het saldo van structurele baten en lasten verminderd met het saldo van de structurele onttrekking aan reserves en het totaal van de baten exclusief de onttrekking aan reserves.

Dit kengetal geeft aan de mate waarin de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Een negatief kengetal duidt op hogere structurele lasten dan structurele baten, wat niet gewenst is.

Bovengenoemde kengetallen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Financiële kengetallen*(in percentages)*

	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto schuldquote	69,4%	80,7%	80,1%	78,0%	79,2%	74,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	69,4%	80,7%	80,1%	78,0%	79,2%	74,3%
Solvabiliteitsratio	3,6%	3,1%	2,9%	2,9%	2,7%	2,8%
Structurele exploitatieruimte	-3,8%	0,8%	-0,8%	-0,9%	-0,3%	0,2%

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen die de Veiligheidsregio Limburg-Noord in eigendom heeft betreffen gebouwen en vervoermiddelen (brandweervoertuigen).

a. Het beleidskader

Het beleidskader over het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt geactualiseerd. Als onderdeel van het project integraal materieel en gebouwenbeleid wordt momenteel gewerkt aan een kaderbeleidsnota. Het inhoudelijk beleid met betrekking tot huisvesting en accommodaties wordt vervolgens uitgewerkt. Tevens is in 2015 een project gestart dat de gebouw situatie van de VRLN in kaart zal brengen. Hierbij worden de uitgangspunten van een doelmatige en effectieve inzet van kapitaalgoederen uitgewerkt. Deze beleidsmatige vaststelling heeft ten tijde van de begrotingsopstelling nog niet plaatsgevonden.

b. Harmonisatie huisvestingslasten brandweerlocaties

Met ingang van 2017 vormen de huisvestingslasten van de brandweerlocaties integraal onderdeel van de VRLN begroting. De lasten van de verschillende locaties worden verevend via de OOV sleutel welke gehanteerd wordt voor het programma Veiligheid Incidentbestrijding. De lasten zijn ook toegerekend op de verschillende programmaonderdelen. Op basis van de nog te sluiten huurovereenkomsten met gemeenten worden de panden voor de komende 5 jaar op basis van uniforme huurovereenkomsten gehuurd. Het onderhoud vindt plaats op basis van de opgestelde onderhoudsplannen en wordt door de gemeenten dan wel door de VRLN uitgevoerd. In het geval dat het eigenaarsrecht bij de gemeente berust is de verantwoordelijkheid en het risico voor de uitvoering van het onderhoud onderdeel van de gemeentelijke verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid voor het treffen van voorzieningen berust dan bij de desbetreffende gemeente. Voor de in eigendom overgedragen panden berust die verantwoordelijkheid vanaf 2017 bij de VRLN.

De Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft de volgende gebouwen in eigendom:

Locatie	Adres	Plaats
Hoofdvestiging VRLN	Nijmeegseweg 42	Venlo
Oude brandweerkazerne Venlo	Nijmeegseweg 40	Venlo
Hoofdvestiging GGD (3DS)	Drie Decembersingel	Venlo
Hoofdvestiging GGD (Quadrivium)	Oranjelaan	Roermond
Brandweerkazerne Echt	Bandertlaan	Echt
Brandweerkazerne Gennep	Paesplasweg	Gennep
Brandweerkazerne Mook	Veldweg	Mook
Brandweerkazerne Venlo	Ariënsstraat	Venlo
Brandweerkazerne Weert	De Savornin Lohmanstraat	Weert

De belangrijkste kapitaalgoederen die de Veiligheidsregio in eigendom heeft betreffen gebouwen en vervoermiddelen (brandweervoertuigen). Voor deze eigendommen gelden de wettelijke voorgeschreven keurings- en onderhoudswerkzaamheden.

3.3 Financiering

De Veiligheidsregio heeft het beleid ten aanzien van de financiering vastgelegd in de financiële verordening. De regels ter uitvoering van de beleidspunten zijn vastgelegd in het treasury statuut (financieringsstatuut). De Veiligheidsregio voldoet aan de voorschriften met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Rentebeleid

Zowel de lange als de korte rente zijn momenteel laag met respectievelijk 0,69% voor 10-jarige leningen en -0,13% voor de korte rente (driemaandelijks Eurobor). De ontwikkeling van de rente is van belang voor de financieringskosten van de VRLN.

Risicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm)

De kasgeldlimiet laat zien welk risico er bestaat ten aanzien van vlottende schulden. De renterisiconorm is een maatstaf om te bepalen welke kredietrisico's de Veiligheidsregio loopt op de vaste schulden. Dit zijn de schulden met een looptijd langer dan 1 jaar.

De renterisiconorm wordt gemeten in een bedrag ter grootte van 20% van het begrotingstotaal. De Veiligheidsregio zal in het begrotingsjaar 2018 en meerjarig voor de daaropvolgende 3 jaar, volgens de huidige inzichten, binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm blijven.

Liquiditeitsplanning en financieringspositie

Gezien de investeringsplanning en de aflossing op bestaande geldleningen, wordt in de kapitaalbehoefte voorzien door het aantrekken van geldleningen in 2018 en de volgende jaren. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de kasgeldlimiet maximaal benut wordt, zonder deze te overschrijden.

Rente risiconorm (vaste schuld)

Rente risiconorm

(bedragen in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021
(1) Renteherzieningen	4.500	2.000	4.500	500
(2) Aflossingen	4.514	4.014	3.839	3.983
(3) Renterisico (1)+(2)	9.014	6.014	8.339	4.483
(4) Renterisiconorm	12.199	12.199	12.199	12.199
(5a)= (4>3) Ruimte onder renterisiconorm	3.185	6.185	3.860	7.716
(5b)= (3>4) Overschrijding van de renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm (4)				
(4a) Begrotingstotaal jaar t	60.996			
(4b) Percentage regeling	20%			
(4)=(4a)*(4b)/100 renterisiconorm jaar t	12.199			

Kasgeldlimiet (vlottende schuld)

Kasgeldlimiet

(bedragen in duizenden euro's)

(Jaar t-2 = 2016)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1. Vlottende schuld	7.333	6.000	7.000	4.667
2. Vlottende middelen	31	248	305	218
3. Netto vlottende schuld (+) of overschot (-) (1-2)	7.302	5.752	6.695	4.448
4. Toegestane kasgeldlimiet				
in geld	4.934	4.934	4.934	4.934
in percentage	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
Ruimte (4 groter dan 3)	0	0	0	486
Overschrijding (3 groter dan 4)	2.368	818	1.761	0
Berekening kasgeldlimiet (5)				
(6) Rekeningstotaal 2016	60.170	60.170	60.170	60.170
(7) Percentage regeling	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
(5)=(6)*(7)/100 kasgeldlimiet 2016	4.934	4.934	4.934	4.934

3.4 Bedrijfsvoering

De afgelopen jaren zijn flinke slagen gemaakt naar een betere bedrijfsvoering. De basis op orde op de P, F en I & A functies heeft daarbij prioriteit gehad.

Nu we meer en meer in control komen is de tijd rijp voor nieuwe ontwikkeldoelen op de bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering dient in onze visie snel te kunnen reageren op wisselende omgevings- en klantvragen. Dat vraagt om "operational excellence". Die kijk ondersteunen we met een passend en flexibel dienstverleningsconcept.

Onze speerpunten in de bedrijfsvoering zijn:

- Versterken van de concern-brede stuur- en beheersinformatie;
- Een bij onze maatschappelijke opgave passende huisvestingsinfrastructuur;
- Vitaal en veerkrachtig personeel;
- Versterken informatiemanagement en digitaal (samen)werken;
- Versterken van onze omgevings- en crisiscommunicatie.

Stuur- en beheersinformatie

Nu de planning & control cyclus met bijbehorend instrumentarium is ingericht komen we steeds beter in control en kunnen we een volgende ontwikkelstap zetten naar business intelligence. Het slim combineren van data levert nieuwe informatie waarmee we onze producten en dienstverlening beter kunnen laten aansluiten op klantwensen. Goede informatie(uitwisseling) is ook van belang voor onze positie in de keten. Betere beheersinformatie ondersteunt operational excellence in de interne bedrijfsvoering.

Huisvesting

Met ruim vijftig vestigingen (hoofdvestigingen, brandweerkazernes, consultatiebureaus) in de regio is een professionele aanpak van investeringen, exploitatie en financiering van groot belang. Niet alleen als eigenaar, maar ook als huurder van gebouwen. De komende jaren staat de bouw van (minstens) vijf nieuwe brandweerkazernes op de rol. Daarnaast zullen enkele consultatiebureaus vernieuwd worden. Na eerder voorbereidend werk zal de Risk Factory mogelijk al in 2018 zichtbaar worden.

Vitaal en veerkrachtig personeel

Personeel dat past bij onze maatschappelijke opgave heeft voortdurend aandacht nodig. In de komende jaren voorzien we nieuwe klantvragen en nieuwe producten. Denk daarbij aan andere vormen van risicobeheersing en jeugdgezondheidszorg. Tezamen met de verdergaande ontgroening en vergrijzing in onze regio stelt dit ons voor uitdagingen op zowel ons personeelsbeleid als ons personeelsbestand. In 2018 gaan we verder met ons programma waarin de begrippen vakmanschap, arbeidsmobiliteit, veranderingeinzindheid en gezondheid voor elke individuele medewerker centraal staan.

Informatiemanagement en digitaal (samen)werken

In 2017 zijn op basis van een informatiescan de lijnen uitgezet op het thema ICT-infrastructuur. Deze lijnen zijn gebaseerd op dat wat nodig is om onze opgave uit te voeren in een toenemend digitale wereld.

Bij ICT-infrastructuur denken we dan aan (samenhangende) investeringen in gebruiker hardware (desktops, tablets, telefoons, etc.), opslagsystemen, servers, communicatie en netwerk, middleware en infrastructuursoftware en ICT managementsystemen ten behoeve van de ondersteunende processen. Maar ook informatiebeveiliging is een relevant onderdeel. Met de instelling van een Functionaris Gegevensbescherming en CISO (Chief Information Security Officer) hebben we weer een stap gezet in de verdere professionalisering.

Om de juiste keuze te maken gebruiken we de in 2017 geïnstalleerde CAB (Change Advisory Board) en SAB (Security Advisory Board).

Communicatie

Zowel de corporate communicatie als de crisiscommunicatie vragen om een pro-actieve aanpak in nauwe samenwerking met onze (keten)partners en gemeenten. Grenzen tussen 'binnen en buiten' vervagen. We zullen steeds vaker gebruik maken van omgevingsbeelden om een goed begrip van onze klanten en partners te krijgen en we betrekken onze medewerkers en klanten steeds meer bij onze kernboodschap. In 2017 zijn we het gesprek met onze gemeenten gestart om de aansluiting tussen de VRLN en de gemeenten te versterken.

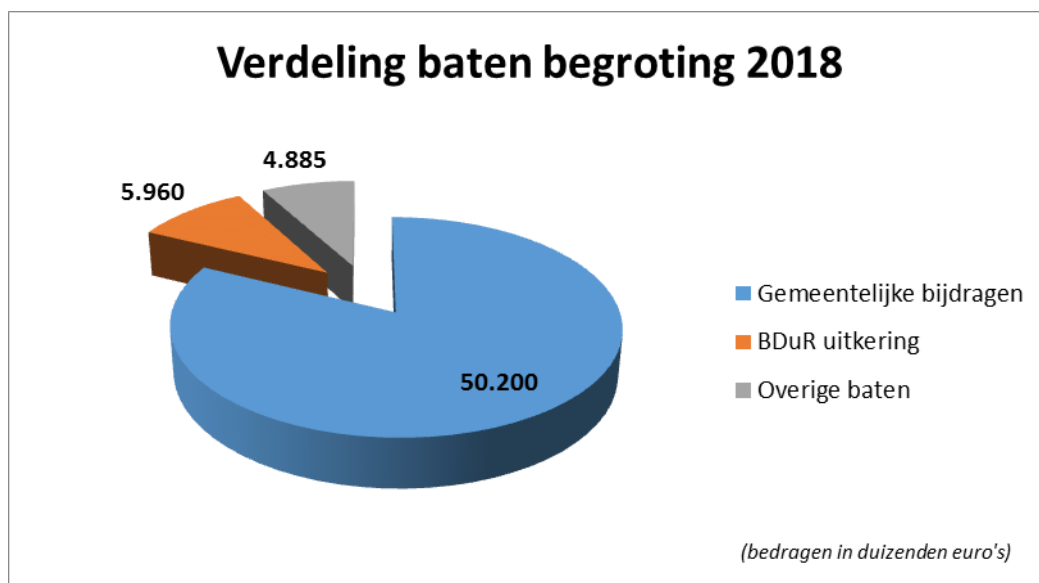
3.5 Verbonden Partijen

De Veiligheidsregio kent geen verbonden partijen.

4 Financiële begroting

4.1 Totale Baten

De Veiligheidsregio kent als baten de gemeentelijke bijdragen, de Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding, subsidies en overige baten van derden. De verhouding van deze inkomstenstromen in relatie tot het totaal van de begroting is als volgt weergegeven.

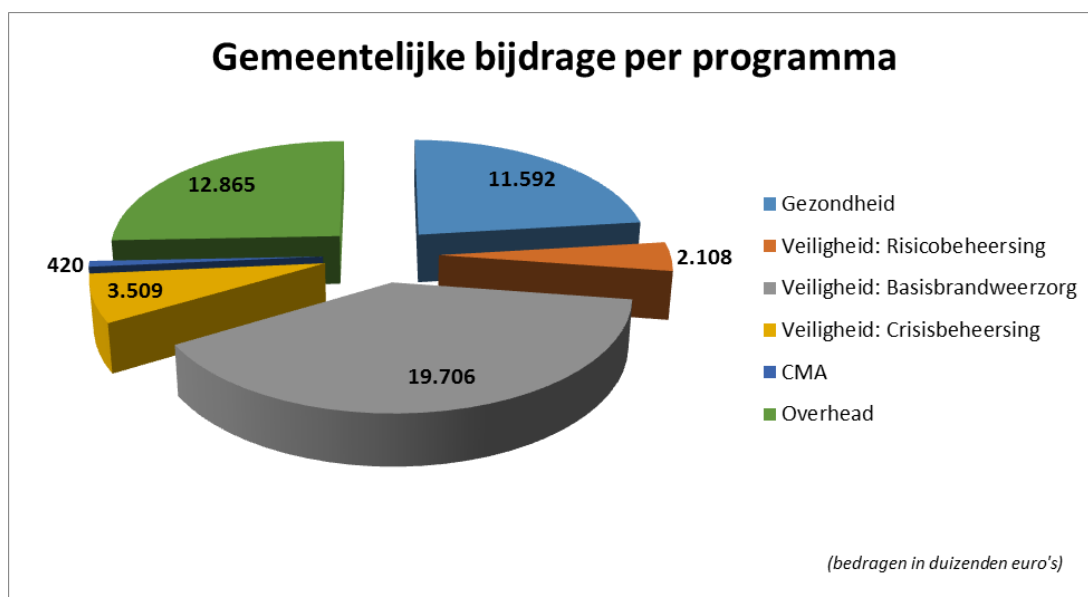

4.1.1 Gemeentelijke bijdragen

Met ingang van de begroting 2017 zijn de gemeentelijke bijdragen opgenomen op basis van de nieuwe verdelingssystematiek op grond van de harmonisatie. De gehanteerde verdeelsleutels zijn:

- Aandeel cluster Brandweer en Rampenbestrijding gemeentefonds;
- Inwoneraantal per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar;
- SES score in combinatie met het aantal 0-18 jarigen.

Voor het hanteren van de nieuwe verdelingssystematiek voor de gemeentelijke bijdrage is een ingroeiregeling afgesproken van 4 jaar. De ingroei overbruggt het relatieve verschil van de bijdrage van de gemeente tussen de situatie voor de harmonisatie en na de harmonisatie. De verdeling van de bijdrage over de verschillende programma's is in onderstaande grafiek weergegeven.

De ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen in meerjarenperspectief is opgenomen in de bijlage.

4.1.2 Brede Doeluitkering Rampenbestrijding

De Veiligheidsregio ontvangt jaarlijks een rijksbijdrage in de vorm van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). De hoogte van de BDuR wordt bekendgemaakt in de zogeheten juni circulaire. Ten tijde van het opstellen van de begroting zijn deze gegevens nog niet beschikbaar. Daarom wordt in de begroting uitgegaan van een inschatting van deze baten. Voor 2018 is hierbij rekening gehouden met een totaal bedrag van € 5,960 miljoen. Dit bedrag is naar beneden bijgesteld als gevolg van een landelijke herijking. Hierin is een bedrag opgenomen van ca. € 1,384 miljoen voor compensabele BTW. Dit bedrag is in tegenstelling met voorgaande jaren direct in mindering gebracht op de programmakosten.

4.1.3 Verrekening huisvesting brandweerkazernes

Net als in de begroting 2017 zijn de kosten van de huisvesting integraal onderdeel van de lasten per programma. Verrekening van deze lasten is onderdeel van de geharmoniseerde bijdrage systematiek. Voor de komende jaren zullen binnen de budgettaire kaders verschuivingen plaatsvinden van huurlasten naar stichtingskosten als gevolg van het realiseren van nieuwbouw op enkele locaties. De exacte uitwerking van een en ander is ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend.

4.1.4 Overige Baten

Naast de gemeentelijke bijdragen en de BDuR ontvangt de Veiligheidsregio inkomsten uit andere bronnen zoals het rijk, instellingen en burgers. Deze zijn proportioneel met de omvang van de activiteiten. Een deel van de overige baten bestaat uit bijdragen van gemeenten welke niet via de gemeentelijke bijdrage worden verrekend.

Voor wat betreft de vennootschapsbelasting die op de activiteiten drukt die door de belastingdienst als VPB-plichtig worden aangemerkt is vooralsnog geen bedrag bepaald. Op grond van het gegeven dat wij activiteiten verrichten tegen kostprijs en zonder winstoogmerk wordt de heffing als een bagatel beschouwd.

4.2 Baten en lasten op programmaniveau

In de onderstaande tabel is het totaal van de baten en lasten per programma opgenomen.

De ontwikkelingen op de baten en lasten zijn bij de financiële kaders nader toegelicht. In het kader van het meerjarenperspectief is een beleids-neutrale lijn gevolgd (met uitzondering van het Rijksvaccinatie programma) en is rekening gehouden met een loonontwikkeling van 2,1%.

De ontwikkelingen in een meerjarenperspectief zijn dermate onzeker dat een nadere concretisering op programmaniveau op dit moment niet opportuun is. De ontwikkelingen van de investeringen zullen vanuit een actualisatie van het meerjaren (vervangings-) investeringsplan worden benaderd.

Ten aanzien van de ontwikkeling van de kosten van de Meldkamer is uitvoering gegeven aan het scenario dat volgens de huidige planning, met ingang van 2020 de meldkamer zal worden overgedragen aan de Landelijke Meldkamer Organisatie.

Baten en lasten per programma (incl. meerjarenraming)
(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Mutatie 2018 t.o.v. 2017
Lasten (excl. toevoegingen aan reserves)						
Gezondheid		15.372	15.372	15.372	15.372	
Veiligheid: Risicobeheersing		2.561	2.561	2.561	2.561	
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		23.499	23.499	23.499	23.499	
Veiligheid Crisisbeheersing		4.464	4.474	4.474	3.027	
CMA		420	420	420	420	
Overhead		14.681	14.663	14.663	14.267	
Totaal lasten (excl. toev. aan de reserves)	60.426	60.996	60.988	60.988	59.145	570
Baten (excl. onttrekkingen aan reserves)						
Gezondheid		3.780	3.780	3.780	3.780	
Veiligheid: Risicobeheersing		453	453	453	453	
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		3.793	3.793	3.793	3.793	
Veiligheid Crisisbeheersing		879	910	910	574	
CMA		0	0	0	0	
Overhead		1.815	1.815	1.815	1.815	
Totaal baten programma's	11.452	10.720	10.751	10.751	10.415	-732
Baten gemeentelijke bijdragen						
Gezondheid		11.592	11.592	11.592	11.592	
Veiligheid: Risicobeheersing		2.108	2.108	2.108	2.108	
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		19.706	19.706	19.706	19.706	
Veiligheid Crisisbeheersing		3.509	3.509	3.509	2.454	
CMA		420	420	420	420	
Overhead		12.865	12.865	12.865	12.409	
Totaal baten gemeentelijke bijdragen	48.849	50.200	50.200	50.200	48.688	1.351
Totaal baten (excl. ontr. aan de reserves)	60.301	60.920	60.950	60.950	59.102	619
Saldo (excl. mutaties reserves)						
Gezondheid		0	0	0	0	
Veiligheid: Risicobeheersing		0	0	0	0	
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		0	0	0	0	
Veiligheid Crisisbeheersing		76	55	55	0	
CMA		0	0	0	0	
Overhead		1	-17	-17	43	
Totaal saldo van baten en lasten	125	77	38	38	43	-48
Toevoegingen aan reserves (lasten)	49	123	113	113	13	
Onttrekkingen aan reserves (baten)	173	200	151	151	56	
Totaal resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0	0

4.3 Overzicht structureel en a-structureel verloop baten en lasten

De ontwikkeling van de incidentele baten en lasten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de genomen a-structurele maatregelen om a-structureel begrotingsevenwicht te bereiken.

Baten en lasten per programma (incl. meerjarenraming)
(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Structurele lasten (excl. toevoegingen aan reserves)					
Gezondheid		14.537	14.635	14.390	14.075
Veiligheid: Risicobeheersing		2.461	2.561	2.561	2.561
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		22.606	22.681	22.749	22.942
Veiligheid Crisisbeheersing		4.415	4.474	4.474	3.027
CMA		420	420	420	420
Overhead		14.466	14.558	14.558	14.122
Totaal structurele lasten programma's	59.883	58.905	59.329	59.151	57.147
Structurele baten (excl. onttrekkingen aan reserves)					
Gezondheid		2.315	2.418	2.488	2.483
Veiligheid: Risicobeheersing		353	453	453	453
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		2.901	2.975	3.044	3.236
Veiligheid Crisisbeheersing		848	910	910	574
CMA		0	0	0	0
Overhead		1.705	1.815	1.815	1.815
Totaal structurele baten programma's	11.091	8.122	8.571	8.709	8.561
Structurele baten gemeentelijke bijdragen					
Gezondheid		11.592	11.592	11.592	11.592
Veiligheid: Risicobeheersing		2.108	2.108	2.108	2.108
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		19.706	19.706	19.706	19.706
Veiligheid Crisisbeheersing		3.509	3.509	3.509	2.454
CMA		420	420	420	420
Overhead		12.865	12.865	12.865	12.409
Totaal structurele baten gemeentelijke bijdragen	48.849	50.200	50.200	50.200	48.688
Subtotaal structureel resultaat voor bestemming	-57	583	558	242	-102
Incidentele lasten (excl. toevoegingen aan reserves)					
Gezondheid		835	737	982	1.297
Veiligheid: Risicobeheersing		100	0	0	0
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		892	818	750	557
Veiligheid Crisisbeheersing		49	0	0	0
CMA		0	0	0	0
Overhead		215	105	105	145
Totaal incidentele lasten programma's	543	2.092	1.659	1.837	1.999
Incidentele baten (excl. onttrekkingen aan reserves)					
Gezondheid		1.465	1.362	1.292	1.297
Veiligheid: Risicobeheersing		100	0	0	0
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		892	818	750	557
Veiligheid Crisisbeheersing		31	0	0	0
CMA		0	0	0	0
Overhead		110	0	0	0
Totaal incidentele baten programma's	361	2.598	2.180	2.042	1.854
Subtotaal incidenteel resultaat voor bestemming	182	-507	-520	-205	145
Saldo (excl. mutaties reserves)					
Gezondheid		0	0	0	0
Veiligheid: Risicobeheersing		0	0	0	0
Veiligheid: Basisbrandw eezorg		0	0	0	0
Veiligheid Crisisbeheersing		76	55	55	0
CMA		0	0	0	0
Overhead		1	-17	-17	43
Totaal saldo van baten en lasten	125	77	38	38	43
Toevoegingen aan reserves (lasten)	49	123	113	113	13
Onttrekkingen aan reserves (regulier) (baten)	173	200	151	151	56
Totaal resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

De belangrijkste incidentele effecten kunnen als volgt worden weergegeven:

Programma Gezondheid

Binnen het programma Gezondheid zijn tijdelijk extra lasten en baten (subsidies) opgenomen voor opleidingen in het kader van 'Arts Maatschappij en Gezondheid'. Daarnaast is er tijdelijk extra capaciteit ingehuurd voor markttaken, zoals Reizigersvaccinatie' 'Verzekerde Zorg IZB', 'Verzekerde Zorg TBC' en andere projecten. Hiertegenover zijn incidenteel extra baten opgenomen binnen het programma Gezondheid.

Programma Veiligheid: Risicobeheersing

In het programma Veiligheid: Risicobeheersing leiden per saldo extra subsidie inkomsten (Impuls OmgevingsVeiligheid) tot extra incidentele baten in 2018.

Programma Veiligheid: Basisbrandweezorg

In het programma Veiligheid-Basisbrandweezorg hebben de incidentele baten en lasten betrekking op het FLO-overgangsrecht van de Brandweer Roermond en Venlo. Het verloop van de baten en lasten is jaarlijks verschillend, maar overigens budgettair neutraal.

Programma Veiligheid: Crisisbeheersing

In het programma Veiligheid-Crisisbeheersing hebben de incidentele lasten betrekking op enerzijds een verwacht voordeel (storting in reserve Meldkamerdomein) in de bijdrage in het Meldkamerdomein en anderzijds op de afbouw van de reserve Oranje Kolom (gemeentelijke processen).

Programma CMA

N.v.t.

Overhead

In het programma Bedrijfsvoering is tijdelijk extra formatie opgenomen in verband met projecten huisvesting en overige inhuur. Hier tegenover staan incidenteel deels extra inkomsten.

4.4 Financiële positie

4.4.1 Solvabiliteit

De solvabiliteit van de organisatie wordt door de wetgever in toenemende mate als onderdeel gezien van de sturings- en verantwoordingsinformatie. In de paragraaf weerstandsvermogen hebben we de relevante kengetallen weergegeven.

Bij een totaal beoordeling van de solvabiliteit en het weerstandsvermogen in relatie tot deze begroting kan gesteld worden dat een verdere uitholling van de vermogenspositie de uitgangspositie voor wat betreft het weerstandsvermogen aantast.

De mate waarin de Veiligheidsregio financiële stabiliteit naar de deelnemende gemeenten kan garanderen hangt mede af van de mate waarin risico's op afwijkingen opgevangen kunnen worden binnen het eigen(weerstands) vermogen. Dit wordt op basis van het huidige deficit van het weerstandsvermogen, zonder aanpassing van het reservebeleid, als niet haalbaar geacht. Tussentijdse aanvulling vanuit de gemeentelijke bijdrage zal als dan noodzakelijk zijn.

4.4.2 Liquiditeit

Alhoewel liquiditeit in termen van de mogelijkheid om de verplichtingen op korte termijn te financieren voor de decentrale overheid geen groot issue is, wordt de relatie met de netto schuld quote wel in het nieuwe BBV regime als een verplicht kengetal gezien.

Gezien de inverse rentestructuur van dit moment met de zeer lage korte rente wordt, binnen de kaders van de wet FIDO, zoveel als mogelijk een beroep gedaan op de kapitaalmarkt.

De verdamping van de beschikbare reserves leidt tot een extra beroep op de kapitaalmarkt om de nodige liquiditeiten te verkrijgen.

4.4.3 Investerings

De Veiligheidsregio kent geen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, maar kent enkel investeringen met een economisch nut.

Op basis van de meerjarige investeringsplanning bedragen de investeringen in 2018 in totaal € 5,3 miljoen. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste vervangingsinvesteringen weergegeven.

Investerings 2018

(bedragen in duizenden euro's)

Telefooncentrale	252
Automatisering	452
Investerings Gezondheid	228
Tankautospuiten (12 stuks)	1.575
Dienstauto's (6 stuks)	187
Haakarmbakken (6 stuks)	2.075
Brandweer kleding (5 stuks)	243
Inventaris brandweer (2 stuks)	137
Ademlucht (12 stuks)	146
Totaal investeringen 2018	5.296

4.4.4 Mutaties reserves

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht reserves

(bedragen in duizenden euro's)

	Stand 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Stand 31-12-2018
Algemene reserve	79	10	0	0	0	89
Totaal algemene reserve	79	10	0	0	0	89
Bestemmingsreserves						
Reserve kapitaallasten huisvesting Nijmeegseweg Venlo	301	8	0	0	37	272
Reserve kapitaallasten gebouw GGD Roermond	99	2	0	0	20	82
Reserve kapitaallasten gebouw Drie Decembersingel Venlo	123	3	0	0	18	108
Subtotaal reserves t.b.v. kapitaallasten	523	13	0	0	74	462
Reserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer	203	40	95	0	0	148
Reserve nieuwe huisvesting	350	0	0	0	0	350
Reserve CMA	256	0	0	0	0	256
Reserve Oranje Kolom	31	0	31	0	0	0
Reserve assurantie eigen risico	188	60	0	0	0	248
Subtotaal overblijvende bestemmingsreserves	1.028	100	126	0	0	1.002
Totaal bestemmingsreserves	1.551	113	126	0	74	1.464
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.630	123	126	0	74	1.553

Meerjarig verloop

(bedragen in duizenden euro's)

	saldo per 31-12-2018	saldo per 31-12-2019	saldo per 31-12-2020	saldo per 31-12-2021
Totaal algemene reserve	89	89	89	89
Subtotaal reserves t.b.v. kapitaallasten	462	402	341	280
Subtotaal overblijvende bestemmingsreserves	1.002	1.007	1.012	1.012
Totaal	1.553	1.498	1.442	1.381

4.4.5 Mutaties voorzieningen

De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht voorzieningen

(bedragen in duizenden euro's)

	Stand 01-01-2018	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand 31-12-2018
(Onderhouds)egaliseringsvoorzieningen m.b.t. gebouwen					
Voorziening groot onderhoud Gebouw Nijmeegseweg, Venlo	470	142	0	10	601
Voorziening groot onderhoud Gebouw Drie Decembersingel, Blerick	91	144	0	149	86
Voorziening groot onderhoud Gebouw Oranjelaan, Roermond	5	15	0	16	3
Groot onderhoud brandw eerkazerne Echt	20	36	0	19	37
Groot onderhoud brandw eerkazerne Gennep	16	29	0	12	33
Groot onderhoud brandw eerkazerne Mook	10	14	0	5	19
Groot onderhoud brandw eerkazerne Venlo	71	102	0	36	137
Groot onderhoud brandw eerkazerne Weert	24	52	0	22	54
Subtotaal (onderhouds)egaliseringsvoorzieningen m.b.t. gebouwen	707	534	0	269	971
Overige (onderhouds)egaliseringsvoorzieningen					
Voorziening ouderen-, volw assenen- en jongerenmonitor	0	39	0	0	39
Totaal (onderhouds)egaliseringsvoorzieningen	707	573	0	269	1.010
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Voorziening w achtgelduitkering Gew est Noord-Limburg	6	0	0	0	7
Totaal voorzieningen voor middelen van derden	6	0	0	0	7
Totaal	713	573	0	269	1.017

4.4.6 Mutaties overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

De stand en het gespecificeerde verloop van de overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kan als volgt worden weergegeven.

Verloopoverzicht overheidsuitkering

(bedragen in duizenden euro's)

	Stand 01-01-2018	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand 31-12-2018
Uzeren Rijn	62	0	0	10	52
Scholing Brandw eer personeel	54	0	0	0	54
Totaal	116	0	0	10	106

4.4.7 Samenvatting

Totaaloverzicht

(bedragen in duizenden euro's)

	Stand 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Specifieke onttrekking	Stand 31-12-2018
Reserves	1.630	123	126	74	1.553
Voorzieningen	670	300	0	175	795
Overheidsuitkeringen met specifiek bestedingsdoel	125	0	0	10	116
Totaal	2.425	424	126	259	2.463

4.4.8 Geprognoseerde (meerjaren-)balans

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het BBV een geprognoseerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een begrotingsparagraaf. Met het opnemen van een geprognoseerde balans krijgt het bestuur meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Balans per ultimo boekjaar *(bedragen in duizenden euro's)*

ACTIVA	2017	2018	2019	2020	2021
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	51.025	51.139	49.936	50.560	47.373
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	51.025	51.139	49.936	50.560	47.373
Vlottende activa					
Voorraden	31	31	31	31	31
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356
Liquide middelen	99	99	99	99	99
Overlopende activa	831	831	831	831	831
Totaal vlottende activa	2.317	2.317	2.317	2.317	2.317
Totaal activa	53.342	53.456	52.253	52.877	49.690

Balans per ultimo boekjaar *(bedragen in duizenden euro's)*

PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021
Vaste passiva					
Eigen vermogen	1.675	1.553	1.498	1.442	1.381
Voorzieningen	670	977	1.101	1.047	943
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	39.855	39.858	38.390	39.096	35.932
Totaal vaste passiva	42.200	42.388	40.989	41.585	38.256
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	6.242	6.168	6.364	6.392	6.534
Overlopende passiva	4.900	4.900	4.900	4.900	4.900
Totaal vlottende passiva	11.142	11.068	11.264	11.292	11.434
Totaal passiva	53.342	53.456	52.253	52.877	49.690

4.4.9 EMU-saldo

Het EMU (= Economische en Monetaire Unie)-saldo betreft het vorderingensaldo van de overheid.

Uit de meerjarige balansposities van de geprognoteerde meerjaren-balans kan het EMU saldo meerjarig worden bepaald.

Het EMU-saldo is het saldo van de mutaties in de vorderingen en de mutaties in de schulden van het begrotingsjaar (t) ten opzichte van het begrotingsjaar (t-1), ofwel de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld.

EMU-saldo	<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>				
	2017	2018	2019	2020	2021
Mutaties financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Mutaties vlottende financiële activa	0	0	0	0	0
Mutaties totale financiële activa	0	0	0	0	0
Mutaties vaste schuld	6.486	3	-1.468	706	-3.164
Mutaties vlottende schuld	1.625	0	196	28	142
Mutaties totale schuld	8.111	3	-1.272	734	-3.022
Totaal EMU saldo	-8.111	-3	1.272	-734	3.022

Bijlage: Gemeentelijke bijdragen

De gemeentelijke bijdragen op basis van de nieuwe verdeelsystematiek zijn weergegeven in onderstaande tabel en zijn gebaseerd op de eerder genoemde uitgangspunten. Het verloop over de jaren 2018 - 2021 kan als volgt worden weergegeven.

Gemeentelijke bijdragen

(bedragen in duizenden euro's)

Gemeente	Bijdragen 2017 a.g.v. ingroei	Bijdragen 2018 a.g.v. ingroei (excl. Mut. 2018)	Mutatie cao stijging 2018 t.o.v. 2017	Mutatie Rijksvac-cinatie 2018	Bijdragen 2018 a.g.v. ingroei (nieuw)	Bijdragen 2019 (= 2019 oud + mutatie 2018)	Bijdragen 2020 (= 2020 oud + mutatie 2018)	Bijdragen 2021 (= 2020 oud + mutatie 2018 + mutatie M K 2021)
Beesel	1.129	1.157	15	19	1.191	1.219	1.246	1.206
Bergen	1.334	1.321	17	18	1.356	1.343	1.330	1.292
Echt-Susteren	2.656	2.651	34	45	2.730	2.725	2.720	2.627
Gennep	1.599	1.587	20	24	1.631	1.619	1.607	1.557
Horst aan de Maas	3.871	3.961	51	59	4.071	4.162	4.252	4.129
Leudal	3.300	3.342	43	50	3.435	3.476	3.516	3.411
Maasgouw	2.222	2.174	28	33	2.235	2.186	2.138	2.069
Mook en Middelaar	528	503	6	11	520	495	470	448
Nederweert	1.560	1.532	20	24	1.575	1.546	1.517	1.468
Peel en Maas	3.887	3.879	50	61	3.989	3.981	3.973	3.847
Roerdalen	1.884	1.849	24	29	1.902	1.867	1.833	1.772
Roermond	5.733	5.734	74	80	5.888	5.890	5.892	5.724
Venlo	10.789	10.702	137	141	10.981	10.896	10.810	10.514
Venray	3.849	3.937	51	61	4.048	4.135	4.222	4.095
Weert	4.507	4.520	58	69	4.647	4.659	4.673	4.529
Totaal	48.848	48.849	627	724	50.200	50.200	50.200	48.688

De aansluiting begroting 2017 naar 2018 kan worden weergegeven op basis van de volgende mutaties:

Aansluiting begroting 2017 - 2018 (bedragen in duizenden euro's)

	Bedrag
Basis gemeentelijke bijdrage 2017	48.849
Effect loonstijging 2018	627
Rijksvaccinatieprogramma	724
Totale gemeentelijke bijdrage 2018	50.200

Gemeentelijke bijdragen per programmaonderdeel

Verdeling gemeentelijke bijdragen over de overhead en de programma's

(bedragen in duizenden euro's)

Programma	Programmaonderdeel	2018	2019	2020	2021
Overhead	Algemene overhead	9.991	9.991	9.991	9.991
	Overhead vanuit de programma's	2.874	2.874	2.874	2.874
Subtotaal Overhead		12.865	12.865	12.865	12.409
Gezondheid	Integrale jeugdgezondheidszorg	9.507	9.507	9.507	9.507
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.018	1.018	1.018	1.018
	Bew aken publieke gezondheid bij incidenten rampen en crisis	116	116	116	116
	Toezicht houden	-29	-29	-29	-29
	Onderzoek, kennis en advies	980	980	980	980
Subtotaal Gezondheid		11.592	11.592	11.592	11.592
Veiligheid Risicobeheersing	Ruimtelijke veiligheid	133	133	133	133
	Industriële veiligheid	-	-	-	-
	Bouw veiligheid	335	335	335	335
	Gebruiksveiligheid	1.374	1.374	1.374	1.374
	Onderzoek en beleid	266	266	266	266
Subtotaal Veiligheid Risicobeheersing		2.108	2.108	2.108	2.108
Veiligheid Basisbrandweerzorg	Incidentbestrijding	7.631	7.631	7.631	7.631
	Vakbekw aamheid, materieel en (beleids)ontw ikkeling	12.075	12.075	12.075	12.075
Subtotaal Veiligheid Basisbrandweerzorg		19.706	19.706	19.706	19.706
Veiligheid Crisisbeheersing	GHOR	791	791	791	791
	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenw erking	1.119	1.119	1.119	1.119
	Gemeentelijke processen	544	544	544	544
	Meldkamer	1.056	1.056	1.056	0
Subtotaal Veiligheid Crisisbeheersing		3.509	3.509	3.509	2.454
CMA	CMA	420	420	420	420
Subtotaal CMA		420	420	420	420
Totaal		50.200	50.200	50.200	48.688

Verdeling gemeentelijke bijdragen over de programma's (inclusief overhead)

(bedragen in duizenden euro's)

Programma	Programmaonderdeel	2018	2019	2020	2021
Gezondheid	Integrale jeugdgezondheidszorg	12.725	12.725	12.725	12.725
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.914	1.914	1.914	1.914
	Bewaken publieke gezondheid bij incidenten en crisis	220	220	220	220
	Toezicht houden	19	19	19	19
	Onderzoek, kennis en advies	1.646	1.646	1.646	1.646
Subtotaal Gezondheid		16.523	16.523	16.523	16.523
Veiligheid Risicobeheersing	Ruimtelijke veiligheid	229	229	229	229
	Industriële veiligheid	440	440	440	440
	Bouw veiligheid	1.234	1.234	1.234	1.234
	Gebruiksveiligheid	1.419	1.419	1.419	1.419
	Onderzoek en beleid	675	675	675	675
Subtotaal Veiligheid Risicobeheersing		3.997	3.997	3.997	3.997
Veiligheid Basisbrandweezorg	Incidentbestrijding	9.113	9.113	9.113	9.113
	Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling	14.422	14.422	14.422	14.422
Subtotaal Veiligheid Basisbrandweezorg		23.534	23.534	23.534	23.534
Veiligheid Crisisbeheersing	GHOR	878	878	878	878
	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking	2.500	2.500	2.500	2.500
	Gemeentelijke processen	717	717	717	717
	Meldkamer	1.512	1.512	1.512	0
Subtotaal Veiligheid Crisisbeheersing		5.607	5.607	5.607	4.095
CMA	CMA	538	538	538	538
Subtotaal CMA		538	538	538	538
Totaal		50.200	50.200	50.200	48.688

Gemeentelijke bijdrage per gemeente, per programmaonderdeel

	Beeld	Bereik	Echt-Suizen	Geniep	Hor aan de Maas	Leerdal	Maasboulevard	Mook en Middelaar	Netwerkt	Peelen Maas	Roerendaan	Roermond	Venlo	Venray	Weert	
Gezondheid	12.724.786	391.596	260.847	660.461	347.867	985.220	801.437	512.910	11.478	397.418	1.067.155	448.902	1.680.100	2.923.377	1.090.572	1.136.085
Integratie jeugdgezondheidszorg	1.913.567	47.601	49.397	119.030	64.292	147.907	130.876	92.201	30.413	64.761	161.565	79.717	211.931	379.840	154.144	181.173
Uitvoerend taken gezondheidsbescherming	220.045	5.474	5.680	13.687	7.393	17.008	15.050	10.602	3.497	7.447	18.979	9.167	24.370	43.679	17.725	20.833
Bewaken publieke gezondheid bij incidenten etc.	18.508	460	478	1.151	622	1.431	1.266	892	294	626	1.563	771	2.060	3.674	1.491	1.752
Toezicht houden	1.645.992	40.945	42.490	102.386	55.302	127.225	112.576	79.309	26.160	55.706	138.573	68.570	182.296	326.727	132.590	155.840
Onderzoek, kennis en advies	16.522.898	486.075	358.892	896.716	475.477	1.278.791	1.061.205	695.914	71.842	525.958	1.367.834	607.127	2.100.748	3.677.297	1.396.521	1.495.684
Suutotaal Gezondheid	229.299	5.174	7.325	7.467	8.489	20.506	17.495	6.271	3.294	7.706	19.107	5.274	27.815	49.685	20.225	23.147
Veiligheid Risicobeheersing	440.090	9.189	13.009	26.520	15.076	36.416	30.963	22.272	5.849	13.686	33.932	18.731	49.396	88.235	35.917	41.107
Ruimtelijke veiligheid	1.233.896	31.068	43.981	50.969	50.969	123.120	104.883	19.776	46.269	114.722	134.905	1.489	167.002	298.313	91.073	138.979
Industriële veiligheid	1.418.981	36.534	51.719	2.109	59.936	144.781	123.101	1.771	23.256	54.410	134.905	1.489	196.384	350.798	71.398	163.431
Bouwveiligheid	674.530	14.084	19.939	40.647	23.107	55.816	47.457	34.136	8.966	20.976	52.008	28.709	75.709	135.239	55.050	63.005
Gebruiksveiligheid	3.996.795	96.050	135.972	76.743	157.577	380.638	323.639	64.449	143.047	354.675	54.204	516.306	1.827.793	922.269	273.662	429.669
Overig risicobeheersing	9.112.529	190.273	269.359	549.123	312.157	754.039	641.124	461.157	121.120	283.374	702.605	387.848	1.022.793	1.827.001	743.696	851.168
Incidentbestrijding	14.421.895	301.135	426.300	869.066	494.034	1.193.375	1.014.072	729.848	191.690	448.480	1.111.975	613.826	1.618.718	2.891.493	1.177.007	1.347.097
Veelbepaaldheid, materieel en (beleids)ontwikkeling	28.534.425	491.408	695.659	1.418.188	806.191	1.947.444	1.655.916	1.191.006	312.810	731.854	1.814.580	1.001.674	2.641.511	4.718.494	1.920.703	2.198.265
Suutotaal Veiligheid Basisbrandveiligheid	877.557	18.324	25.940	52.882	30.061	72.616	61.742	44.411	11.664	27.290	67.862	37.351	98.497	175.944	71.620	81.969
Veiligheid Crisisbeheersing	2.499.972	52.200	73.897	150.649	85.639	206.866	175.889	126.516	33.229	77.742	192.756	106.404	280.598	501.228	204.029	233.513
GHDR	717.490	14.981	21.208	43.236	24.578	59.370	50.480	36.310	9.537	22.312	55.321	30.538	80.531	143.852	58.556	67.018
Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking	1.512.099	31.573	44.696	91.119	51.798	125.122	106.386	76.523	20.098	47.022	116.588	64.358	169.718	303.166	123.406	141.240
Gemeentelijke processen	5.607.118	117.079	165.742	337.886	192.076	463.975	394.496	288.759	74.528	174.365	432.327	238.650	629.345	1.124.190	457.611	523.740
Meldkamer	538.363	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suutotaal Veiligheid Crisisbeheersing	538.363	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CMA	50.199.599	1.242.950	1.333.919	2.718.569	1.619.854	4.257.367	3.520.864	2.137.822	492.635	1.516.697	3.970.687	1.832.210	5.887.129	10.781.299	4.048.498	4.647.539
Suutotaal CMA	50.199.599	1.242.950	1.333.919	2.718.569	1.619.854	4.257.367	3.520.864	2.137.822	492.635	1.516.697	3.970.687	1.832.210	5.887.129	10.781.299	4.048.498	4.647.539
Totaal gemeentelijke bijdrage 2018 o.b.v. ingroei	50.199.599	1.242.950	1.333.919	2.718.569	1.619.854	4.257.367	3.520.864	2.137.822	492.635	1.516.697	3.970.687	1.832.210	5.887.129	10.781.299	4.048.498	4.647.539
Totaal gemeentelijke bijdrage 2018 exclusief ingroei	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage: taakvelden

Het BBV schrijft voor dat er voor de uitvoeringsinformatie in de begroting (en ook de jaarstukken) gebruik wordt gemaakt van de bij ministeriële regeling vastgestelde taakvelden conform de gemeenschappelijke regeling, dit om de financiële vergelijkbaarheid te verbeteren in verband met de toegankelijkheid van de uitvoeringsinformatie.

Taakvelden zijn eenheden waarin de programma's of de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan zijn onderverdeeld. De taakvelden hebben betrekking op uiteenlopende taken en daaraan gerelateerde activiteiten waar baten en lasten mee gemoeid zijn. Onder een taakveld vallen niet alleen producten, maar ook taken en activiteiten die niet direct te vertalen zijn in kosten per hoeveelheid. Daarom wordt voor de hoofdingeling van de informatie die in het kader van de begrotingsuitvoering moet worden opgesteld niet langer gesproken van producten, maar van taakvelden.

Tabel Taakvelden

(bedragen in duizenden euro's)

Taakveld (IV3)	Omschrijving	Lasten	Baten	Per saldo
1. Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen: <ul style="list-style-type: none"> - brandbestrijding - preventieve maatregelen ten behoeve van de fysieke veiligheid - rampenbestrijding	40.238	7.113	33.125
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen: <ul style="list-style-type: none"> - het monitoren van de gezondheidssituatie - uitvoering van preventieprogramma's, het vroegtijdig signaleren van specifieke stoornissen en gezondheidsbedreigende factoren - bestrijding van infectieziekten en aanbieden van vaccinaties - het geven van voorlichting, advies en begeleiding - het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders - het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen - het bevorderen van medisch milieukundige zorg - het bevorderen van technische hygiëne zorg - het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen - ambulance en ziektevervoer	20.922	3.847	17.075
Totaal		61.160	10.960	50.200

Vergadering van	:	Bestuurscommissie GGD
Datum	:	29 maart 2017
Agendapunt	:	
Auteur	:	S. Willems-Van Ulden/N. Boots
Onderwerp	:	Inzet GGD bij Vergunninghouders
Bijlagen	:	1

Inleiding: waarom dit advies?

In de Voorjaarsnota 2017 is aangekondigd dat de door de GGD te verrichten werkzaamheden ten behoeve van Vergunninghouders tot extra kosten leiden welke niet zijn opgenomen in de begroting 2017. U heeft gevraagd de werkzaamheden en een raming van de hiermee gemoeide kosten inzichtelijk te maken. Het Algemeen Bestuur (december 2016) sluit zich daarbij aan. Bij de behandeling van het voorstel in uw overleg van 8 februari jl. bleken er nog veel vragen en/of onduidelijkheden te bestaan. Het voorstel is dientengevolge aangehouden en wordt middels deze deknottitie en bijlage opnieuw geagendeerd. Voorgesteld wordt om daarbij een 'knip' aan te brengen in de behandeling. Met voorliggende notitie informeren wij u verder over de rol van de GGD en de werkzaamheden rondom PG Vergunninghouders om in een volgende bestuurscommissie een aantal (financiële) scenario's voor te leggen. Deze 'knip' is de opbrengst van een extra ambtelijk overleg over de Vergunninghouders. Met (een deel van) uw gemeenteambtenaren is afgesproken dat GGD en gemeenten de komende periode gezamenlijk bouwen aan deze scenario's en nog meer dan voorheen gezamenlijk optrekken in het dossier Vergunninghouders. Het voorleggen van (financiële) scenario's geeft u de mogelijkheid om ook daadwerkelijk bestuurlijke keuzes te maken. Door de scenario's krijgt u een beter beeld van de kostenontwikkeling en uit te voeren werkzaamheden rondom PG Vergunninghouders.

Met de verhoogde instroom van asielzoekers stijgt tevens het aantal vergunninghouders. Gemeenten en Rijk zijn samen verantwoordelijk voor de publieke gezondheid (PG) van alle inwoners. Dus ook van vergunninghouders¹. De Wet publieke gezondheid (Wpg) geeft gemeenten en GGD een aantal taken in het kader van de PG, zoals het uitvoeren van infectieziektebestrijding, preventieve ouderenzorg, jeugdgezondheidszorg en het monitoren van de volksgezondheid. Gemeenten beleggen hun taken op het terrein van PG voor een groot deel bij hun GGD.

Zodra asielzoekers een verblijfstatus krijgen (vergunninghouders) worden zij regulier gehuisvest in een gemeente. Daarnaast dienen de nieuwe bewoners, op basis van afspraken tussen Rijk en VNG (Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers), zo snel mogelijk op hetzelfde zorgniveau als de reguliere inwoners van Nederland te worden gebracht.

De uitvoering van deze taken aan Vergunninghouders betreft de uitvoering van reguliere werkzaamheden. Omdat de gezondheidsachterstand in korte tijd ingelopen moet worden, is er echter sprake van veel meer werkzaamheden. De hoeveelheid werk is niet alleen afhankelijk van het aantal vergunninghouders in de regio (toename van de bevolking), maar wordt ook in sterke mate beïnvloed doordat de relatief grote achterstand tot het in het Bestuursakkoord afgesproken zorgniveau in korte tijd ingelopen dient te worden. Dit betekent concreet dat de uit te voeren werkzaamheden voor de doelgroep Vergunninghouders niet in verhouding staan tot de werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de reguliere bevolking.

U heeft gevraagd een raming van de kosten op te stellen. De kosten die gemoeid zijn met de inzet van de GGD rondom Vergunninghouders in 2017 zijn eerder geschat op €800.000. Dit nadrukkelijk een raming van de maximale kosten (worst-case scenario). Daarbij is al waar mogelijk uitgegaan van regionale afspraken en tarieven. Zouden wij uitgaan van de landelijke normen dan zou de raming veel hoger uitvallen. De opbouw en duiding van deze kosten en worst-case scenario hebben wij in deze

---

¹ In deze notitie gebruiken we de term **vergunninghouder** voor personen die een vergunning tot verblijf in Nederland hebben, ofwel op basis van hun asielverzoek, vanwege gezinshereniging of omdat zij uitgenodigde vluchteling zijn. De term **asielzoeker** gebruiken we voor personen die in afwachting zijn van een besluit op hun asielverzoek.

notitie niet meer bijgevoegd. Dit maakt onderdeel uit van de scenario's welke aan u in een volgende bestuurscommissie worden voorgelegd.

Beslispunten

1. Kennismaken van het feit dat de PG taak zoals benoemd in het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers een reguliere taak is van de GGD LN in opdracht van haar gemeenten;
2. Kennismaken van de inhoud van deze taak (reguliere taak) die door de GGD LN namens de gemeenten wordt verleend aan Vergunninghouders en de daarmee geraamde kosten (worst-case).
3. Kennismaken van het feit dat de geraamde kosten (worst-case) voor uitvoering van deze reguliere taak niet in de begroting 2017 zijn opgenomen en niet zondermeer kunnen worden opgevangen in de exploitatie zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van overige taken en daarmee gepaard gaande risico's voor de publieke gezondheid van de inwoners.
4. Met instemming kennisnemen van het uitvoeren van de reguliere PG taken conform het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers).
5. Met instemming kennisnemen van de mogelijkheid om vooruitlopend op besluitvorming rondom (financiële) scenario's, lokaal maatwerk door het op verzoek van een gemeente uitvoeren van additionele werkzaamheden rondom PG Vergunninghouders.
6. Met instemming kennisnemen van het voorgestelde proces om samen met gemeenten (financiële) scenario's uit te werken ter besluitvorming in de bestuurscommissie GGD.

Argumenten

Vóór 2016:

- Ook voor 2016 was er sprake van Vergunninghouders in de regio. De hiermee gemoeide aantallen waren echter veel lager dan de huidige instroom. Deze groep verbleef gemiddeld ook veel langer in één van de Asielzoekerscentra (Azc) voordat zij als Vergunninghouder in een gemeente werden geplaatst. Binnen de Azc's is een breed aanbod aan programma's gericht op de aansluiting op het zorgniveau in Nederland, inclusief screening van jongeren en gezondheidsbevorderingsprogramma's in het kader van de regeling Publieke Gezondheid Asielzoekers².
- De 'inhaalslag' (het wegwerken van de gezondheidsachterstand) welke bij de huidige instroom Vergunninghouders door de GGD gemaakt dient te worden, gebeurde vóór 2016 dus voor een groot deel al binnen de uitvoeringsprogramma's in de Azc's.

2016:

- In 2016 is de vestiging van vergunninghouders op gang gekomen. Vooral in de tweede helft van het jaar. De hiermee gepaard gaande werkzaamheden heeft de GGD opgevangen binnen de eigen begroting (gemeentelijke bijdrage en de ontvangen Rijksmiddelen vanuit de PGA (doelgroep asielzoekers). De GGD heeft deze middelen integraal ingezet voor reguliere inwoners, asielzoekers én vergunninghouders. Hierbij is zoveel als mogelijk recht gedaan aan de zorgbehoefte maar is getracht de werkzaamheden in te richten vanuit de risicozorgbenadering (waar zitten de grootste risico's?). Daarop lag de focus in 2016. Het uitvoeren van de extra taken PG binnen de reguliere financiële kaders was dus mogelijk omdat het daadwerkelijke aantal gevestigde vergunninghouders gering in aantal was en het daadwerkelijk huisvesten van vergunninghouders in onze regio pas laat in het jaar op gang kwam, en op basis van een risicogerichte benadering een deel van de te verlenen zorg in tijd is doorgeschoven naar 2017.

---

² Voor de publieke gezondheidszorg inclusief jeugdgezondheidszorg aan asielzoekers (PGA) zijn afspraken gemaakt tussen Rijk (COA) en GGD Nederland. De GGD 'en voeren voor asielzoekers, net als voor alle inwoners in Nederland, taken uit op het terrein van de publieke gezondheidszorg. Voor onze regio levert de GGD Limburg Noord deze zorg. Als compensatie voor deze extra zorg ontvangt de GGD extra middelen vanuit het Rijk. Deze vergoeding is gebaseerd op het aantal asielzoekers in zorg en het aantal (tijdelijke) asielzoekerscentra (Azc's) in onze regio. Daarnaast stelt het COA faciliteiten ter beschikking in de Azc's voor het uitvoeren van onze taken.

- Voor de uitvoering van de extra werkzaamheden PG ten aanzien van de JGZ (jeugdige vergunninghouders) in 2016 was onvoldoende personele capaciteit beschikbaar om ook invulling te geven aan deze extra werkzaamheden. Dit heeft deels te maken met de beschikbaarheid van financiële middelen maar vooral ook met een tekort aan de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel (krapte arbeidsmarkt). De GGD heeft deze extra taken zoveel als mogelijk uitgevoerd binnen de beschikbare formatie en prioriteit gegeven aan risicozorg bij Vergunninghouders (tenminste uitvoeren eerste noodzakelijke screening). Een deel van de te verlenen zorg aan Vergunninghouders is daarmee ook doorgeschoven naar 2017 en al bestaande achterstanden (vooral in te plannen vervolgonderzoek in de leeftijdscategorie 4-18) zijn niet ingelopen omdat personeel is ingezet op Vergunninghouders (herprioritering van werkzaamheden op basis van risicozorg benadering). Wanneer ingestemd wordt met het uitvoeren van de werkzaamheden zoals benoemd in het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Vluchtelingen en de hiermee gepaard gaande kosten, kan deze bestaande achterstand in 2017 worden ingelopen. De voorwaarden hiervoor liggen opgesloten in de te presenteren (financiële) scenario's.
- Een deel van de werkzaamheden PG ten behoeve van Vergunninghouders is doorgeschoven naar 2017.

2017:

- Voor 2017 wordt een grotere groep Vergunninghouders in zorg verwacht (taakstelling gemeenten). Dit aantal in combinatie met een relatief grote achterstand tot het in het Bestuursakkoord afgesproken zorgniveau en de daarmee gepaard gaande extra, versneld uit te voeren werkzaamheden, leidt tot kosten welke niet zijn voorzien in de begroting en niet opgevangen kunnen worden in de reguliere exploitatie 2017. In de op te stellen (financiële) scenario's wordt ook meegenomen in hoeverre gedifferentieerd kan worden in het zorgniveau zoals dit is afgesproken in het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers.
- Wanneer de uitvoering van deze reguliere taak op dezelfde wijze wordt uitgevoerd als in de tweede helft van 2016, dan leidt dit tot achterstanden en extra PG risico's op korte- en langere termijn en kan niet worden voldaan aan de opdracht vanuit de Wpg, het Basispakket Jeugdgezondheidszorg en het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers. Risico's uit de eerste screenings hebben o.a. betrekking op leefstijl (weinig bewegen, ongezond eten, roken), chronische stress, gezondheidsvaardigheden (o.a. Hygiëne), Seksuele en reproductieve gezondheid, chronische ziekten zoals diabetes en hart- en vaatziekten, complicaties bij zwangerschap en bevalling en opvoedingsproblemen komen bij vluchtelingen, en dus ook bij vergunninghouders, vaker voor dan gemiddeld in Nederland. De rol van de GGD in dezen is met name screenen, adequaat doorverwijzen en het coördineren van voorlichtingsactiviteiten.
- Het Bestuursakkoord stelt dat er extra middelen nodig zijn om (gezondheids)problemen met de groep vergunninghouders het hoofd te bieden en erger te voorkomen. De financiële raming in het Bestuursakkoord is gebaseerd op bovenstaande risico's en landelijke cijfers en aannames. Deze zijn weliswaar valide, maar te algemeen om concrete uitspraken te doen over de financiële consequenties voor onze regio. Wij beschouwen de landelijke cijfers en aannames dan ook vooral als richtinggevend. Om te komen tot een onderbouwde raming van de financiële consequenties hebben wij een inschatting gemaakt van de werkzaamheden die wij uitvoeren ten behoeve van de vergunninghouders. Daar waar regionale- en lokale informatie ontbreekt, baseren wij onze inschatting op de landelijke cijfers. De geraamde kosten zijn gebaseerd op worst-case. Dit maakt deel uit van de op te stellen (financiële) scenario's.
- Het Bestuursakkoord – en daarmee ook de bijbehorende financiering – is tijdelijk van aard en loopt in principe tot en met 2017. Verwacht wordt dat de uitvoering van de pg-taken – binnen de budgettaire kaders – een uitloop zal hebben naar 2018. Immers ook in de tweede helft van 2017 wordt een verhoogde instroom van vergunninghouders verwacht.
- Een substantieel deel van de kostenraming wordt gevormd door kosten voor Tolkendiensten. Deze kosten zijn gebaseerd op het aantal te verwachten Vergunninghouders in onze regio en

landelijk gehanteerde tarieven en indicaties. De GGD-en hebben landelijke afspraken rondom Tolkendiensten uit hoofde van het contract Publieke Gezondheid Asielzoekers. Intern binnen de GGD LN is afgesproken dat er geen gebruik gemaakt wordt van tolkendiensten tenzij dit uit oogpunt van medische noodzakelijkheid vereist is. Deze afspraak heeft ook betrekking op de zorg voor Vergunninghouders. Dit betekent dat de totaal geraamde kosten voor de Tolkendiensten naar verwachting zeer veel lager zullen uitvallen. Ter indicatie: de totale tolkenkosten binnen de GGD LN in januari 2017 (dus niet alleen voor Vergunninghouders) bedroegen € 57,-. De kosten(ontwikkeling) voor Tolkendiensten maken deel uit van de op te stellen (financiële) scenario's.

Beoogd effect

Vergunninghouders dienen conform het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers zo snel als mogelijk op hetzelfde zorgniveau te worden gebracht als de reguliere inwoners van Nederland. De uitvoering van publieke zorgtaken is door de gemeenten voor een groot deel belegd bij de GGD en is in feite regulier werk. De aantallen Vergunninghouders en de aard van de groep Vergunninghouders leidt echter tot extra kosten welke niet zijn voorzien in de begroting en voor 2017 niet opgevangen kunnen worden in de reguliere exploitatie. Afhankelijk van de ontwikkeling van de instroom van Asielzoekers kan dit ook gaan gelden voor 2018.

De mate waarin de kosten zich ontwikkelen en de gezondheidsrisico's welke gepaard gaan met keuzes rondom het zorgniveau uit het Bestuursakkoord maken deel uit van de op te stellen (financiële) scenario's. Uitgangspunt blijft voorsnog het hanteren van dezelfde maatstaven voor PG voor de doelgroep Vergunninghouders als voor reguliere inwoners.

Kanttekeningen

- Het aantal vergunninghouders dat de gemeenten en daarmee de GGD daadwerkelijk in zorg krijgen is afhankelijk van de realisatie van het aantal personen dat gevestigd is in onze gemeenten. Dit is afhankelijk van externe factoren (nationaal en internationaal). De ontwikkeling van de aantallen en kostendrijvers worden nauwgezet gemonitord.
- De inspanning die de GGD moet leveren is naast aantallen vergunninghouders ook afhankelijk van de samenstelling en herkomst van deze groep en de specifieke risico's die daarmee samenhangen en de bestuurlijke keuzes die daarin (op basis van de financiële scenario's) worden gemaakt.
- Voor de reguliere taak van de GGD LN rondom Gezondheidsbevordering is in de begroting 2017 en 2018 uitgegaan van een coördinerende rol van de GGD. De lijn is doorgetrokken voor het dossier Vergunninghouders. Dit betekent dat de GGD LN ook ten aanzien van de Vergunninghouders niet zelf de uitvoering van programma's of interventies ter hand neemt. Tegelijk geven huisartsen in de regio aan dat zij overvraagd worden door de doelgroep Vergunninghouders en vragen gemeenten de GGD om hulp bij het ontwikkelen van 'train-de-trainer' programma's voor deze doelgroep.
- Gemeenten en GGD-en hebben een gezamenlijke rol en belang in de zorg voor Vergunninghouders. De aard en herkomst van deze groep maakt het noodzakelijk dat zij zo snel mogelijk op hetzelfde zorgniveau komen. Dit is niet alleen van belang vanuit het integratieperspectief, maar ook noodzakelijk met het oog op eventuele toekomstige gezondheidsproblemen en daarmee gepaard gaande extra zorgkosten. Daarbij valt te denken aan meer gebruik van de huisarts, diabeteszorg, JGZ, verloskunde, mondzorg, gezondheidsvoorlichting en op termijn toename GGZ. Nu al geven huisartsen in de regio aan overvraagd te worden door de toeloop van vergunninghouders.
- Het niet uitvoeren van de werkzaamheden zoals afgesproken in het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers leidt tot extra druk op de overige reguliere zorgprocessen van de GGD. Dit betekent dat door herprioritering van werkzaamheden over de gehele breedte (nieuwe) achterstanden ontstaan (vooral binnen JGZ) en dat voor de doelgroep Vergunninghouders de relatief grote achterstand tot het zorgniveau in Nederland niet wordt ingelopen. Zowel het ontstaan van achterstanden (productie) als het niet inlopen van de

gezondheidsachterstand brengt gezondheidsrisico's met zich mee op korte- en langere termijn. Een nadere duiding van deze risico's maakt deel uit van de (financiële) scenario's.

Personele consequenties

De piek in de zorg aan vergunninghouders vraagt tijdelijk (2016-2017) om extra personele capaciteit. Enerzijds vanwege het extra aantal personen in zorg, anderzijds als gevolg van de extra zorg die deze groep nodig heeft, in vergelijking met de reguliere inwoners. Gezien het tijdelijke karakter en de onzekerheden ten aanzien van de zorgbehoefte gaan wij deze flexibel invullen onder andere door de inzet van tijdelijke contracten en het tijdelijk ophogen van bestaande contracten. Hierbij geldt nog steeds dat sprake is van krapte op de arbeidsmarkt. De mate waarin dit geldt, is mede afhankelijk van de bestuurlijke keuzes die gemaakt worden op basis van de (financiële) scenario's.

Financiën

De aantallen Vergunninghouders en de aard van de groep Vergunninghouders leidt tot extra kosten welke niet zijn voorzien in de begroting 2017 en niet zondermeer opgevangen kunnen worden in de reguliere exploitatie. Afhankelijk van de ontwikkeling van de instroom van Asielzoekers kan dit ook gaan gelden voor 2018.

Voor de uitvoering van de huisvesting én zorg voor vergunninghouders ontvangen de *gemeenten* middelen³ van het Rijk: € 4.430,24 per vergunninghouder.

Op basis van een landelijke raming is geconcludeerd dat, van deze beschikbare € 4.430,24 per vergunninghouder, gemiddeld € 526,47 nodig is voor de uitvoering van de publieke zorgtaken⁴

In het ambtelijk overleg dat heeft plaatsgevonden op 15 maart jl., is geconstateerd dat gemeenten keuzes moeten maken in de verdeling van de beschikbare (Rijks)middelen voor Vergunninghouders. Gemeenten en GGD hebben naar elkaar toe uitgesproken dat zij gezamenlijk aan de lat staan voor een optimale kwaliteit van de PG rondom Vergunninghouders. Vanuit deze gedachte is ook afgesproken dat gezamenlijk hiervoor (financiële) scenario's worden opgesteld op basis waarvan u als bestuur keuzes kunt maken.

Tot die tijd blijft de GGD haar taken rondom Vergunninghouders uitvoeren waarbij ook is aangegeven dat dit is gericht op het minimale niveau waarvan de GGD professionals vinden dat dit acceptabel is.

De GGD monitort maandelijks de aantallen en kosten rondom Vergunninghouders.

Communicatie

De achtergrond van de door de GGD LN te verlenen zorg is voorafgaand aan de Bestuurscommissie GGD van 8 februari reeds toegelicht in de reguliere ambtelijke overleggen (contactambtenaren gezondheid) met onze gemeenten. Om dit thema breder binnen gemeenten te delen en nadrukkelijker nog de verbinding met de gemeenten te zoeken op dit dossier, is op 15 maart jl. een ambtelijke bijeenkomst georganiseerd door de GGD waarbij ook nadrukkelijk andere dan de contact-ambtenaren zijn uitgenodigd. De bijeenkomst is georganiseerd om gemeenten meer inzicht te geven in de door de GGD te leveren zorg voor Vergunninghouders op basis van het Bestuursakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers en daarmee een breder draagvlak te creëren op weg naar besluitvorming. In de bijeenkomst is door GGD professionals beschreven wat zij in de dagelijkse praktijk rondom zorg aan vergunninghouders zien en wat de GGD doet. Daarbij is ingegaan op vragen zoals door de gemeenten naar aanleiding van de Bestuurscommissie GGD op 8 februari jl. gesteld:

- Wat doet de GGD LN in het kader van Publieke Gezondheid voor Vergunninghouders?
- Het betreft een reguliere taak: Waarom wordt het thema Vergunninghouders bestuurlijk geagendeerd?
- Welke werkzaamheden zijn/worden uitgevoerd ten aanzien van deze doelgroep in 2016, 2017 en verder?

³ Decentralisatie uitkering verhoogde asielinstroom

⁴Publieke zorgtaken zijn: jeugdgezondheidszorg, gezondheidsbevordering, infectieziekte-, TBC bestrijding, seksuele gezondheid, hygiëne inspecties, monitoring, evaluatie en onderzoek, scholing, tolkdiensten, preventiestructuur.

- Hoe kan de samenwerking tussen gemeenten en GGD LN op dit dossier (beter) gestalte worden gegeven en worden geborgd?

In dit extra overleg is door deelnemers geconstateerd dat we samen in de opzet van de bijeenkomst zijn geslaagd. Zoals aangegeven is de opbrengst van dit overleg dat GGD en gemeenten samen (financiële) scenario's opstellen en ter besluitvorming voorleggen aan de Bestuurscommissie GGD.

Een kanttekening is hierbij op zijn plaats. Aan het extra ambtelijke overleg hebben slechts vijf gemeenten deelgenomen. Alle deelnemers waren afkomstig uit Noord-Limburg. Zowel contactambtenaren gezondheid als ambtenaren belast met het (integrale) dossier Vergunninghouders waren daarbij aanwezig. Teneinde breed draagvlak in de regio te bewerkstelligen is aansluiting van gemeenten uit Midden-Limburg noodzakelijk.

Bijlagen

1. Gezondheid, zorg en preventie, Uitwerkingsakkoord Verhoogde instroom Asielzoekers.

Verdere procedure

Wanneer u zich kunt vinden in de voorgestelde aanpak en proces, neemt de GGD het initiatief om samen met gemeenten (in ieder geval de gemeenten welke hebben deelgenomen aan het extra ambtelijk overleg) te komen tot (financiële) scenario's rondom PG Vergunninghouders.

Wij voor de scenario's voor te leggen ter besluitvorming in de Bestuurscommissie GGD van 7 juni a.s.

Venlo,

Besluit	Paraaf secretaris:
☐ Akkoord met voorstel	
☐ Akkoord met voorstel met aantekening:	
☐ Niet akkoord voorstel met aantekening:	

Bijlage Eén

Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom

Gezondheid, zorg en preventie

2.3 Gezondheid, zorg en preventie

Gezondheidsbevordering en preventie zijn van groot belang om de gezondheid van vergunninghouders te bevorderen en eventuele gezondheidsrisico's op de korte en de langere termijn te verkleinen. Om additionele en complexe zorgvragen op de (middel)lange termijn te voorkomen is het van belang in te zetten op goede toegang en kwaliteit van zorg en preventieve maatregelen op het gebied van gezondheid en zorg. Enerzijds is de samenhang/interactie van goede zorg met huisvesting, scholing, werk en maatschappelijke participatie van belang, want een stevige maatschappelijke positie draagt ook bij aan het voorkomen van zorgvragen, en omgekeerd. Anderzijds gaat het binnen het zorgdomein om preventieve activiteiten op basis van de wet publieke gezondheid en ter voorkoming van jeugdhulp.

2.3.1 Preventie

- Er is een belangrijke taak weggelegd voor gemeenten om deze preventieve opgave dwars door de voormalige schotten binnen het sociale domein te regisseren. Gemeentelijke programma's op dat gebied bieden contactmomenten waar gezondheidsrisico's gesignaleerd kunnen worden, voorlichting gegeven wordt en passende interventies worden aangeboden. Vanwege cultuur, taal en context, zullen deze interventies specifiek voor verschillende groepen vergunninghouders worden aangeboden. Bovendien kan samenwerking met de eerstelijns curatieve zorg (zorgverzekeringswet) nuttig zijn. Waar nodig kan dan toeleiding naar zorg plaatsvinden.

2.3.2 Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

- Vluchtelingenkinderen en -gezinnen hebben vaak een periode gekend waarin weinig tot geen aandacht was voor (preventieve) gezondheid. Er zal vanuit de JGZ een inhaalslag nodig zijn, zodat deze groepen snel in beeld zijn om verdere problemen te kunnen voorkomen. Daarom is het van fundamenteel belang dat zij snel en op tijd in beeld zijn bij de jeugdgezondheidszorg.
- Asielzoekerskinderen in de reguliere opvanglocaties krijgen in principe Jeugdgezondheidszorg (JGZ) aangeboden. Hier wordt het volledige JGZ-pakket en inhaalvaccinaties aan kinderen van 0-19 jaar aangeboden en worden alle kinderen binnen zes weken gezien door de JGZ. Het is van belang dat deze inzet op de JGZ goed en tijdig overgedragen wordt aan de JGZ in de gemeente waar een kind naar toe gaat. De JGZ in deze gemeente kan deze kinderen dan in het reguliere proces opnemen. Voor nareizende kinderen is het van belang om deze zo snel als mogelijk in beeld te krijgen bij de reguliere JGZ.
- Daarnaast dient er rekening mee te worden gehouden dat een gedeelte van de kinderen ook na plaatsing in de gemeenten extra ondersteuning nodig heeft vanuit de JGZ dan wel jeugdhulp.
- Het is van belang dat er tussen de Jeugdhulp en JGZ goede afstemming plaatsvindt. Dit om inefficiënte en dubbele zorgverlening te voorkomen.
- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.

2.3.3 Infectieziektebestrijding

- Op dit moment wordt iedere vreemdeling die in Nederland asiel aanvraagt – met uitzondering van asielzoekers uit Syrië – gescreend op tuberculose. Na de eerste tbc-screening krijgen asielzoekers uit hoog-risicolanden nog 4 vervolgscreeningen aangeboden. Deze zullen grotendeels plaatsvinden na instroom als vergunninghouder in de gemeente. Van belang is ook dat bij vestiging van een

---

vergunninghouder in de gemeenten bekend is of sprake is van aanwezigheid van infectieziekten en welke behandeling al in gang is gezet (feitelijk zoals gemeenten dit ook in het recente verleden vormgeven rondom nieuwe vergunninghouders).

- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.

2.3.4 Jeugdhulp

- Het uitgangspunt van de Jeugdwet is dat door inzet op preventie, vroegsignalering en het tijdig bieden van passende (lichte vormen van) jeugdhulp het beroep op zwaardere vormen van jeugdhulp beperkt kan worden. Dit geldt ook voor specifieke groepen, waaronder asielzoekerkinderen. Aangezien onderzoek aantoont dat asielzoekerkinderen een verhoogde kans hebben op psychosociale problemen en een verhoogd risico op kindermishandeling is het cruciaal dat deze kinderen vroegtijdig in beeld zijn. Het rijk en gemeenten onderstrepen het belang van een outreachende aanpak, onder andere vanuit de wijkteams, ten behoeve van asielzoekerkinderen. Samenwerking met de JGZ, die immers alle kinderen ziet en inzet op preventie en vroegsignalering (ook van psychosociale en opvoedproblematiek) kan de effectiviteit verder vergroten.
- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.